Stenogrammid

XIII Riigikogu, IV Istungjärk, täiskogu korraline istung

Kolmapäev, 23.11.2016, 14:00

Toimetatud

14:00 Istungi rakendamine
1. 14:01 Riigikogu liikmete ametivanne
14:07 Istungi rakendamine
2. 14:10 Vabariigi Valitsuse ametivanne
14:41 Istungi rakendamine
3. 14:43 Sotsiaalhoolekande seaduse ja riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (300 SE) kolmas lugemine
4. 14:50 Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (256 SE) kolmas lugemine
5. 14:52 Riigikogu otsuse "Riigi 2015. aasta majandusaasta koondaruande kinnitamine" eelnõu (298 OE) teine lugemine
6. 14:56 Ülikooliseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (295 SE) teine lugemine
7. 15:00 Ehitusseadustiku, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (250 SE) teine lugemine
8. 15:07 Välismaalaste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (251 SE) teine lugemine
9. 15:12 Välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (252 SE) teine lugemine
10. 15:18 Ravikindlustuse seaduse ja sotsiaalmaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (301 SE) teine lugemine
11. 15:36 Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (317 SE) teine lugemine
12. 15:46 Päästeseaduse ning politsei ja piirivalve seaduse muutmise seaduse eelnõu (309 SE) teine lugemine
13. 15:49 Karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise direktiivi ülevõtmine) eelnõu (308 SE) esimene lugemine
14. 16:04 Kohtutäituri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (280 SE) esimene lugemine
15. 17:07 Eesti Vabariigi valitsuse, Läti Vabariigi valitsuse ja Leedu Vabariigi valitsuse vahelise protokolli Balti Kaitsekolledži ja tema isikkoosseisu staatuse kohta muutmise protokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu (330 SE) esimene lugemine
16. 17:18 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel rahutagamismissioonil Kosovos" eelnõu (333 OE) esimene lugemine
17. 17:25 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni või selle liikmesriigi, Euroopa Liidu või Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni juhitaval muul rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil sellesse esmakordsel panustamisel" eelnõu (335 OE) esimene lugemine
18. 17:47 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil Inherent Resolve" eelnõu (338 OE) esimene lugemine
19. 17:58 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel NATO reageerimisjõudude koosseisus" eelnõu (332 OE) esimene lugemine

20. 18:06 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel väljaõppe- ja nõustamismissioonil Afganistanis" eelnõu (334 OE) esimene lugemine
21. 18:13 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel ÜRO rahuvalvemissioonil Liibanonis" eelnõu (331 OE) esimene lugemine
22. 18:27 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel konfliktijärgsel rahutagamismissioonil Liibanonis, Iisraelis, Egiptuses ja Süürias" eelnõu (336 OE) esimene lugemine
23. 18:38 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine ja tegevväelaste arvu suurendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Euroopa Liidu sõjalisel missioonil EUNAVFOR Med/Sophia" eelnõu (337 OE) esimene lugemine
24. 18:59 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Euroopa Liidu väljaõppemissioonil ja ÜRO rahutagamismissioonil Malis" eelnõu (339 OE) esimene lugemine

14:00 Istungi rakendamine

14:01 Esimees Eiki Nestor
Lugupeetud Eesti Vabariigi president! Austatud Riigikogu! Lugupeetud lahkuva valitsuse liikmed ja uue valitsuse liikmed!

---

1. 14:01 Riigikogu liikmete ametivanne

14:02 Esimees Eiki Nestor
Riigikogu liikmete Andres Anvelti, Mihhail Korbi, Sven Mikseri, Urve Palo, Jüri Ratase, Martin Repinski, Mailis Repsi ja Kadri Simsoni volituste peatumise ja nende nimetamise tõttu Vabariigi Valitsuse liikmeks asuvad tänasest Riigikogu liikmeks järgmised asendusliikmed: Vladimir Arhipov, Helmut Hallemaa, Liisa Oviir, Eevi Paasmäe, Barbi-Jenny Pilvre-Storgård, Tiit Terik, Hardi Volmer ja Toomas Väinaste. Nendest ühel on Riigikogu liikme ametivanne juba antud, tal ei tule seda täna enam teha. Aga et kõik saaks toimuda põhiseaduse kohaselt, tuleb kõigil teistel oma vanne anda. Nii et kuulame ära uute Riigikogu liikmete ametivande. Kõigepealt palun kõnetooli Helmut Hallemaa!

14:02 Helmut Hallemaa
Austatud Vabariigi President! Hea Riigikogu! Asudes täitma oma kohustusi Riigikogu liikmena Riigikogu XIII koosseisus, annan vande jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. (Aplaus.)

14:03 Esimees Eiki Nestor
Eevi Paasmäe.

14:03 Eevi Paasmäe
Austatud Vabariigi President! Hea Riigikogu! Asudes täitma oma kohustusi Riigikogu liikmena Riigikogu XIII koosseisus, annan vande jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. (Aplaus.)

14:04 Esimees Eiki Nestor
Barbi-Jenny Pilvre-Storgård, palun!

14:04 Barbi Pilvre
Austatud president! Hea Riigikogu! Asudes täitma oma kohustusi Riigikogu liikmena Riigikogu XIII koosseisus, annan vande jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. (Aplaus.)

14:05 Esimees Eiki Nestor
Tiit Terik, palun!

14:05 Tiit Terik
Austatud Vabariigi President! Hea Riigikogu! Asudes täitma oma kohustusi Riigikogu liikmena Riigikogu XIII koosseisus, annan vande jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. (Aplaus.)

14:06 Esimees Eiki Nestor
Toomas Väinaste, palun!

14:06 Toomas Väinaste
Austatud Vabariigi President! Hea Riigikogu! Asudes täitma oma kohustusi Riigikogu liikmena Riigikogu XIII koosseisus, annan vande jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. (Aplaus.)

14:07 Istungi rakendamine

14:07 Esimees Eiki Nestor
Nüüd, kui Riigikogus on jälle 101 liiget, küsin ma teie käest, kas kellelgi on soovi anda üle arupärimisi või eelnõusid. Palun, Martin Helme!

14:07 Martin Helme
Lugupeetud president! Lugupeetud spiiker! Hea lahkuv ja tulev valitsus! Annan kolme opositsioonierakonna esindajate nimel üle otsuse eelnõu Riigikogu probleemkomisjoni moodustamiseks rahvastiku vähenemisega seotud probleemide läbitöötamiseks. Praeguse Eesti suurim probleem on kahanev sündimus ja rahvaarv. Sellest on aru saanud ka meie uus, ametisse astuv valitsus, kes on samuti seda rõhutanud. Meie tuleme siinjuures appi. Leiame, et rahvastiku kiire vähenemine seab kõik meie saavutused pikemas plaanis ohtu ja kahtluse alla. Iibe langus ohustab rahvuse jätkusuutlikkust, majanduse arengut ja riiklikku julgeolekut. Aga kuna tänapäevane rahvastikumudel räägib hulgisõltuvusest ehk sellest, et oluline on majanduskeskkond, kodu, meediatöö, kodu- ja välismaine turvalisus – kokku on neid tegureid 17 või 18 –, siis on tarvilik see teema laiapõhjaliselt läbi uurida ja teha erakondadevahelist koostööd. Selle jaoks teemegi ettepaneku moodustada probleemkomisjon, kus on esindatud kõik Riigikogu fraktsioonid. Aitäh!

14:09 Esimees Eiki Nestor
Olen vastu võtnud ühe eelnõu ja me menetleme seda kodu- ja töökorra seaduses ettenähtud korras. Kohaloleku kontroll, palun!
Kohaloleku kontroll
Täiskogul on kohal 94 Riigikogu liiget, puudub 7.

---

2. 14:10 Vabariigi Valitsuse ametivanne

14:10 Esimees Eiki Nestor
Austatud Riigikogu! Vabariigi President nimetas 22. novembri otsusega nr 24 ametisse Jüri Ratase moodustatud Vabariigi Valitsuse. Eesti Vabariigi põhiseaduse § 91 järgi astub Vabariigi Valitsus ametisse ametivande andmisega Riigikogu ees. Lugupeetud ametisse astuva Vabariigi Valitsuse peaminister Jüri Ratas, palun teid ametivande andmiseks Riigikogu kõnetooli!

14:10 Peaminister Jüri Ratas
Austatud Eesti Vabariigi president! Austatud Riigikogu esimees! Auväärt Riigikogu liikmed! Austatud Taavi Rõivas ja lahkuv valitsus! Asudes täitma Vabariigi Valitsuse liikme kohustusi, olen teadlik, et kannan selles ametis vastutust Eesti Vabariigi ja oma südametunnistuse ees. Tõotan pühalikult jääda ustavaks Eesti Vabariigi põhiseaduslikule korrale ning pühendada oma jõu Eesti rahva heaolu ja tuleviku kindlustamisele. (Peaminister kirjutab alla ametivande tekstile. Aplaus.)
Palun ametivannet andma minu juhitava valitsuse ministrid: ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Urve

Palo, haridus- ja teadusminister Mailis Reps, justiitsminister Urmas Reinsalu, kaitseminister Margus Tsahkna, keskkonnaminister Marko Pomerants, kultuuriminister Indrek Saar, maaeluminister Martin Repinski, majandus- ja taristuminister Kadri Simson, rahandusminister Sven Sester, riigihalduse minister Mihhail Korb, siseminister Andres Anvelt, sotsiaalkaitseminister Kaia Iva, värske kahe lapse isa, tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski ning välisminister Sven Mikser. (Ministrid kirjutavad alla ametivande tekstile. Aplaus.)
Austatud Riigikogu esimees, 15 valitsusliiget on vande andnud.

14:20 Esimees Eiki Nestor
Tänan, Jüri Ratas! Austatud Riigikogu, lubage mul ette lugeda Vabariigi Presidendi otsus: "Vabariigi Presidendi otsus nr 25, Toompeal 23. novembril 2016. Vabariigi Valitsuse ametist vabastamine. Vabastan ametist 9. aprillil 2015 nimetatud Taavi Rõivase juhitud Vabariigi Valitsuse seoses uue valitsuse ametisse astumisega 23. novembril 2016. aastal. Alus: Eesti Vabariigi põhiseaduse § 78 punkt 10 ja § 92 lõige 2." Allkiri: Kersti Kaljulaid, Eesti Vabariigi president.
Riigikogu nimel õnnitlen ametisse astunud valitsust ja tänan lahkuvat valitsust! Lugupeetud Vabariigi President! Teil on võimalus uut valitsust esimesena õnnitleda. Seejärel on soov õnnitleda meil kõigil, seetõttu võtan 20 minutiks juhataja vaheaja.
V a h e a e g

14:41 Istungi rakendamine

14:41 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Head kolleegid! Jätkame istungit ja läheme kolmapäevase päevakorra punktide menetlemise juurde. Kõigepealt tuleb päevakorda täpsustada. Tähelepanu, kolleegid! Tänase 13. päevakorrapunkti, eelnõu 330 esimese lugemise arutelul peab juhtivkomisjoni ettekande riigikaitsekomisjoni aseesimees Mart Helme. 15. ja 16. päevakorrapunkti, eelnõude 335 ja 338 esimese lugemise arutelul peab juhtivkomisjoni ettekande riigikaitsekomisjoni liige Johannes Kert. Tänaste päevakorrapunktide 13–22, s. o eelnõude 330, 333, 335, 338, 332, 334, 331, 336, 337 ja 339 arutelul peab algatajate ettekande kaitseminister Margus Tsahkna.

---

3. 14:43 Sotsiaalhoolekande seaduse ja riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (300 SE) kolmas lugemine

14:43 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Head kolleegid! Tänane esimene päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud sotsiaalhoolekande seaduse ja riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 300 kolmas lugemine. Kas fraktsioonidel on soovi pidada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. (Hüüe saalist: "On!") Vabandust! Heljo Pikhof, palun, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni nimel!

14:43 Heljo Pikhof
Austatud juhataja! Head ametikaaslased! Eakate inimeste osakaal maailma ja ka Eesti rahvastikus suureneb lähematel aastakümnetel kiiresti. Selline rahvastikumuutus on inimkonna ajaloos esmakordne ja see on inimkonna progressi üks olulisemaid tunnuseid. Järjest rohkem inimesi elab nii kaua, kuni kestab bioloogiliselt võimalik eluiga, ega sure enneaegu haigustesse. Samas elab suur osa üksi elavatest vanaduspensionäridest teistest elanikerühmadest suuremas vaesuses ja neil on ka suurem vaesusrisk. Selliste inimeste osakaal on just viimastel aastatel kõige hoogsamalt kasvanud. Enamasti jääb üksiku vanaduspensionäri kuusissetulek vahemikku 320–400 eurot. Sellest peab jaguma nii eluasemekuludeks kui ka esmatarbekaupadeks, nii söögiks kui ka ravimiteks, kõigeks muukski. Veereta iga senti näppude vahel nii hoolikalt kui tahes, aga kui tuleb ette mõni ootamatus, mille õiendamine nõuab raha, siis seda sageli ei ole.
Sotsiaaldemokraadid on pikki aastaid seisnud laste ja lastega perede vaesuse vähendamise ja üldse

parema heaolu eest. Viimase aja meetmete tulemusena on nende olukord mõneti paranenud, nõnda et üksikud pensionärid elavad nüüd neist palju kitsamalt. Kui lastega perede netosissetulek oli veel hiljuti ametlike andmete järgi enam kui 450 eurot leibkonnaliikme kohta kuus, siis 65-aastase ja vanema üksiku inimese netosissetulek kuus samal ajal oli alla 400 euro. Sotsiaaldemokraatidel on hea meel, et täna saab seaduse jõu eelnõu, mis annab 2017. aasta oktoobrist lootuse, et kord aastas makstakse 115 eurot üksi elava pensionäri toetust neile üksi elavatele vanaduspensionäridele, kelle netopension jooksva eelarveaasta aprillist septembrini jääb alla 470 euro. Toetuse saamist ei pea pensionär taotlema, selle määrab Sotsiaalkindlustusamet. Hinnanguliselt puudutab üksi elava pensionäri toetus 86 000 inimest. Veel üks oluline nüanss selle eelnõu juures: kui pensionär käib tööl, siis tema töötasu ega ka mitte sotsiaaltoetusi uue toetuse määramisel arvesse ei võeta.
Oleme kujundamas ühiskonda igale eale. Eakate vajadusi tuleb näha komplekssselt. Neile pensionäridele, kellel on veel jaksu ja tahtmist kas või osaajaga tööd teha, tuleb luua selleks võimalusi. Seda enam, et mida vanemaks meie rahvas muutub, seda vähemaks jääb ka töölkäijaid. Peale selle on vanaduspensionieas töine tulu küllaltki väike, rohkem kui pooltel juhtudel jääb see alla 301 euro kuus. Aastate lisandudes muutub üha tähtsamaks ka arstiabi ja taastusravi. Järgmisel aastal kehtima hakkav hambaravihüvitis on samm, mis selle olukorra Eesti elanikele kergemaks muudab. Pole juhus, et täna on arutlusel eelnõu, mille kohaselt hakkab riik tulevast aastast pensionäride hambaravi senise 19 euro asemel toetama 85 euroga. Plaanis on ka pensionireform, mis tagaks pensionieas inimestele suurema kindlustunde. Tegelikult taanduvadki paljud asjad suhtumisele. Lähiaastatel on samm-sammult paranemas iga Eesti inimese heaolu. Eelkõige on paranemas just madalapalgaliste ja pensionieas inimeste heaolu ja toimetulek. Mis aga kõige tähtsam – anda tuleb nii, et saaks vastu võtta siiralt ja tänuga. Aitäh teile!

14:48 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Igor Gräzini vaim soovib Reformierakonna nimel sõna võtta, aga meil saavad sõna ainult füüsilised isikud. Ma saan aru, et rohkem kõnesoove ei ole. Head kolleegid, lõpetan läbirääkimised. Juhtivkomisjoni ettepanek on panna eelnõu 300 lõpphääletusele. Me läheme lõpphääletuse juurde. Head kolleegid, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud sotsiaalhoolekande seaduse ja riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 300. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Eelnõu poolt hääletas 86 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Eelnõu on seadusena vastu võetud.

---

4. 14:50 Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (256 SE) kolmas lugemine

14:50 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme edasi. Tänane teine päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 256 kolmas lugemine. Kas fraktsioonidel on soovi pidada läbirääkimisi? Ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on panna eelnõu 256 lõpphääletusele. Me läheme lõpphääletuse juurde.
Head kolleegid, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 256. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Eelnõu poolt hääletas 82 Riigikogu liiget, vastu oli 1 ja erapooletuks jäi 4. Eelnõu on seadusena vastu võetud.

---

5. 14:52 Riigikogu otsuse "Riigi 2015. aasta majandusaasta koondaruande kinnitamine" eelnõu (298 OE) teine lugemine

14:52 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme edasi. Tänane kolmas päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Riigi 2015. aasta majandusaasta koondaruande kinnitamine" eelnõu 298 teine lugemine. Ettekandeks palun kõnepulti rahanduskomisjoni aseesimehe Remo Holsmeri!

14:52 Remo Holsmer

Lugupeetud istungi juhataja! Head kolleegid! Rahanduskomisjon on selle eelnõuga väga pikka aega sisuliselt ja põhjalikult tööd teinud ja vaeva näinud. 2015. aasta koondaruande esitas Vabariigi Valitsus Riigikogule 26. septembril ja eelnõu esimene lugemine toimus 15. novembril. Rahanduskomisjon, nagu ma ütlesin, käsitles eelnõu põhjalikult kahel istungil: 14. ja 21. novembril. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks, 18. novembriks kella 16-ks fraktsioonidelt ega Riigikogu liikmetelt ühtegi ettepanekut ei laekunud. Komisjon ise tegi eelnõus ühe normitehnilise muudatuse, mis puudutab otsuse jõustumise aega. Ühtlasi on eelnõu tekstis tehtud keelelised ja tehnilised täpsustused. Komisjoni ettepanek on teine lugemine lõpetada ja panna eelnõu lõpphääletusele. Palun suurel saalil seda ettepanekut toetada!

14:53 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Eelnõu kohta on esitatud üks muudatusettepanek ja me vaatame selle üheskoos läbi. Selle ettepaneku on esitanud rahanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kas kolleegidel on soovi pidada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on panna eelnõu 298 lõpphääletusele. Me läheme lõpphääletuse juurde. Head kolleegid, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Riigi 2015. aasta majandusaasta koondaruande kinnitamine" eelnõu 298. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Eelnõu poolt hääletas 78 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Eelnõu on otsusena vastu võetud.

---

6. 14:56 Ülikooliseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (295 SE) teine lugemine

14:56 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane neljas päevakorrapunkt on ülikooliseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 295 teine lugemine. Palun ettekandeks kõnepulti kultuurikomisjoni aseesimehe Aadu Musta!

14:56 Aadu Must

Austatud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Kätte on jõudnud selle seaduseelnõu teine lugemine, mida me arutasime kuu aega tagasi, 18. oktoobril. Ühtegi parandusettepanekut tähtajaks ei tulnud. Küll aga luges komisjon ise seda materjali lausa kolmel koosolekul, püüdis teksti kriitiliselt läbi vaadata ja kaotada võimalikud ebakõlad. Toonitan, et tegemist ei ole poliitilise seadusega. Kõikide fraktsioonide liikmed menetlesid seda asja sügavas konsensuses. Tegemist on regulatsiooniga, mis võimaldab paremini rahastada ülikoolide tööd. Arvestatud ei ole mingeid poliitilisi prioriteete, vaid ainult seda, et senises korras oli vigu, millega keegi muidugi rahul ei olnud, ja need on ära parandatud. Parandusettepanekud on sellised – võib-olla on kolleegid sama meelt –, et mõnes kohas me olime ülipüüdlikud. Kui keegi ütles, et stipendiumide maksmise paragrahvist võis välja lugeda, et äkki makstakse professorile ka stipendiumi, siis teksti kohe täiendati ja kirjutati "üliõpilaste stipendium". Kas seda oli siis vaja või ei olnud, aga nüüd on see seal olemas. Täpselt samalaadne asi oli see, et seadus jõustub juba uue aasta algusest ja seetõttu tuli leida üks väike ülekandepunkt, kuidas uue aasta esimestel kuudel asja ajada. Kõik need parandusettepanekud on väga normaalselt ära kirjeldatud. Komisjon, nagu juba öeldud, toetas neid konsensuslikult ja pidas väga vajalikuks, seetõttu ei hakka ma igat punkti eraldi kommenteerima, kui seda ei nõua head kolleegid. Aitäh!

14:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kas on soovi pidada ka läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Eelnõu kohta on esitatud 14 muudatusettepanekut, me vaatame need läbi. Esimene muudatusettepanek on kultuurikomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Teine muudatusettepanek on kultuurikomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kolmas muudatusettepanek on kultuurikomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Neljanda muudatusettepaneku on esitanud kultuurikomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Viienda muudatusettepaneku on esitanud kultuurikomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kuuenda muudatusettepaneku on esitanud kultuurikomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Seitsmenda muudatusettepaneku on esitanud kultuurikomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kaheksanda muudatusettepaneku on esitanud kultuurikomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Üheksas muudatusettepanek on kultuurikomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kümnes muudatusettepanek on kultuurikomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. 11. muudatusettepanek on kultuurikomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. 12. muudatusettepanek on kultuurikomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. 13. muudatusettepanek on kultuurikomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. 14. muudatusettepanek on samuti kultuurikomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Oleme muudatusettepanekud läbi vaadanud. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 295 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud.

---

7. 15:00 Ehitusseadustiku, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (250 SE) teine lugemine

15:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme edasi tänase päevakorra punktide menetlemisega. Viies päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud ehitusseadustiku, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu 250 teine lugemine. Ettekandeks palun kõnepulti majanduskomisjoni liikme Jaanus Marrandi!

15:01 Jaanus Marrandi

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Teie ees on eelnõu 250 ehk ehitusseadustiku, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu teise lugemise tekst. Mõni sõna eelnõust. Ehitusseadustiku, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse ning riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu algatas Vabariigi Valitsus 2016. aasta 30. mail. Eelnõu esimene lugemine Riigikogu täiskogus toimus 2016. aasta 19. oktoobril ning esimene lugemine lõpetati. Eelnõu 250 peamine eesmärk on võtta üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/61 kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta. Niipalju siis eelnõu sisust.
Majanduskomisjoni istung enne eelnõu teisele lugemisele saatmist toimus 14. novembril. Komisjoni istungile olid kutsutud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sideosakonna juhataja Tõnu Nirk ja peaspetsialist Liisi Moks, kes tutvustasid muudatusettepanekute sisu. Eelnõu kohta on esitatud kokku seitse muudatusettepanekut, nendest enamik on täpsustavat ja redaktsioonilist laadi. Paar ettepanekut on sisulisemad. Kolmas ja neljas ettepanek puudutavad kohaliku omavalitsuse rolli, seda, et ka kohalikul omavalitsusel oleks võimalik protsessi aktiivsemalt sekkuda, võrguvaldajate andmed oleksid kättesaadavad ja ka kohalik omavalitsus võiks n-ö algatada koostööd. Peale selle muudeti ühe ettepanekuga ka eelnõu rakendamise tähtaega.
Kahe lugemise vahel saabus eelnõu kohta üks kiri. See oli ühispöördumine ehitusregistri juurde loodava võrgurajatiste mooduli kohta, kus peaksid olema kirjas kõik need võrkude andmed. Selle kirja koostasid peamised võrkude valdajad: Telia Eesti AS, Elering AS, Elektrilevi OÜ, Eesti Vee-ettevõtete Liit, Esmar Gaas OÜ, Esmar Vesi OÜ ja Gaasivõrgud AS-i juhatuse esimees Roman Bogdanovitš on samuti sellele alla kirjutanud. Need peamised võrguhaldajad arvavad, et neile pandav koormis on liiga suur ja võtab neilt liiga palju energiat. Samas on olemas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vastus, kus

leitakse, et võrgurajatiste mooduli loomise teema ei ole otseselt seotud direktiivi rakendamisega ehk see ei kajastu eelnõus ja seda on võimalik lahendada jooksvalt koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga. Sellega komisjoni istung lõppes.
Komisjoni istungil võeti konsensuslikult vastu järgmised otsused: saata eelnõu 23. novembriks täiskogu päevakorda, teha ettepanek teine lugemine lõpetada ning kui teine lugemine lõpetatakse, siis saata eelnõu kolmandale lugemisele 7. detsembriks ja panna lõpphääletusele. Kõik. Tänan tähelepanu eest!

15:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kas kolleegidel on soovi pidada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Eelnõu kohta on tehtud seitse muudatusettepanekut ja me vaatame need läbi. Esimese muudatusettepaneku on esitanud majanduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Teine muudatusettepanek on samuti majanduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kolmas muudatusettepanek on majanduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Neljanda muudatusettepaneku on esitanud Riigikogu liikmed Erki Savisaar, Aadu Must, Tanel Talve, Einar Vallbaum, Mihhail Stalnuhhin, Artur Talvik, Ain Lutsepp, Kristjan Kõljalg, Henn Põlluaas ja Andres Metsoja, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada sisuliselt. Viies muudatusettepanek on majanduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kuues muudatusettepanek on majanduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Seitsmes muudatusettepanek on majanduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Muudatusettepanekud on läbi vaadatud. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 250 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud.

---

8. 15:07 Välismaalaste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (251 SE) teine lugemine

15:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Me läheme tänase kuuenda päevakorrapunkti juurde. Algab Vabariigi Valitsuse algatatud välismaalaste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 251 teine lugemine. Ettekandeks palun kõnepulti põhiseaduskomisjoni liikme Mart Nuti!

15:07 Mart Nutt
Austatud juhataja! Head kolleegid! Seda seaduseelnõu arutas põhiseaduskomisjon oma 15. novembri istungil. Eelnõu arutelu juurde olid kutsutud Siseministeeriumi kodakondsus- ja rändepoliitika osakonna juhataja Ruth Annus ning sama osakonna nõunikud Killu Christine Vantsi, Doris Uudelt ja Harry Kattai. Arutelul tutvustas meie komisjoni nõunik Karin Tuulik eelnõu menetlemise senist käiku. Ta märkis, et komisjon arutas eelnõu esimest korda 20. septembri istungil, kus osalesid eelnõu kohta arvamuse esitanud Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ning MTÜ FinanceEstonia esindajad. Nii kaubandus-tööstuskoda kui ka FinanceEstonia tegid ettepaneku arvata suurinvestorid sisserände piirarvu alt välja. Peale selle tegi FinanceEstonia ettepaneku arvestada omakapitali hulka finantsinvesteeringud. Komisjon küsis arvamust ka sotsiaalkomisjonilt ja majanduskomisjonilt. Majanduskomisjon toetas kaubandus-tööstuskoja ettepanekut ja sotsiaalkomisjon toetas seda samuti. Komisjoni istungiks esitas Siseministeerium nii tehnilisi kui ka sisulisi ettepanekuid. Riigikogu liikmed seaduseelnõu kohta ettepanekuid ei esitanud. Valitsuse ettepanekute alusel vormistas põhiseaduskomisjon 17 muudatusettepanekut. Rõhutan, et põhimõtteliselt on need tehnilist laadi. Kõik ettepanekud algatasid komisjoni liikmed konsensuslikult, nii et küsimusi, mis oleksid vaidlusi tekitanud, nende ettepanekutega seoses ei tõstatunud. Sellest tulenevalt võeti peale komisjoni ettepanekute esitamist vastu ka menetluslikud otsused. Kõigepealt tehti konsensuslikult ettepanek saata eelnõu täiskogu päevakorda tänaseks, 23. novembriks. Teine ettepanek oli teine lugemine lõpetada, mis tehti samuti konsensuslikult. Aitäh teile!

15:10 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Austatud ettekandja, teile küsimusi ei ole. Kas kolleegidel on soovi läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole. Eelnõu kohta on esitatud 17 muudatusettepanekut ja me vaatame need üheskoos läbi. Esimese muudatusettepaneku on esitanud põhiseaduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on

arvestada täielikult. Teine muudatusettepanek on põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kolmas muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Neljas muudatusettepanek on põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Viies muudatusettepanek on põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kuues muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Seitsmes muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kaheksas muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Üheksas muudatusettepanek on põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kümnes muudatusettepanek on põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. 11. muudatusettepaneku on esitanud põhiseaduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. 12. muudatusettepaneku on esitanud põhiseaduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult.
13. muudatusettepaneku on esitanud põhiseaduskomisjon, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. 14. muudatusettepanek on põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. 15. muudatusettepanek on põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. 16. muudatusettepanek on põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Viimane, 17. muudatusettepanek on samuti põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Oleme muudatusettepanekud läbi vaadanud. Juhtivkomisjoni seisukoht on eelnõu 251 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud.

---

9. 15:12 Välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (252 SE) teine lugemine

15:12 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Läheme edasi. Tänane seitsmes päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 252 teine lugemine. Palun ettekandeks kõnepulti põhiseaduskomisjoni liikme Mart Nuti!

15:13 Mart Nutt
Härra juhataja! Austatud kolleegid! Kõnesolevat eelnõu arutas komisjon samal päeval kui eelmist, st 15. novembril. Ka selle eelnõu arutelule olid kutsutud Siseministeeriumi kodakondsus- ja rändepoliitika osakonna juhataja Ruth Annus ning sama osakonna nõunikud Killu Christine Vantsi, Doris Uudelt ja Harry Kattai. Sellegi eelnõu menetluse käiku tutvustas komisjoni nõunik Karin Tuulik. Ta selgitas, et välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu oli põhiseaduskomisjonis arutelul 20. septembril. Sellel arutelul osalesid Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ning Eesti Aiandusliidu esindajad.
Kaubandus-tööstuskoda tegi ettepaneku, et tähtajalise elamisloaga ja lühiajaliselt Eestis töötamise korral võiks eelnõus sätestatud Eesti keskmise palga maksmise nõude asendada tööandja põhitegevusala keskmise palga maksmise nõudega. Aiandusliit tegi alternatiivsed ettepanekud, millest üks nägi ette siduda aiandussektori hooajaliste töötajate palk brutopalga alammääraga ja teine ettepanek nägi ette, et palgakriteerium hooajatöötajate kohta ei kehtiks.
Põhiseaduskomisjon küsis eelnõu kohta arvamust ka sotsiaalkomisjonilt ja majanduskomisjonilt. Majanduskomisjon toetas kaubandus-tööstuskoja ettepanekut. Sama arvas ka sotsiaalkomisjon. Peale selle esitas arvamuse maaelukomisjon, kes leidis, et hooajatöötajate palga puhul tuleks lähtuda põhitegevusala keskmisest palgast.
Põhiseaduskomisjon palus valitsusel kujundada seisukoht eelnõu kohta esitatud ettepanekute suhtes. Vabariigi Valitsus arutas neid ettepanekuid 3. novembril ning leidis, et palgakriteeriuminõude puhul võiks jääda eelnõus sätestatud muudatuste juurde, mille kohaselt lühiajalise töötamise ja elamisloaga töötamise puhul on palganõudeks Eesti aasta keskmine brutotasu. Hooajatöötajatele võiks ette näha aga sellise erandi, et nende kohta see kriteerium ei kehti, kui Vabariigi Valitsus kehtestab hooajast sõltuvate tegevusalade loetelu. Kõnealuse eelnõu kohta saatis meile 14. novembril arvamuse MTÜ

FinanceEstonia, kes palus valitsuse ettepanekuid toetada.
Riigikogu liikmed eelnõu kohta ettepanekuid ei esitanud. Komisjon vormistas seitse ettepanekut, lähtudes valitsuse seisukohtadest ja tulenevalt nende organisatsioonide arvamustest, kes komisjoni nõupidamisel osalesid. Kõik need ettepanekud esitati samuti konsensuslikult. Komisjon võttis vastu ka menetluslikud otsused. Kõigepealt otsustati saata nimetatud eelnõu täiskogu päevakorda tänaseks, 23. novembriks ja teha ettepanek teine lugemine lõpetada. Mõlemad otsused olid konsensuslikud. Aitäh!

15:16 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile on küsimus. Krista Aru, palun!

15:16 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja! Ma sain teie ülevaatest aru, et komisjoni istungil oli kõige rohkem arutelu just valdkonnapõhiste palkade üle. Kuidas see otsus siis lõpuks sündis, kui ägedad ja tulised need vaidlused teil olid?

15:16 Mart Nutt
Tülisid ei tekkinud. Nagu ma ütlesin, otsused olid konsensuslikud. Selle variandiga, mis nüüd on pakutud, põhimõtteliselt lepiti. Jah, varasemates faasides oli erinevaid seisukohti, aga komisjon leidis, et praeguses olukorras on see optimaalne tee.

15:16 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Siiski on veel küsimusi. Andres Ammas, palun!

15:17 Andres Ammas
Lugupeetav juhataja! Lugupeetav ettekandja! Kas ma mõistan teid õigesti, et ka Eesti Kaubandus-Tööstuskoda aktsepteerib nüüd seda tulemust, millele komisjon jõudis?

15:17 Mart Nutt
Aitäh! Ma ei tea, kas ta aktsepteerib või mitte. Nende ettepanek oli teistsugune, aga lõppsõnaõigus on komisjonil.

15:17 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Rohkem küsimusi ei ole. Kas kolleegidel on soovi pidada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Eelnõu kohta on esitatud seitse muudatusettepanekut ja me vaatame need läbi. Esimene muudatusettepanek on põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Teine muudatusettepanek on põhiseaduskomisjoni esitatud, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kolmas muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Neljas muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Viies muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Kuues muudatusettepanek on põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Seitsmes muudatusettepanek on samuti põhiseaduskomisjonilt, juhtivkomisjoni seisukoht on arvestada täielikult. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 252 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud ja seitsmenda päevakorrapunkti menetlemine samuti.

---

10. 15:18 Ravikindlustuse seaduse ja sotsiaalmaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (301 SE) teine lugemine

15:18 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Läheme edasi. Kaheksas päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud ravikindlustuse seaduse ja sotsiaalmaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu 301 teine lugemine. Ma palun ettekandeks kõnepulti sotsiaalkomisjoni liikme Helmen Küti!

15:18 Helmen Kütt

Austatud eesistuja! Lugupeetud kolleegid! Selle eelnõu esimene lugemine toimus 19. oktoobril. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määrati 2. november kell 17.15. Eesti Keskerakonna fraktsioon esitas eelnõu kohta ühe muudatusettepaneku, kuid võttis selle 8. novembril tagasi. Sotsiaalkomisjon palus kaasatud huvigruppidel esitada oma arvamused 31. oktoobriks. Oma arvamuse eelnõu kohta saatsid Eesti Hambaarstide Liit, Eesti Haigekassa, Eesti Apteekide Ühendus ja Eesti Ravimihulgimüüjate Liit. Sotsiaalkomisjon vormistas eelnõu kohta muudatusettepanekud Sotsiaalministeeriumi, Eesti Haigekassa, Eesti Apteekide Ühenduse ja Eesti Ravimihulgimüüjate Liidu ettepanekute alusel. Ma tahan väga tunnustada sotsiaalkomisjoni liikmeid ja sotsiaalkomisjoni esimeest Aivar Kokka, kes kõik olid valmis nimetatud eelnõuga pikalt tegelema. Toimus viis komisjoni istungit. Annan nüüd ülevaate nendest istungitest.

Esmaspäeval, 7. novembril toimus komisjoni istung, kuhu olid kutsutud Sotsiaalministeeriumi ravimiosakonna juhataja Dagmar Rüütel, tervisesüsteemi arendamise osakonna peaspetsialist Ülle Jordan, Eesti Haigekassa juhatuse liige Kuldar Kuremaa, Eesti Haigekassa ravikindlustushüvitiste osakonna esmatasandi paketi arenduse talituse juht Külli Friedemann, sama osakonna eriarstiabi paketi arenduse talituse juht Tiina Sats ning juriidilise osakonna juhataja Kristina-Valeria Tobias ja peajurist Kadri Kurvits, Eesti Apteekide Ühenduse juhatuse liige Tanel Terase ja Eesti Apteekide Ühenduse liikme, Benu Apteegi esindaja Tiina Kadak, Eesti Ravimihulgimüüjate Liidu tegevjuht Teet Torgo, Eesti Hambaarstide Liidu president Marek Vink ning volikogu liige Kattri Arge. Kõik huvigrupid ja kõik kohaletulnud said sõna, nad põhjendasid oma esitatud ettepanekuid. Komisjon otsustas, et arutelu on vaja jätkata, sest teema oli väga paljude kohalolnute arvates mitmetahuline ja komisjon tahtis aruteluga veel põhjalikult tegelda.

Teisipäeval, 8. novembril toimus uus komisjoni istung, kus arutlusel oli sama eelnõu. Siis osalesid arutelul Sotsiaalministeeriumi ravimiosakonna juhataja Dagmar Rüütel ja tervisesüsteemi arendamise osakonna peaspetsialist Ülle Jordan. Arutati veel kord huvigruppide ettepanekuid, vastati paljudele küsimustele, mis komisjonis olid tekkinud, ja võeti vastu menetluslikud otsused. Need olid järgmised: teha ettepanek saata nimetatud eelnõu täiskogu päevakorda 16. novembriks kella 14-ks (see oli konsensuslik otsus), teha ettepanek teine lugemine lõpetada (samuti konsensuslik otsus) ja saata eelnõu kolmandale lugemisele, kui teine lõpetatakse, 23. novembriks kella 14-ks (ka see oli konsensuslik otsus).

Järgmine sotsiaalkomisjoni koosolek toimus 14. novembril. Siis osales komisjoni istungil Sotsiaalministeeriumi tervisesüsteemi arendamise osakonna peaspetsialist Ülle Jordan. Sellel koosolekul otsustati, et tehakse ettepanek võtta see eelnõu Riigikogu IV istungjärgu 8. töönädala 16. novembri päevakorrast välja ja saata see uuesti päevakorda 23. novembriks ehk tänaseks.

Järgmine koosolek toimus 15. novembril. Sellel osalesid Sotsiaalministeeriumi tervisesüsteemi arendamise osakonna peaspetsialist Ülle Jordan, Eesti Haigekassa juhatuse liige Kuldar Kuremaa, ravikindlustushüvitiste osakonna esmatasandi paketi arenduse talituse juht Külli Friedemann ning juriidilise osakonna peajurist Kadri Kurvits, Eesti Hambaarstide Liidu president Marek Vink, juhatuse liikmed Katrin Metstak ja Eva Vakra ning volikogu liige Kattri Arge. Komisjon kuulas ära Eesti Hambaarstide Liidu presidendi arvamused ja seisukohad, samuti haigekassa vastused. Sotsiaalministeerium ei nõustunud Eesti Hambaarstide Liidu pakutud rahalise hüvitise ettepanekuga. Komisjon tegi ettepaneku, et osapooled, Eesti Hambaarstide Liit ja haigekassa, 17. novembril veel kord omavahel kohtuksid ning leiaksid kompromissi hambaravi hinnakirja asjus, mis oli ka olnud üheks probleemiks.

Esmaspäeval, 21. novembril toimus jälle sotsiaalkomisjoni istung sellesama eelnõu arutamiseks. Sotsiaalministeeriumi esindas seal tervisesüsteemi arendamise osakonna peaspetsialist Ülle Jordan ja Eesti Haigekassat juhatuse liige Kuldar Kuremaa. Konsensuslikult otsustati kiita heaks eelnõu teise lugemise menetlusdokumendid.

Täpsustuseks ütlen veel seda, et hääletamisel muudeti Eesti Ravimihulgimüüjate Liidu ja Eesti Apteekrite Ühenduse ettepaneku põhjal ka nimetatud eelnõu pealkirja. See ettepanek nägi ette jätta eelnõust välja § 1 punktid 20–24 ja § 2. Konsensuslikult otsustati, et see ettepanek väärib toetamist ning osapooled ja Sotsiaalministeerium peavad tegema koostööd ja leidma lahenduse. Sellest tulenevalt muutuski see eelnõu ravikindlustuse seaduse ja sotsiaalmaksuseaduse muutmise seaduse eelnõuks. Kõiki ettepanekuid, mis hääletusele läksid, toetati konsensuslikult. See on teisipäeval, 8. novembril ka protokollitud. Aitäh!

15:25 Esimees Eiki Nestor
Küsimused komisjoni ettekandjale. Krista Aru, palun!

15:25 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja, tänan ilusa ja põhjaliku ülevaate eest! Minu küsimus puudutab hambaarstide liitu ja haigekassat. Te ütlesite väga kenasti, et andsite neile kahele aega omavahel seisukohti lähendada. Kas need seisukohad said siis lähendatud ja kuidas komisjon sellesse suhtub?

15:26 Helmen Kütt
Ma ütleksin nii, et haigekassa ja hambaarstide liit tõepoolest kohtusid, kuid nende seisukohad ei lähenenud väga palju. Küll leiti põhimõtteliselt, et hinnakirjateema vajab läbirääkimist ja täpsustamist. Haigekassa nõukogu koosolek toimub 9-ndal. Sellest tulenevalt ei ole meie komisjoni koosoleku protokollis kinnitatud, millal toimub kolmas lugemine. Väga oluline on ka see, et sotsiaalkomisjon leppis juba oma tööperioodi alguses kokku, et kolmandale lugemisele lähevad eelnõud siis, kui neil on juures määrus, mis on nagu ministeeriumi dokument.
Me oleme ära kuulanud hambaarstide liidu ettepanekud. Need põhimõtteliselt erinevad eelnõu loogikast. Ehk seni on hüvitis, mida inimesed saavad, olnud rahaline, välja arvatud laste puhul. Laste hambaravihüvitis on mitterahaline ja seda on võimalik saada nende hambaraviteenuse osutajate juures, kes on haigekassaga lepingu sõlminud. Nii haigekassa kui ka Sotsiaalministeerium on seisukohal, et hüvitisi määrates peaks liikuma sama rada ka täiskasvanute hambaravi puhul, samuti proteesihüvitise ja eakate hambaravihüvitise puhul. Need summad, millest me räägime, on järgmised: täiskasvanutele 30 ja eakatele 85 eurot, alles jääks ka proteesihüvitis, 255 eurot kolme aasta peale. Need peaksid muutuma mitterahaliseks ja neid oleks siis võimalik saada nende hambaarstide juures, kes on haigekassaga lepingu sõlminud. Haigekassa ja Sotsiaalministeerium väitsid ka seda, et asi saab selgeks, kui proovitakse, kuidas see ühe aasta jooksul toimib. Ütlen ausalt, et Eesti Hambaarstide Liidu esindaja oli seisukohal, et lepingu sõlmijaid ei pruugi olla väga palju, mille vastu küll Sotsiaalministeeriumi esindaja väitis, et taotlejatest ei ole kunagi puudust olnud. Me küsisime ka seda, kui palju on praeguse süsteemi järgi lepingu sõlminuid. Neid on üle 200 ja üldse on teenuseosutajaid üle 500.

15:28 Esimees Eiki Nestor
Rohkem ettekandjale küsimusi ei ole. Aitäh, Helmen Kütt! Avan läbirääkimised. Jüri Jaanson, palun!

15:28 Jüri Jaanson
Austatud juhataja! Head kolleegid! Seaduseelnõu 301 eesmärk on üllas: kehtestada tööealistele inimestele hambaravihüvitis, mille suurus on kuni 50% raviarvetest, mille kogukulu kuni 60 eurot. Tegemist on põhimõtteliselt uue suurepärase algatusega. On oluline, et see käivituks võimalikult sisuliselt ning tõrgeteta. Hüvitis kehtestatakse eelnõu järgi Vabariigi Valitsuse määruses "Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu" mitterahalisena. Sellega kaasnevad ent mõned probleemid. Esimene probleem on see, et haigekassa hinnakujundusmehhanism ei ole paindlik ega põhine tegelikel kuludel ja seetõttu ei ole saadud kokkuleppele ka hambaarstide esindusorganisatsiooni Eesti Hambaarstide Liiduga. Haigekassa tunnistab samuti, et tal pole olnud piisavalt sisendeid, eriti just väikestelt teenuseosutajatelt. Suured teenuseosutajad saavad seda teenust osutada ka nii, et nad doteerivad seda muude raviteenuste arvel. Siit tuleneb oht, et haigekassaga lepingu sõlmijaid on vähe või leping sõlmitakse lihtsalt hirmust kliendibaas kaotada. Tulemuseks võib olla ka ebakvaliteetne teenus või isegi väiksemate teenuseosutajate pankrot. Hambaarstide liidu küsitluse järgi on liidu liikmetest alla 7% valmis täiskasvanuid ravima haigekassa teenuste loetelus määratud piirhindadega, st 93% ei ole valmis sõlmima lepingut enne, kui haigekassa teenuste hinnakiri hakkab vastama reaalsetele kuludele. Seega võib hüvitis patsiendi vaatest osutuda mõttetuks, kuna teenust saab ainult teatud kohtades, mis ei pruugi üldse asuda inimese elukoha läheduses. Probleem on ka selles, et eelnimetatud määrusest on seni valminud vaid projekt ja haigekassa nõukogu hakkab määrust arutama alles detsembris ning millalgi pärast seda jõuab määrus Vabariigi Valitsusse kinnitamiseks.
Veel üks probleem on see, et seni hästi toiminud rahaline hambaproteesihüvitis on plaanis muuta

alates 2018. aastast mitterahaliseks. Aga haigekassa pole seni hinnakujundusmehhanisme üldse koostama hakanudki. Aasta on küll aega, aga varitseb samasuguse konflikti oht, nagu praegu on täiskasvanute hambaravihüvitise puhul. Haigekassa toob argumendiks, et laste praegune mitterahaliselt toimiv hambaravihüvitis töötab hästi. Hambaarstid väidavad vastu, et laste hambaravikulude puudulikust katmisest tulenev omahinna miinus doteeritakse muude teenuste, eeskätt täiskasvanute hambaravi arvel. Kui ka seda teenust tuleb osutada miinusega, siis ei tulda enam toime, sest haigekassa hinnasisendid ei ole kulupõhised. Praegune tööealiste hambaravihüvitise pakett on kokku pandud eelarve piiride järgi. Hambaarstid on jäänud seisukohale, et parim lahend oleks ikkagi hambaproteesihüvitise kombel toimiv rahaline hüvitis, mis liiguks koos patsiendiga. Nagu ma juba märkisin, hambaarstid ja haigekassa ei ole saanud kokkuleppele ka hüvitatavate piirhindade küsimuses. Seaduseelnõu arutelud sotsiaalkomisjonis on olnud pikad. Teine lugemine lükati nädala jagu edasi, andmaks hambaarstidele ja haigekassale läbirääkimisteks lisaaega. Kahjuks ei ole need seni tulemusteni jõudnud. Reformierakonna arvates on kõige olulisem tagada patsientide vaba liikumise ja teenuseosutaja valimise võimalus. Seetõttu loodame, et hiljemalt kolmandaks lugemiseks leitakse osapooltele sobivad lahendused. Kui teenus ei hakka õigel viisil tööle, siis pole ka välistatud ...

15:33 Esimees Eiki Nestor
Kas soovite lisaaega? Lisaaeg kolm minutit.

15:34 Jüri Jaanson
Sellest piisab. Kui teenus ei hakka õigel viisil tööle, siis pole ka välistatud, et seadust tuleb juba lähiajal muutma hakata. Aitäh!

15:34 Esimees Eiki Nestor
Helmen Kütt, palun!

15:34 Helmen Kütt
Austatud eesistuja! Lugupeetud kolleegid! Ütlen lihtsalt stenogrammi huvides. Ravikindlustuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu algatas Vabariigi Valitsus ehk sotsiaaldemokraadid, IRL ja Reformierakond 28. septembril 2016. Riigikogu juhatus määras 29. septembril 2016 juhtivkomisjoniks sotsiaalkomisjoni. Eelnõu esimene lugemine toimus 19. oktoobril. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määrati 2. november. Eesti Keskerakonna fraktsioon esitas eelnõu kohta ühe muudatusettepaneku, mille, tõsi, võttis 8. novembril tagasi. Ei Riigikogu liikmetelt, üheltki erakonnalt ega kelleltki teiselt muudatusettepanekuid ei tulnud, välja arvatud huvigrupid, kellelt me arvamusi palusime. Need olid Eesti Hambaarstide Liit, Eesti Haigekassa, Eesti Apteekide Ühendus ja Eesti Ravimihulgimüüjate Liit. Aitäh!

15:35 Esimees Eiki Nestor
Rohkem kõnesoove ei ole. Austatud Riigikogu, eelnõu 301 kohta on esitatud kuus muudatusettepanekut. Kõik need on juhtivkomisjonilt, aga vaatame need sellegipoolest läbi. Esimene on arvestatud, teine on arvestatud, kolmas on arvestatud, neljas on arvestatud, viies on arvestatud ja kuues on arvestatud. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 301 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud.

---

11. 15:36 Sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (317 SE) teine lugemine

15:36 Esimees Eiki Nestor
Algab Vabariigi Valitsuse algatatud sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 317 teine lugemine. Komisjoni ettekandja Vilja Toomast, palun!

15:36 Vilja Toomast

Härra esimees! Head Riigikogu liikmed! Tuletan meelde, et sotsiaalhoolekande seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu nr 317 esimene lugemine oli Riigikogu saalis 9. novembril. Kuna sellest ei ole väga palju aega möödas ja eelnõu ise ei ole ka väga pikk, siis ma selle sisu enam meelde tuletama ei hakka. Kannan lihtsalt ette need seisukohad, mis tulid kõne alla komisjonis, kui me valmistasime eelnõu ette teiseks lugemiseks.
Seda eelnõu me arutasime ja valmistasime teiseks lugemiseks ette kolmel päeval. Esimest korda toimus see 14. novembril. Ennekõike pühendusime sellel komisjoni istungil sellele, et kuulasime ära nende organisatsioonide ettepanekud, kellele me olime selle eelnõu saatnud ja esitanud küsimusi. Need olid Eesti Linnade Liit, Eesti Maaomavalitsuste Liit ja SOS Lasteküla Eesti Ühing.
Mis olid nende huvigruppide põhilised vastuväited või probleemid? SOS Lasteküla tegevdirektor Margus Oro selgitas meile, et SOS Lastekülale teevad eelkõige muret perevanema lepinguga seotud küsimused. Asenduskodu pearahast koosnev eelarve ei võimalda uue perevanema lepingu alusel piisavalt soodsatel tingimustel perevanemaid tööle võtta, eeskätt ressursside nappuse tõttu, aga ka selle tõttu, et asenduskodule muutub kulukaks haiguspäevi hüvitada, töötajaid lähetusele ja koolitusele saata ning kompenseerida perevanema transporti. Samuti ei rakendu käsunduslepingu alusel töötavale perevanemale ravikindlustus tööle asumise hetkest, vaid palju hiljem. Selle peale selgitas Sotsiaalministeeriumi esindaja, et järgmisel aastal suureneb asenduskodus viibivate laste pearaha *circa* 2,3 miljonit eurot ja tavalapse pearaha suureneb 829 eurost 1150 euroni, seega on tõus 40%, ning kuni kaheaastase ja raske või sügava puudega lapse pearaha suureneb 1283 eurost 1450 euroni, seega on tõus 13%. Eelnõuga ei sekkuta tööandja ehk käsundiandja ja töötaja ehk käsundisaaja omavahelise lepingu regulatsiooni detailidesse, kuna ka töölepingu alusel on töötajatel erinevad kokkulepped ja hüved. Samuti ei ole perevanemaga käsunduslepingu sõlmimine kohustuslik, vaid see on ainult üks võimalus.
Siis kuulasime ära maaomavalitsuste liidu ja linnade liidu esindaja, kelleks seekord oli Hille Ilves. Tema juhtis tähelepanu asjaolule, et kui kohalikele omavalitsustele antakse üle teenus, mida seni rahastas riik maavalitsuste kaudu, ja see muudetakse kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenuseks, siis see toob kohalikele omavalitsustele juurde lisakulutusi, mille suurust ei ole eelnõus kirjeldatud. Kohalikele omavalitsustele uue ülesande andmine tähendab, et neil tekib kohustus ja nad peavad hakkama hindama raske ja sügava puudega laste lapsehoiuteenuse vajadust iga lapse puhul eraldi. Kohalikel omavalitsustel puuduvad selleks aga koolitatud spetsialistid või raha nende palkamiseks.
Peale selle väljendati rahulolematust riigieelarvest finantseeritavate sotsiaaltoetuste rahastamise vähese jätkusuutlikkuse pärast. Sotsiaalministeeriumi esindaja Signe Riisalo selgitas, et kohalikud omavalitsused on raske ja sügava puudega laste lapsehoiuteenust korraldanud juba alates 2007. aastast. Teenuse osutamiseks on kohalikud omavalitsused sõlminud halduslepingu ning vahendid eraldati maavalitsuste kaudu kohalikele omavalitsustele. Seetõttu ei ole ka eelnõu seletuskirjas väga põhjalikult käsitletud administreerimiskulude suurenemist, sest eelduslikult jätkavad kohalikud omavalitsused sellesama teenuse osutamist. Juhindutakse sellest, et sotsiaalabi tuleb anda inimesele võimalikult lähedal ja abi andmisel tuleb lähtuda esmajärjekorras isiku vajadusest. Just kohalik omavalitsus oskab kõige paremini hinnata oma elanike tegelikke vajadusi. Täiendavalt on arvestatud sellega, et ESF-i perioodi lõppemisel tuleb riigieelarvest lisavahendeid taotleda, ja seda ollakse ka valmis tegema. Nii lõppes komisjoni 14. novembri istung.
Järgmine kord arutasime sedasama küsimust sotsiaalkomisjoni istungil järgmisel päeval ehk 15. novembril. Selleks ajaks oli nii maaomavalitsuste liit kui ka linnade liit saatnud lisaselgitusi. Seekord keskendusid nad ennekõike sellele, justkui riik annaks kohalikule omavalitsusele üle uue teenuse osutamise kohustuse, aga samal ajal ei annaks raha juurde. Selle peale selgitas Sotsiaalministeeriumi esindaja Signe Riisalo veel kord, et tegelikult annab riik järgmisel aastal kohalikele omavalitsustele lisaks miljon eurot selle teenuse korraldamiseks. Tulevikus, kui haldusreformi on ellu viidud, kantakse halduslepinguga kohalikule omavalitsusele raha otse üle, olenevalt nende laste arvust kohalikus omavalitsuses. Aga kuna küsimused jäid ikkagi õhku, siis me otsustasime pöörduda ka Riigikogu Kantselei õigus- ja analüüsiosakonna poole, et küsida nendelt selle kohta selgitust, kuna linnade liit ja maaomavalitsuste liit väitsid, et peale selle, et raha ei jätku, on selline teenuse üleandmine vastuolus ka põhiseadusega. Et selgust saada, otsustasimegi pöörduda õigus- ja analüüsiosakonna poole.
Kuigi 11. novembriks, kui oli muudatusettepanekute esitamise tähtaeg, Riigikogu liikmed ühtegi muudatusettepanekut ei esitanud, oli komisjonil siiski vaja teha kolm muudatusettepanekut, mis kõik on tehnilist laadi. Selleks et seadus oleks normitehniliselt õige, me need muudatusettepanekud tegime

ja võtsime need konsensuslikult vastu.
Jõuame nüüd sotsiaalkomisjoni 21. novembri istungi juurde. Selleks ajaks oli meil olemas Riigikogu Kantselei õigus- ja analüüsiosakonna arvamus, mis kinnitas, nagu me eeldasimegi, et tegelikult mingit põhiseaduse riivet ei ole. Küll oli vahepeal jõudnud komisjon aga järeldusele, et veel üks muudatusettepanek on siiski vaja seaduseelnõu kohta teha. See puudutas vaidemenetlust. Esialgse seaduseelnõu järgi oleks vaidemenetlus pidanud sotsiaalseadustiku üldosa alusel minema uue, haldusreformist tuleneva halduslepingu raamesse, aga kuna me leidsime, et need asjad ei ole veel lõplikult jõustunud ja me ei tea, millal see kõik ükskord jõusse saab, siis otsustasime, et selles asjas ei ole vaja muuta kehtivat olukorda, st vaidemenetluse õigus jääb alles nii kohalikule omavalitsusele kui ka maavalitsusele. Loomulikult kehtib sotsiaalseadustiku üldosa ka sellel puhul. Seetõttu võtsime eelnõust välja punkti, mis oleks tühistanud selle võimaluse, et vaidemenetlust oleks saanud esitada ka kohaliku omavalitsuse ja maavalitsuse kaudu. Seda muudatusettepanekut toetasid kõik kohal olnud komisjoni liikmed. Me kiitsime heaks teise lugemise menetlusdokumendid ja tegime otsuse, et eelnõu teine lugemine võiks päevakorras olla täna. Tegime ka ettepaneku, et teise lugemise võiks täna lõpetada. Suur tänu!

15:46 Esimees Eiki Nestor
Kas ettekandjale on küsimusi? Ei ole. Aitäh, Vilja Toomast! Avan läbirääkimised. Kõnesoove ei ole. Eelnõu 317 kohta on esitatud neli muudatusettepanekut, kõik on juhtivkomisjonilt. Me vaatame need läbi: esimene, teine, kolmas ja neljas. Komisjoni ettepanek on teine lugemine lõpetada. Eelnõu 317 teine lugemine on lõpetatud.

---

12. 15:46 Päästeseaduse ning politsei ja piirivalve seaduse muutmise seaduse eelnõu (309 SE) teine lugemine

15:46 Esimees Eiki Nestor
Algab Vabariigi Valitsuse algatatud päästeseaduse ning politsei ja piirivalve seaduse muutmise seaduse eelnõu 309 teine lugemine. Õiguskomisjoni ettekandja on komisjoni aseesimees Uno Kaskpeit. Palun!

15:46 Uno Kaskpeit
Austatud esimees! Head kolleegid! Selle eelnõu algatas Vabariigi Valitsus k.a 11. oktoobril. Eelnõu esimene lugemine toimus 8. novembril. Muudatusettepanekute esitamise tähtaeg oli 11. novembril. Mitte ühtegi muudatusettepanekut ei esitatud. 15. novembril oli see küsimus õiguskomisjoni päevakorras. Siseministeerium oli andnud informatsiooni, et on ette valmistatud hädaabiteadete menetlemise andmekogu asutamine ja selle pidamise põhimäärus ning samuti päästeinfosüsteemi asutamine ja selle pidamise põhimäärus ning need määrused lähevad siseministrile kinnitamiseks. Komisjonis võeti vastu neli otsust, kõik konsensuslikult. Esiteks, saata eelnõu täiskogu päevakorda 23. novembriks, s.o tänaseks, teiseks, teha ettepanek teine lugemine lõpetada, kolmandaks, kui eelnõu teine lugemine lõpetatakse, saata see kolmandale lugemisele 7. detsembriks, neljandaks, panna eelnõu lõpphääletusele. Aitäh!

15:48 Esimees Eiki Nestor
Kas komisjoni ettekandjale on küsimusi? Ei ole. Aitäh, Uno Kaskpeit! Avan läbirääkimised. Kõnesoove ei ole. Eelnõu 309 kohta muudatusettepanekuid ei esitatud ja komisjoni ettepanekul on teine lugemine lõpetatud.

---

13. 15:49 Karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise direktiivi ülevõtmine) eelnõu (308 SE) esimene lugemine

15:49 Esimees Eiki Nestor

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise direktiivi ülevõtmine) eelnõu 308 esimene lugemine. Algataja ettekandja justiitsminister Urmas Reinsalu, palun!

15:49 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Lugupeetav Riigikogu esimees! Austatud rahvaesindus! Sellel valitsuse algatatud eelnõul on kaks peamist eesmärki. Esimene eesmärk on võtta üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise korraldust Euroopa Liidus. Teine eesmärk on korrastada, lihtsustada ja muuta paindlikumaks asitõendite, konfiskeeritud vara ja leidude käitlemist. Sellega on seotud ka see, mis puudutab maavalitsustelt kehtiva õigusega võrreldes teatud pädevuse äravõtmist.
Esitan kokkuvõtte peamistest muudatustest. Kõigepealt räägin Euroopa direktiiviga seonduvast. Esiteks täpsustatakse süüteo toimepanemise vahendi ja süüteoga saadud vara mõistet. Teiseks laiendatakse nende kuriteokoosseisude ringi, mille puhul on võimalik kohaldada kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist, loobutakse nõudest, mille kohaselt on laiendatud konfiskeerimise eeldus isiku karistamine vähemalt üheaastase või eluaegse vangistusega, ja täpsustatakse kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimise regulatsiooni. Kolmandaks nähakse ette võimalus kuriteo toimepanemise vahendi ja kuriteo vahetu objekti konfiskeerimise asendamiseks. Neljandaks täiendatakse süüdistatava osavõtuta kohtuasja arutamise aluseid. Viiendaks, kriminaalmenetluse seadustiku peatükis 16^1 sätestatud erimenetlust laiendatakse ka kuriteo toimepanemise vahendi ja kuriteo vahetu objekti konfiskeerimisele.
Nüüd loetlen peamised kavandatavad muudatused kehtiva õigusega võrreldes puutuvalt asitõendite, konfiskeeritud vara ja leidude käitlemisse. Esiteks, konfiskeeritud vara valitsejaks määratakse Rahandusministeerium, volitatud asutuseks on konkreetselt Maksu- ja Tolliamet, juhul kui vara on konfiskeeritud Maksu- ja Tolliameti menetluse käigus või kui konfiskeeriti kinnisasi või väärtpaber, ja Siseministeerium (volitatud asutuseks on Politsei- ja Piirivalveamet), kui vara on konfiskeeritud muude asutuste menetluste käigus. Teiseks muudetakse paindlikumaks konfiskeeritud varale ühiskondlikult kõige kasulikuma rakenduse leidmine, võimaldades riigivara valitsejal valitseda konfiskeeritud vara muu riigivaraga võrdsetel alustel. Kolmandaks luuakse selge regulatsioon omaniku huvipuuduse tõttu riigile hoiule jäänud vara võõrandamiseks või hävitamiseks. Neljandaks täpsustatakse ja viiakse tegelikkusega kooskõlla asitõendite hoidmine menetluse ajal.
Tahan parlamendile rõhutada, et eelnõu järgi ei muudeta seda, kuidas hoida ja realiseerida eriseaduse alusel äravõetud või konfiskeeritud vara, näiteks relvad, lõhkeained või tolliseaduse alusel tollioksjonil võõrandatav vara. Aitäh teile!

15:52 Esimees Eiki Nestor

Küsimused eelnõu algatajale. Peeter Ernits, palun!

15:52 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea minister! Küsimusi on palju, aga siit tuli välja üks väga huvitav tähelepanek. Võrreldes 2015. aastaga on kuni 18-aastaste inimeste vägistamiste arv tõusuteel, nelja kuuga on saadud poole aasta tulemus. Suguühe mõjuvõimu kasutades – nende juhtumite arv on eriti raskes languses, aga juhtumite arv, kui on oldud suguühtes lapsega, on juba praegu üliraskelt ületatud, see on tõusuteel. Mis selle taga on?

15:53 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Kui kõnelda seksuaalse enesemääramise õiguse vastu suunatud kuritegudest, siis kindlasti üldine trend selle taga on see, et raporteerimine on kasvanud. Kindlasti on positiivne, et inimesed julgevad nendest kuritegudest teada anda. Teadlikkus on kasvanud ja see on ka riigi teadlik poliitika olnud. Kui nendes küsimustes on võimalik oht või risk, siis on ametiasutustel kohustus seda jälgida ja vajaduse korral informeerida. Mis puudutab neid konkreetseid arve, siis ühelt poolt on tegemist sellega, et raporteerimine on kasvanud. Teiselt poolt on tegemist selle tõsiasjaga, et teatud kuriteoliikide puhul, näiteks varavastased kuriteod, vargused, me kõneleme tuhandetest või kümnetest tuhandetest

registreeritud kuritegudest aastas. Neid kuritegusid, mida teie mainisite, registreeritakse märkimisväärselt vähem, mis tähendab, et elu ei ole nii väikeste arvude puhul paraku keskmise statistikaga kooskõlas. Kuritegusid pannakse ühel aastal toime rohkem ja teisel aastal vähem, järeldusi trendi kohta on võimalik teha aga suurema valimi pinnalt. See on kindlasti üks vastus sellele küsimusele. Mis puudutab raskete isikuvastaste kuritegude olulist kasvutrendi, siis seda ei ole kriminaalpoliitikas viimastel aastatel eraldi välja toodud ja statistika, kui liita isikuvastased kuriteod kokku, seda konsolideeritult ei näita.

15:55 Esimees Eiki Nestor
Peeter Ernits, palun!

15:55 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea ettekandja! Jah, need on huvitavad märgid, aga lapsega toimepandud suguühete arv on järsult suurenenud. Kui niimoodi jätkub, siis on aasta lõpuks eelmise aasta norm kolm korda ületatud. Aga minu küsimus on selline. Kui ma midagi varastan ja põgenen jalgrattaga, mis on sealt majast või suvilast võetud, mis sellega siis edasi saab? Prokuratuur arvab, et see on vahend, mille peaks konfiskeerima, aga teie ministeerium arvab, et tegelikult ei pea.

15:56 Justiitsminister Urmas Reinsalu
Aitäh! Konfiskeerimine on kindlasti oluline teema, kus on vaja selget piiri. Ma arvan, et see ministeeriumi käsitlus on praegu otstarbekas. Ka uus valitsusliit on kokku leppinud, et konfiskeerimise laiendamist kriminaalmenetluses tuleb toetada. Siseministeeriumi ja Justiitsministeeriumi koostöös me töötame kindlasti välja lisaettepanekud, eriti selle kohta, mis puudutab nn laiendatud konfiskeerimist. Laiendatud konfiskeerimine ei tähenda mitte kogu vara konfiskeerimist, vaid sellist juhtu, kui konfiskeerimise alla läheb see vara, mille päritolu ei ole isik võimeline tõendama, ma pean silmas isikut, kes on konkreetses kuriteos süüdistatav ning kelle süü kohus lõpptulemusena eeldatavalt tuvastab ja kellele määrab karistuse. Nii et kindlasti peab konfiskeerimise puhul kurss olema selline, et põhjendatud juhtudel tuleb kaaluda vastutuse avardamist.
Nii jälgi kuriteo puhul nagu lapse kuritarvitamine mingisugust normi või aktsepteeritud tolerantsi taset loomulikult olemas ei saa olla. Tegemist on inimmõistuse või inimeste üldiste käitumisnormide mõttes ühe kõige ilgema teoga ja seetõttu peab riigi kriminaalpoliitika nende tegude tuvastamist ja uurimist üheks keskseks prioriteediks. Nii on prioriteete paika seades pandud paika kogu uurimisahel. Ka riigi kriminaalpoliitika nende karistustega vastavalt tegeleb. Mis puudutab n-ö korduvaid pedofiile, siis nende isikute kohta kavatsen ma lähiajal esitada parlamendile seadusmuudatusi, mis võimaldaksid kohaldada maksimaalkaristusmäärana eluaegset vangistust.

15:58 Esimees Eiki Nestor
Aitäh, Urmas Reinsalu, justiitsminister! Rohkem Riigikogu liikmetel küsimusi ei ole. Komisjoni ettekandja on õiguskomisjoni esimees Heljo Pikhof. Palun!

15:59 Heljo Pikhof
Austatud juhataja! Head Riigikogu liikmed! 8. novembril toimus õiguskomisjoni korraline istung, kus oli päevakorras mitmeid punkte, nende seas täna arutatav karistusseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 308. Komisjoni liikmetest olid sellel istungil kohal pooled ja istungilt puudusid pooled. Meil oli ka kutsutud külalisi, kes seletasid eelnõu eesmärke, ja eksperte, kes oma arvamust avaldasid. Kutsutud olid meie austatud justiitsminister Urmas Reinsalu, Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse juhataja Karmen Vilms ja teised. Kohal oli ka Tanel Kalmet, kes rääkis lisaks sellele, mida Urmas Reinsalu täna siin rääkis, tervest hulgast tähtsatest muudatustest ja põhjendas neid.
Kuna Urmas Reinsalu rääkis juba ära selle eelnõu põhilised eesmärgid, siis ma alustan sellest, mida märkis Tanel Kalmet. Ta märkis, et tegemist on direktiiviga, mis käsitleb konfiskeeritud vara, ja selgitas, et mõni aasta tagasi sai karistusseadustiku kohaselt rakendada laiendatud konfiskeerimist juhul, kui isikut oli karistatud kolmeaastase vangistusega. Paar aastat tagasi seda aga muudeti ning selle karistuse määraks sai üks aasta vangistust. Tulenevalt direktiivist kaob ära ühe aasta määr ning teatud kuritegude

puhul muutub laiendatud konfiskeerimine suisa kohustuslikuks ehk peale vara, mille puhul on tõendatud, et isik on saanud selle konkreetse kuriteoga, konfiskeeritakse ka vara, mille legaalset päritolu ei suudeta tõendada. Tanel Kalmet selgitas veel, et direktiiv ei tee vahet vahendil ja objektil, millest tulenevalt täpsustatakse mõisteid. Samuti võib kohus direktiivi alusel konfiskeerida vahendi, mida kasutati või kavatseti kasutada. Kui kuriteoga saadud vara on segunenud muu varaga, siis direktiivist tulenevalt võib kaaluda konfiskeerimise asendamist. Ta lisas, et see puudutab ka kolmandate isikute vara konfiskeerimist, kui kurjategija on andnud või müünud vara kolmandale isikule. Nagu ma juba ütlesin, võib selle konfiskeerida. Kalmet lisas, et direktiiv loetleb ka teod, mille puhul peab laiendatud konfiskeerimine olema võimalik, ning sellest tulenevalt on korrigeeritud karistusseadustiku eriosa, lähtudes minimaalse muutmise põhimõttest. Komisjonis küsiti, kas ministeerium on kaalunud võimalust, et PPA käsutuses olevat vara antakse erakasutusse, näiteks kas rattaid, mille omanikku pole välja selgitatud, võiks anda rattajaamade käsutusse. Ametniku selgitus oli, et kui kriminaalmenetluse käigus pole omanikku tuvastatud, siis sellisel juhul käsitatakse sellist vara leiuvarana. Kehtiva seaduse kohaselt on leiuvara omanik kohalik omavalitsus. Tanel Kalmet märkis ka, et direktiivi ülevõtmise tähtaeg oli 4. oktoober 2016 ja ministeerium palub parlamendil eelnõu menetlemisel sellega arvestada, st eelnõuga on kiire.
Komisjon võttis vastu ka otsused. Tehti ettepanek saata eelnõu 308 täiskogu päevakorda 23. novembriks, esimene lugemine lõpetada ja määrata muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 2. detsember. Kõik need otsused võeti vastu konsensuslikult. Ettepanek oli määrata ettekandjaks Heljo Pikhof, ka selles küsimuses leidsid komisjoni liikmed konsensuse. Aitäh!

16:03 Esimees Eiki Nestor
Kas ettekandjale on küsimusi? Küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised. Sulgen läbirääkimised. Komisjoni ettepanek on eelnõu 308 esimene lugemine lõpetada. Määran muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 2. detsembri kell 16.

---

14. 16:04 Kohtutäituri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (280 SE) esimene lugemine

16:04 Esimees Eiki Nestor
Algab Vabariigi Valitsuse algatatud kohtutäituri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 280 esimene lugemine. Algatajate ettekandja justiitsminister Urmas Reinsalu, palun!

16:04 Justiitsminister Urmas Reinsalu
Lugupeetav Riigikogu esimees! Austatud rahvaesindus! Sellel seaduseelnõul on eellugu. Eelmise parlamendikoosseisu ajal vastuvõetud seadus kärpis oluliselt kohtutäiturite tasusid. See on nüüd juba kehtiv õigus, mis hakkab realiseeruma ehk jõustub 1. jaanuaril 2017.
Mis siis alates 1. jaanuarist 2017 juhtub? Täitemenetluses pikeneb nõude vabatahtliku täitmise tähtaeg 30 päevani. Iseenesest on see väga ratsionaalne. Üldiselt elavad inimesed ühest regulaarsest kuusissetulekust teise, olgu see sissetulek palk või pension või mingisugune toetus. Inimesel on vabatahtliku täitmise ajal nüüd võimalik üks periood oodata ja tal on võimalik see summa tasuda järgmisel kuul, kui sissetulek tekib. Teiseks juhtub selline asi. Kui kohtutäituril on võimalik kogu võlasumma korraga elektroonilise pangakonto arestimise teel sisse nõuda, siis praegu on piltlikult öeldes nõnda, et kui ta teeb ühe liigutuse või ühe protseduuri – võtab elektrooniliselt pangakontolt võlasumma –, siis ta saab tegelikult selle võlasumma pealt protsendi. See tähendab, et 10 000-eurose võla pealt võib see summa, mis saadakse ühe protseduuri pealt, olla 1000 eurot. 1. jaanuarist 2017 on aga kuppel peal – 16 eurot ja kogu lugu. Ükskõik kui suur see summa on, seal on lihtsalt üks fikseeritud tasu. Kolmandaks tuleb meeles pidada küsimust, mis tekitas ka majanduskriisi ajal väga palju pingeid ja on tegelikult siiani aktuaalne. Kui inimestel on probleem, et nad peavad panema kodu müüki, nende kodu või ka muu kinnisvara pööratakse sundtäitmisele, siis praegune tasu on kuni 3% kogu vara müügihinnast. Nüüd seatakse peale selge kuppel – kuni 2000 eurot, rohkem ei saa olla. See on vastuvõetud seadus, mis rakendub 1. jaanuarist 2017.

Mis on tegelikult selle mõju, kui see rakendub? See tähendab, et väga oluliselt kahanevad kohtutäiturite sissetulekud. Kohtutäiturid on vabakutselised, nad on teatud avaliku funktsiooni täitjad. Kohtutäiturite müügitulu 2014. aastal oli 13,7 miljonit eurot. Need summad, mis konkreetsete kärbetega hakkavad maha minema ja mida ministeerium on analüüsinud, on järgmised. Esiteks, vabatahtliku tasumise tähtaja pikenemine võlgnevuse maksmise korral peaks vähendama kohtutäiturite käivet 1–1,5 miljonit eurot. Teiseks, fikseeritud lisatasu piir kinnisvara realiseerimisel vähendaks tasu 300 000 – 500 000 eurot. Kolmandaks, e-aresti väiksem tasu (arestitavast summast, mida sisse nõutakse, ei saa võtta protsendiosa, ütleme, selle tabeli järgi, vaid võetakse üksnes 16-eurone makse) vähendab käivet 2,5–3,5 miljonit eurot. See on prognoositav summa. Võtame kokku, et kogu see müügitulu, raamatupidamisliku terminiga, oli kohtutäituritel 13,7 miljonit eurot ja nüüd me näeme olulist kukkumist.
Kahtlemata olid eelmisel parlamendikoosseisul neid samme astudes legitiimsed eesmärgid, kuid juba toona väljendas Justiitsministeerium valmidust, et teatud määral tuleb tagada tasakaal ja kohtutäiturite vabakutselise toimimise teenuse jätkusuutlikkus tuleb ka üle vaadata. Ühesõnaga, kelguga saab mäest alla lasta, aga nüüd tuleb meil see kelk jälle mäe otsa tagasi vedada, et teenuse osutamine oleks ikkagi tagatud.
Siin ongi hulk muudatusi, mis peaksid aitama kohtutäiturite tegevuse jätkusuutlikkust tagada. Peale selle on siin ka muudatused, mis peaksid hõlbustama avalikku tsiviilkäivet ja muutma selle läbipaistvamaks ning tagama kohtutäituri ülesannete paindlikuma realiseerimise.
Üldpõhimõte on see, et neli aastat kohtutäituri menetluses olnud täitemenetlused peatuksid, kui viimase kuue kuu jooksul ei ole laekumisi olnud. See kohaldub üksnes nendele menetlustele, kus võlgnevus on tekkinud majandus- ja kutsetegevuses ehk juriidilisest isikust sissenõudja nõuete suhtes. Füüsilise isiku nõuete suhtes see ei rakendu. Kui sissenõudja siiski soovib, et kohtutäitur tema nõuet aktiivselt edasi menetleks, on kohtutäituril õigus küsida sissenõudjalt täitemenetluse jätkamise tasu, mille suurus on kuni 50 eurot. Esiteks on oluline meeles pidada, et see on kuni 50 eurot. Teiseks tuleb arvestada, et see kohaldub üksnes majandustegevuses tekkinud nõuetele. Kolmandaks, see menetlus on neli aastat olnud aktiivses faasis, st kohtutäitur on pidanud tegema reaalseid toiminguid, piltlikult öeldes on tal tulnud käia ukse taga ja uurida, kas isik on välismaal tööl või hoiab ta menetlusest kõrvale, seega, kohtutäitur on pidanud tuvastama isikut ja tema varalist seisu. Kui menetlus peatub, siis nagu kohtutäiturid kinnitasid ja eelnõu seletuskirjas on toodud, ei rakendu see masspäringute suhtes. See tähendab, et aktiivsed toimingud peatuvad, aga masspäringud säilivad. Masspäring tähendab seda, et n-ö kammitakse registreid läbi, et leida, kas isikul on tekkinud mingisugust vara ja milline on tema olukord, kas ta on tööle läinud ja saab palka. Küsimus on selles, et kui see nõu realiseeritakse ja kohustatud isikult saadakse see raha kätte, siis see kuni 50-eurone tasu nõutakse kohustatud isikult, majandus- ja kutsetegevuse praktiseerijalt loomulikult sisse. See üldreegel jääb vabakutseliste kohtutäiturite süsteemis kehtima. Seda süsteemi peetakse üleval võlglaste või kohustuste täitmise eest kõrvale hoidvate isikute maksetest.
Eelnõuga antakse kohtutäituritele võimalus tegelda oma ameti kõrval majandustegevusega, milles ta nõuab rahalise kohustuse täitmist nõudes, milles puudub täitedokument. Sisuliselt laiendatakse kohtutäiturite tegevusvõimalusi ning sellega saadava täiendava sissetuleku abil luuakse eeldused kohtutäiturite büroo pidamise jätkusuutlikkuseks. See on väga oluline printsiip. Oma asjas ei saa kohtutäitur tegelda rahaliste kohustuste täitmisega või sellise äripraktikaga, tal ei saa olla kaks funktsiooni korraga. Kui ta tegeleb, piltlikult öeldes, võlgade sissenõudmisega mingite muude kohustuste puhul, siis ta tegeleb sellega, aga ta ei saa sellega tegelda oma asjades, kus täitedokumente ei ole, aga on olemas kohustus, mida selle kutse praktiseerija soovib realiseerida. Selle ja kogu selle eelnõu üle on olnud avalik poleemika. Arusaadavalt on see inkassoteenust osutatavatele ettevõtetele probleem, sest nende teenuste turule tuleksid sellisel juhul juurde kohtutäiturid. Euroopa riikides on see erinevalt organiseeritud. Vabakutseliste kohtutäiturite süsteem on üles ehitatud nii ja naa. Nii et see on seadusandja valik. Ka meil on võimalik teha seda nii, nagu seadusandja heaks arvab.
Kohtutäiturid saavad võimaluse tegutseda osaühingu vormis registreeritud büroo kaudu. Peale selle saavad notarid – siin seaduses on viide ka notaritele – õiguse avada büroo mõnes muus tööpiirkonnas lisaks sellele piirkonnale, kuhu ta nimetatud on. Kohtutäituritele antakse võimalus osutada uut ametiteenust – juriidilise fakti tuvastamist väljaspool kohtumenetlust. Kohtutäituri abidele antakse võimalus viia läbi vara müüki kohtutäituri kontrolli all ja muul viisil ning täita lapsega suhtlemise korda tagavaid lahendeid. Samuti reguleeritakse kohtutäituri kohustust tagada, et esmajärjekorras täidetaks varem täitmisele esitatud nõudeid, ning kehtestatakse teatud menetlustoimingute, näiteks

täitemenetluse peatamise ja lõpetamise otsuse koostamise, sissetuleku arestimisakti tühistamise, kaebuste lahendamise ja täitemenetluse lõpetamise seadusest tulenevad eeldused ja tähtajad. Järgnevalt ka positiivseid uudiseid, võrreldes kohtutäituri sissetulekuid ja menetluskorda reguleerivate sätetega. Täitemenetlusregistri kanded muutuvad teatud osas avalikuks. Eelnõuga ei looda kõigile ligipääsetavat täitemenetlusregistrit, vaid luuakse võimalus saada Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja veebilehel oleva rakenduse kaudu infot, kas isikul on täitemenetlusvõlgnevusi ning kui suur on täitedokumendist tulenev nõue. Ma arvan, et see on majanduskäibe läbipaistvuse mõttes äärmiselt oluline muudatus. On selge, eriti mis puudutab professionaalses majandustegevuses osalemist, et see on oluline, kuna see loob huvitatud isikutele võimaluse luua lepingulisi suhteid, veenduda teise poole maksekäitumises ning teha järeldusi tõenäosuse kohta saada võimalus ka teise poole kohustuste realiseerimiseks.
Peale eespool nimetatud muudatuste antakse eelnõuga täitemenetlusregistri kannetele õiguslik tähendus, kuivõrd kohtutäiturid on kasutusele võtmas uut infosüsteemi, mis pakub varasemaga võrreldes tunduvalt suuremaid võimalusi. Eelnõuga kõrvaldatakse ka mõned puudused kehtivas regulatsioonis, nagu neid vahel ette tuleb. Näiteks luuakse võimalus viia peatatud ametivolitustega kohtutäituri suhtes läbi aukohtu distsiplinaarmenetlus ning laiendatakse ametist vabastatud kohtutäituri vastutuse ja asjaajamiskorra üleandmise regulatsiooni ka ametist tagandatud kohtutäiturile. Selle eelnõu üle oli komisjonis – vabandust, ma tõttan nüüd ette! – tõsine poleemika. Siin on teatud määral kollideeruvad huvid n-ö erinevate turuosaliste mõttes, ennekõike pean ma silmas inkassoteenuse osutamist, samuti majandus- ja kutsetegevuse nõuete vallas kuni 50 euro suuruse tasu kehtestamist. Nagu ma komisjonis väljendasin, Justiitsministeerium on täiesti avatud ja valmis eelnõu algatajana otsima komisjoni juhtimisel ühisosa. Me kindlasti aitame eelnõu algatajana lahendusvariante leida. See eelnõu ei ole formaalse sisuga eelnõu, siin on tõepoolest erinevaid põhimõttelisi ja sisulisi valikuid. Ma soovin parlamendi õiguskomisjonile jõudu nende valikute langetamisel! Aitäh!

16:16 Esimees Eiki Nestor
Küsimused eelnõu algatajale. Peeter Ernits, palun!

16:16 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! Nagu ma näen, on Eestis Euroopa Liidu kõige pikem menetlusaeg, mille jooksul kohtutäitur siin askeldab – 693 päeva. Kuidas on jõutud sellise rekordini, et keskmiselt kaks aastat kulub ühe menetluse jaoks ja menetlusi on ootamas üle poole miljoni?

16:17 Justiitsminister Urmas Reinsalu
Aitäh! See on kindlasti asi, millega ka mina ei saa rahul olla ega seda normaalseks pidada. Normaalse tsiviilkäibe hulka kuulub see, et suudetakse tagada kohustuste täitmine ja realiseerimine, nii et kapitalistlik turumajandus saaks üldse toimida. Kui seda ei suudeta, siis on vaieldamatult tegemist turutõrkega, mille tulemus on see, et kaubad ja teenused lähevad kallimaks. Kes selle raha, mis võlgadest üles jääb, kinni maksab? Kinni maksavad selle ausa maksekäitumisega inimesed. Selles ei ole mingit kahtlust.
Justiitsministeerium valmistab ette – järgmisel kevadel saab see valmis – maksejõuetuse revisjoni paketti, mis puudutab ennekõike n-ö lisatööriistu, et kutsuda korrale neid majandus- ja kutsetegevuses osalejaid, kes hoiavad äritegevuses oma kohustuste täitmisest kõrvale. Teine ja kindlasti oluline muudatus, millest oli juttu ka õiguskomisjonis – selle me oleme esimeses järgus välja pakkunud küll elatisnõuete täitmise parandamiseks, aga mina isiklikult pooldan seda ka üldise kohtutäiturite tööriistana –, on õigus tutvuda kohustatud isikute pangakontodega. See on põhimõttelise valiku koht ja krediidiasutused on selle asja tõttu kindlasti tagajalgadel. Soomes käidi see debatt läbi 1980. aastate lõpul, siis võeti vastu otsus. Soomes on see amet riigiasutus, meie mõistes oleks see nagu täitevamet või kohtutäiturite amet. Seal töötavad riigiametnikud. Soomes see õigus anti. Ma olen rääkinud Soome täitevameti juhiga, kes ütles, et nende resultatiivsus nõuete sissenõudmisel paranes umbes 20%. Milles on küsimus? See võimaldab jälgida selle isiku käitumist: kust ta saab sissetulekud ja milline on tema eluviis. Selle pinnalt saab n-ö täpsemalt sihitatult teha teiseseid päringuid ja katsuda vara kätte saada. Nii et jah, tõsi on see, et meil on põhjust täitemenetlussüsteemi täiendavalt toestada. Mina olen selle eelnõu tõttu mures seepärast, et kui me räägime ressurssidest, siis tuleb arvestada, et need inimesed ei tööta ju mitte vabatahtlikkuse alusel, vaid see kohtutäiturite süsteem on ikkagi üles ehitatud n-ö

tasakaalu põhimõttel. Need ressursid saadakse resultatiivsetest menetlustoimingutest ja nii peetakse seda süsteemi üleval. Nagu ma ütlesin, 13,7 miljonit eurot oli müügitulu 2014. aastal ja nüüd toimub prognoositavalt suur kukkumine, mis võib ulatuda 25%-ni. See on minu mure. Küsimus ei ole selles, kas täiturid on üle- või alamakstud, vaid selles, et kui me ühte- või teistpidi lahendust ei leia, siis see toob üheselt kaasa selle, et menetlusajad hakkavad venima, sest ressursse menetlustega tegelemiseks on selles süsteemis lihtsalt paratamatult vähem.

16:20 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

16:20 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea minister! Pean tunnistama, et süsteem läheb märksa segasemaks, sest kohtutäitur, nagu mina aru sain, saab lõpuks toimetada ikkagi kaks ühes ehk ta saab ju hakata oma kõrvaltegevuse jaoks moodustama osaühinguid, sihtasutusi. Nüüd tekib küsimus andmekaitse kohta. Ega kohtutäiturile saadetud andmeid ei kasutata ära äritegevuses? Siin on küll mainitud, et Justiitsministeerium hakkab järelevalvet tegema, kuid kuidas Justiitsministeerium seda tegema hakkab? Kas sinna tuleb selleks eraldi osakond, kas menetletakse ainult esitatud avaldusi või tehakse mingeid äkk-kontrolle? Eestis vajab andmekaitse temaatika kindlasti revideerimist ja ülevaatamist. Kuidas te seda aspekti olete mõelnud? See jääb natuke segaseks.

16:21 Justiitsminister Urmas Reinsalu
Aitäh! Me oleme pakkunud selle mudeli välja eeldusega, et veekindlad vaheseinad peavad olemas olema. Kui need vaheseinad paigast ära nihkuvad või kui meil ei ole veendumust ja usku, et suudetakse tagada nende toimimine, siis on kindlasti olemas oht süsteemi tasakaalule. Ma ei salga, et kohtutäiturite koja esialgne taotlus või n-ö nende apellatsioon oli selline, et nad ei pea neid veekindlaid vaheseinu vajalikuks, vaid nad soovivad piltlikult öeldes inkassoteenust osutada ka asjades, mille puhul neil endil on täitetoiming. Seda ei pidanud me otstarbekaks, siin tekib minu hinnangul huvide konflikti loogika. Kuidas seda järelevalvet tehakse? Riigi järelevalvet teeb Justiitsministeerium, kus on eraldi vabakutsete talitus, kus töötavad ametnikud teevad seda järelevalvet mõlemal moel. Pidevalt tuleb kaebusi kohtutäiturite tegevuse kohta. On selge, et seal on konfliktsituatsioon, sest kohtutäiturid soovivad isikutelt vara kätte saada, aga isikud paljudel juhtudel leiavad, et kohtutäiturid kas ületavad seaduse piire või ei tegutse mõistlikult. Inimesed kaebavad ja neid asju menetletakse. Need ei ole mingid haruldased juhtumid, ei ole vaid üks või kaks kaebust. Sellist tüüpi n-ö sissekonstrueeritud konfliktsituatsioonis, nagu täitemenetlus on, on kaebused paratamatud. On olnud ka dramaatilisi juhtumeid. Viimasel aastal on olnud mitu vägivallaga lõppenud konfliktolukorda täituriabi ja võlgniku vahel. Kindlasti saab järelevalvet teha ja seda tehakse teatud juhtudel ka ministeeriumi enda initsiatiivil, kui kontrollitakse seaduse täitmise reegleid. Selle seadusest tuleneva printsiibi me oleme selliselt ette näinud. Pangakontode vaatamise võimalust siin seaduses ei ole, aga täpselt samamoodi on ka sel puhul kahtlemata oluline tagada andmekaitsenõuete täitmine. Ma usun, et mõistlik on ka täiendava menetlemise ajal õiguskomisjonis konsulteerida Andmekaitse Inspektsiooniga. Ma tahan öelda, et ministeeriumi praegune konstruktsioon peaks meie hinnangul tagama minimaalse, mõistliku ja ratsionaalse turvalisuse astme.

16:24 Esimees Eiki Nestor
Andres Herkel, palun!

16:24 Andres Herkel
Aitäh, härra esimees! Austatud minister! Mind huvitab selle seaduseelnõu mõju selles aspektis, mis puudutab notariaadiseaduse muutmist. Loen siit, et tekib võimalus notarite tegevuspiirkondi laiendada. Kas sellel ei või olla selline tagajärg või mõju, et alles jäävad ainult tugevamad notaribürood, mis suudavad rohkem laieneda, aga väikestes kohtades teenuse kättesaadavus tegelikult halveneb? Maanotarid ei suuda enam oma piirkonda hoida ja see teenus läheb inimestest kaugemale ning tekib tsentraliseerimine, mis ei ole hea.

16:25 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! See on hästi põnev küsimus, kuna seda saab argumenteerida ühest või teisest suunast. Meie eesmärk seda asja tehes või seda võimalust taotledes on täpselt see, et maanotarite jätkusuutlikkus oleks tagatud. Aga nüüd on küsimus, mis on selle tulemus. Huvitaval kombel on just nimelt mõned maanotarid või, ütleme, Tallinnast väljaspool, maapiirkondades, eriti Lõuna-Eestis tegutsevad notarid seda õigust taotlenud. Eestis on notariaadisüsteem praegu üles ehitatud nõnda, et on territoriaalsed akvaariumid ja igas akvaariumis tegutsevad notarid, see on konkreetselt ära jagatud. Demograafiline trend on paraku selline, nagu me kahetsusväärselt näeme, et eelviimase ja viimase rahvaloenduse vahel on teatud maakondades elanike arv vähenenud lausa viiendiku võrra või üle selle. Sellised piirkonnad on olemas. Milles on siis küsimus? Pole mingi saladus, et kui minna Tallinna kesklinna ja vaadata seal notaribüroode paiknemist, siis on näha, et need on üldiselt valinud koha – ja väga ratsionaalselt – pankade läheduses. Pangast on hea kohe notari juurde minna. Kui ostetakse maju või tehaseid või mingeid muid suuri asju, siis saab käia notari juures tehinguid tegemas. Loomulikult, kui võrrelda notarite toimetulekut, siis on näha, et sellises kohas on see suhteliselt parem. Nüüd on küsimus selles, et kui seda asja võimaldada, siis kas tekib oht, et Tallinna, piltlikult öeldes, pankade juures asuvad notarid tulevad suhteliselt vaesemasse piirkonda, trügivad sisse ja võtavad selle üle, või tekib vastupidine olukord, kus Lõuna-Eesti notaril on kohustus tagada Lõuna-Eestis notariteenuse kättesaadavus, aga ta saab laieneda ka mingisse jõukamasse piirkonda. Maanotarite taotlus põhines sellel viimati mainitud loogikal. Õige on see, et Notarite Koda ise on sellele muudatusele vastu või, ütleme, Notarite Koja juhid on väljendanud vastuseisu. Eks siin ole selge, et selle muudatusega jagatakse turgu notarite vahel ümber.
Küsimus on selles, mis on selle muudatuse tegelik mõju. Justiitsministeeriumi oletus on, et see pigem tagab teatud jätkusuutlikkust või pakub võimalust lisasissetulekuallikat hankida just nimelt, ütleme, kehvema sissetulekupotentsiaaliga piirkondades. Kui õiguskomisjonil tekib vähegi objektiivne kahtlus, et see tulemus võiks olla vastupidine, ja kui me arutelu käigus sellele järeldusele jõuame, siis võin ma julgelt öelda, et see ei ole selle normiga taotletav eesmärk. Siin tuleb terve mõistuse abil loogilised argumendiahelad läbi arutada ja teha seda koos vastandlikel positsioonidel olevate notarite esindajatega.
Suuremas plaanis on probleem selles, et kui me vaatame neid vabu elukutseid, kus on kehtestatud ühtsed tasumäärad, siis me näeme, ütleme, demograafiliste trendide tõttu niisugust strateegiliselt kinnijooksmise probleemi. Paratamatult need käärid jäävad. Olgu siis kohtutäiturid või notarid, nad teevad tehinguid eri piirkondades, kus sissetulekuaste on erinev. Kuidas seda probleemi lahendada? Maapiirkondades kõrgemad notaritasud kehtestada oleks ebaõiglane, see oleks täiesti äraspidine regionaalpoliitika. Me otsime laiemas plaanis ideid, kuidas seda lahendada. Üks võimalus võib olla, ma ei välista seda, kui kehtestada mingi lisamakse, mida Notarite Koja kaudu jagataks. Piltlikult öeldes jagataks üks osa sellest lõivust ümber maapiirkondade notarite tegevustoetusena. See teeks süsteemi kahtlemata keerukamaks, aga kogu see süsteem peab püsima terve mõistusega tasakaalus ja selle üks eesmärk peab olema see, et teenus on kättesaadav ja riigi ülesannete täitjad on vabade elukutsete esindajate kujul olemas.

16:29 Esimees Eiki Nestor
Peeter Ernits, palun!

16:29 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! Tuleme kohtutäiturite juurde tagasi. Nagu ma aru saan, notarid on peaaegu nagu poolnäljas ja vaja on nende sissetulekuid suurendada. Loomakasvatajad teavad, et kui küna on väike ja loomi palju, siis on kaks võimalust: kas küna suuremaks või loomi vähemaks. Minu küsimus ongi see, et äkki on see konkurentsiküsimus. Kui palju meil tegelikult kohtutäitureid suhtarvuna on, võrreldes teiste Euroopa Liidu riikidega? Ma olen kuulnud, et neid on siin ülemäära palju. Või ei ole see nii?

16:30 Justiitsminister Urmas Reinsalu
Aitäh! Siin on teatud loogika. Me peame arvestama sellega, et me ei saa mõõta seda mehaaniliselt, kuna meil on hajusalt asustatud riik. Teiselt poolt on meie rahvas mingi suurriigiga võrreldуna palju väiksem. Neid parameetreid tuleb arvestada. Tõesti, siin on toodud välja, et mõne suure Lääne-Euroopa riigiga võrreldes on meil täitureid või notareid *per capita* rohkem. Aga see on täpselt samamoodi regionaalne

tasakaalupunkt, millega tuleb arvestada. Kui vaadata töökoormust ja nõuete või tehingute hulka, siis tõsiasi on, et notaritehingute puhul siin ajalist probleemi ei ole. See teenus, ma arvan, on Eestis täiesti normaalselt kättesaadav.
Mis puudutab kohtutäiturite üldist menetlusaega, siis see on kindlasti asi, kus on väga tõsine probleem. Kas me plaanime seda võrku optimeerida? Selle keskne tulemus oleks teenuse järsult ja jäigalt sulgemine maapiirkondades. Põhiline käive saadakse ning tegevus ja töö toimub paratamatult seal, kus on rohkem inimesi. See on terve mõistusega arusaadav.
Tõsiasi on see, et majandusbuum ja kinnisvarabuum andis rohkesti tööd notaritele. Siis saabus kriis ja kiiresti said leiba juurde kohtutäiturid, aga notarite tasud vähenesid ja nende suhteline sissetulek kukkus. Nüüd on olukord normaalsem, ma arvan, et optimum hakkab välja kujunema. Aga nende kahe ameti toimimine on majandustsükliga vahetus seoses. Me peame arvestama, et kuni nad ei ole suures plaanis isetasuvalt üles ehitatud, hakkavad nad teatud viibega neid süsteeme mõjutama.

16:32 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

16:32 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea minister! Mul on filosoofiline küsimus. Täna on kohtutäiturid avalik-õiguslikud isikud, nagu ma olen aru saanud. Mis siis juhtuks, kui me annaksime turu vabaks ja nad ei oleks enam avalik-õiguslikud isikud? Mis sellest johtuks? Nagu te enne korra mainisite, tegeliku töö teevad ära täituriabid, kohtutäiturid sisuliselt kannavad vastutust vaid oma allkirja ja pitseriga tõendamise eest, nad kasseerivad ka raha sisse, aga teised inimesed teevad nende eest töö ära. Kas ei oleks mõistlik see amet volitustega üle anda vabale turule, et täiturid ei peaks olema avalik-õiguslikud isikud? Lihtsalt selline filosoofiline küsimus.

16:33 Justiitsminister Urmas Reinsalu
Laiemas mõttes on see väga tõsine teema, mida eri riikides väga tõsiselt arutatakse. See puudutab muu hulgas näiteks mingit jälituslikku võimu või lausa erasüüdistuse võimu. Siin on üldiselt Eesti riigi telg olnud selline, et jõumonopol peab olema riigil ja riik annab seda jõumonopoli välja äärmiselt kitsastes koridorides. Avaliku võimu volitused on kohtutäituritel, neil on avalik-õiguslik koda ja väga selge järelevalveruum. Kui võiks olla nii, et on olemas, piltlikult öeldes, igameheõigus neid kohustusi sisse nõuda, siis oleks küsimus otsekohe volitustes. Ma oleksin ebalev selles suhtes, kui ükskõik kellele antaks õigus minu vara arestida, panna peale olulisi piiranguid, näiteks võtta minu töötasust osa ära mingisuguse nõude täitmiseks, mis on võib-olla hoopis vaieldav. Praegu me räägime varalistest nõuetest, aga kõne all võib olla ka inimese elukoht või laste hooldusõigus ja mingi rahvusvaheline element võib sisse tulla. Mina oleksin selles vallas pigem konservatiivsem. Aga see arutelu, millist mudelit võiks kaaluda, eri riikides täiesti toimub. Selles suunas, et nad saaksid teoreetiliselt inkassoteenuse turule siseneda, täiturid kahtlemata liiguvad, kui nad saavad teatud volitused, mida eelkõneleja mainis, aga nad ei saa lisavolitusi võimu mõttes, mis neile on seadusega antud. Nad saavad lihtsalt juurde õiguse teatud elualal tegutseda. Tegemist ei ole litsentsitud tegevusega. Rahaliste kohustuste täitmise nõudmisega majandustegevusena võib iga inimene tegelda, kui tal närv vastu peab ja ta suudab nende asjadega mässata.

16:35 Esimees Eiki Nestor
Urve Tiidus, palun!

16:35 Urve Tiidus
Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud ettekandja! Te olete siin Riigikogu istungisaali puldis mitmel korral väljendanud mõtet, et Eestis kipub seadusi tekkima liiga palju ja meie elu hakkab muutuma ülereguleerituks. Kui te selle põhimõtte järgi seda seaduseelnõu hindate, siis kuivõrd tagab see teie arvates ühiskonnas pikemaajaliselt stabiilsust just nimelt selles valdkonnas? Ma sooviksin seadusloome seisukohalt viia teie seisukohta selle seaduseelnõuga natukene kokku. Mis te arvate, kas see on üks näide, et meil tekib liiga palju seadusi, või on see seadus hädavajalik ja kestab pikemat aega?

16:36 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Ma arvan, et tervemõistuslik oleks olnud, kui neid asju oleks vaadatud koos. Siin ei olnud praegu iseenesest initsiatiivi, vaid minu hinnangul on see selle objektiivne tagajärg, mida tegi parlamendi eelmine koosseis. Ta tegi heausksed, legitiimsed ja loogilised sammud võlgnike kaitseks, et täitetasud ei oleks liiga suured, aga sellega, nagu ka toona täiesti selgelt mööndi, tekkis rahaline auk. See probleem tuleb lahendada. Ma ei salga, et pikka aega oli Justiitsministeeriumis selle üle väga tõsine poleemika. Me tegime väljatöötamiskavatsuse, arutasime seda ja leidsime tingliku tasakaalupunkti. Ma ütlen täiesti avameelselt: ma ei väida, et see on ideaalne tasakaalupunkt. Selle augu täitmiseks, mis kohtutäiturite jätkusuutlikkuse väga tõsiselt ohtu seab, võib olla erinevaid võimalusi. Kindlasti on õiguskomisjon siin see koht, kus seda tasakaalu otsida. Ma oleksin tervitanud seda loogikat, kui võlgnike mõttes head asjad ja süsteemi tasakaalustavad asjad oleksid tulnud ühe tervikuna, kas eelmise koosseisu ajal või praegu, siis oleks saanud asju vaadata tasakaalus. Muidu kipub olema nii, et ühe koosseisu ajal alandatakse makse ja teise koosseisu ajal tuleb makse tõsta, sest on tekkinud eelarveauk. Eks see praegu nii olegi juhtunud, mis ma siin salgan.

16:38 Esimees Eiki Nestor
Krista Aru, palun!

16:38 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Kaubandus-tööstuskoda juhtis juba kooskõlastusringil tähelepanu ühele probleemile, nimelt sellele, et paljude võlgnike vara asub tegelikult välismaal. See seaduseelnõu endiselt ei luba kohtutäituril hakata väljaspool riiki asuva varaga tegelema. Kas ja kuidas ministeerium üldse näeb sellise väljaspool Eesti riiki asuva vara ja võlgniku vahelise suhte lahendamise võimalust?

16:38 Justiitsminister Urmas Reinsalu
Aitäh! See on väga põnev teema. Ma arvan, et üks asi on maailm tervikuna, aga kui me võtame arvesse riigid, kust ja kuhu meil on väga tihe, ütleme, pendelmigratsioon, näiteks Soome, siis on see muidugi äärmiselt aktuaalne. Meie kohtutäiturid ja ka Soome kohtutäiturite amet on moodustanud ühe töörühma. Me leppisime Soome justiitsministriga kokku, et nad saavad lähiajal valmis selle töörühma järeldused. Me püüame kahes riigis tekitada mõnes mõttes ühe ruumi, kus on võimalik hakata nende asjadega kiiremini tegelema. On tehtud suvaline valim ja võetud rahvastikuregistrist teatud arv ükskõik kumma riigi kodanikke, kes elavad ühes või teises riigis, ja tõepoolest on selgunud, et neid n-ö kohustusi oma lähteriigi ees jagub, alustades juba parkimistrahvidest. Selge on see, et oma kohustused tuleb täita, ükskõik kus maal sa elad. Siin mingit pääsu olla ei saa.
Teine asi on see, et ma olen pakkunud elatisvõlgnike asjus välja uusi ideid. Meil oli väga tõsine poleemika Siseministeeriumiga. Minu loogika selles asjas, kuidas tagada ka isikute liikumise puhul teatud kontroll, oli see, et kui isik ei maksa lapsele elatist – ohver on siis laps, selles mõttes, et ta on kannataja –, siis isiku vaba liikumist iseenesest piirata ei saa, küll aga ei peaks riik talle reisidokumenti ehk passi väljastama. Maksku oma võlg ära ja siis ta saab passi ning saab välismaale minna. Üldiselt on ilma passita välismaale minek seadusrikkumine. Küllap saab mingis riigis mingi lühikese aja hakkama, aga üldiselt on välisriigis ilma passita tegutseda väga keeruline. Ma räägin sellisest nügimisest. Ma ei kõnele sellest, et inimene pannakse eluks ajaks kuskile vangitorni. See ei ole küsimus, vaid küsimus on selles, et inimene täidaks oma kohustusi. Kui leiutataks nutikaid viise, kuidas seda saavutada, siis ma ainult tervitaksin seda. Nii et isikutel, kes elavad teistes riikides, oma kohustuste täitmisega vahel probleeme on. Kui me kõneleme näiteks kaitseväeteenistuse kohustusest, siis tekib samuti küsimus, kuidas tagada selle kohustuse täitmine, kui inimesed elavad maailma eri paigus. Ma arvan, et oleks ratsionaalne kasutada reisidokumendi väljastamise piirangut, nagu teeb Soome.

16:41 Esimees Eiki Nestor
Aitäh, justiitsminister Urmas Reinsalu! Õiguskomisjoni ettekandja on Raivo Aeg. Palun!

16:41 Raivo Aeg
Lugupeetud esimees! Head kolleegid! 18. oktoobri õiguskomisjoni istungil andis justiitsminister Urmas Reinsalu ülevaate seaduseelnõu 280 sisust ja eesmärkidest. Kõnealune eelnõu on siis seesama

kohtutäituri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Kutsututena osalesid õiguskomisjoni istungil peale justiitsminister Reinsalu Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna vabakutsete talituse juhataja Gunnar Vaikmaa, Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja esimees Mati Kadak ja ametikogu juhatuse esimees Janek Pool, Lindorff Eesti AS-i müügijuht Vivian Murd, Julianus Inkasso juhatuse esimees ja Eesti Krediidihaldusfirmade Liidu juhatuse liige Ülar Maapalu, vandeadvokaat Aivar Pilv, Võru notar Triin Tein, Notarite Koja esimees Tarvo Puri ja eestseisuse liige Anneli Alekand.
Nagu me siin justiitsministri pikast selgitusest juba kuulsime, on seadusmuudatuse algatamise ajendanud asjaolu, et alates 1. jaanuarist 2017 jõustuvad kohtutäituri tasude muudatused vähendavad oluliselt kohtutäiturite käivet. See mõjutab otseselt büroode pidamise võimet. On hinnatud, et kogumina võivad muudatused kaasa tuua käibe languse suisa neljandiku võrra, mis seab paljud kohtutäiturid olukorda, kus tuleb kaaluda ametis jätkamise võimalikkust. Kuid nagu me äsja siin kuulsime, jõustuvad muudatused on vajalikud, kuna seni kehtinud tasud on proportsionaalselt liiga kõrged ja põhjendamatud ning koormavad menetluse osalisi. Peale selle on väga oluline ka asjaolu, et kui 1. jaanuarist jõustuvad muudatused vastu võeti, siis andis Justiitsministeerium Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojale lubaduse, et enne 2017. aastat selle probleemiga tegeldakse ja Justiitsministeerium üritab leida lahenduse.
Kõnealune seadusmuudatus viib sisse ka olulised muudatused notariaadiseaduses. Nendega avardatakse notarite tööga seonduvaid võimalusi. Muudatuste põhisisu on selles, et notaritele antakse võimalus ja õigus avada oma büroo ka mõnes muus tööpiirkonnas peale selle piirkonna, kuhu nad on nimetatud. Kuid samas reguleerib seadus väga selgelt kohustuse tagada teenuse kättesaadavus selles piirkonnas, kuhu see notar on nimetatud. Määratakse kindlaks ka tingimused, mille alusel see teenus selles teises piirkonnas kättesaadav peab olema. Eeskätt on see oluline just nende notarite võimaluste avardumise mõttes, kes töötavad teatud mõttes ebavõrdsetes tingimustes võrreldes suurlinnades töötavate notaritega, ma pean silmas notareid, kelle tööpiirkond on äärealad, kus rahvastiku tihedus on väike ja rahvastik väheneb.
Tuleb öelda, et õiguskomisjonis oli arutelu intensiivne ja väga pikk. Selle arutelu detailide ja üksikasjadega on võimalik tutvuda komisjoni protokollis. Aja kokkuhoiu mõttes ei hakka ma kõiki seisukohti ette lugema. Toon välja põhilised ja võib-olla olulisemad näited.
Arutelu käigus esitas komisjoni liige Toomas Vitsut hüpoteesi, et võib-olla on 47 kohtutäiturit liiga palju. Ta küsis, kuidas suhtuda asjaolusse, et eelnõuga rikutakse seda põhimõtet, et valitsus ettevõtlusesse ei sekku. Justiitsminister Reinsalu vastas, et kohtutäiturite arv on majanduskriisiaegse arvuga võrreldes juba vähenenud, see on optimaalsel tasemel. Eelnõuga antakse uutele turuosalistele võimalus turule siseneda.
Samuti tekkis küsimus, kas ei ole tegemist kõlvatu konkurentsiga, kui kohtutäiturid inkassoteenuse töömaale sisenedes kasutavad oma ameti eeliseid. Janek Pool selgitas, et kohtutäitur, kes osutab inkassoteenust, ei tohi ennast mingil juhul esitleda kohtutäiturina, ta peab need kaks ametit väga selgelt lahus hoidma. Kohtutäiturite esindaja kinnitas, et menetluses olev eelnõu on väga oluline täitemenetluse süsteemi toimimise säilitamiseks, kuna muidu võib alles jääda vaid viis-kuus suuremat bürood ja teised lihtsalt kaovad. Statistilise näitena toodi selline võrdlus, et Eestis on üks kohtutäitur 30 000 elaniku kohta, Euroopas on üks kohtutäitur keskmiselt 25 000 elaniku kohta ehk sisuliselt see tase väga palju ei erine. Toodi välja ka asjaolu, et mitmes Euroopa riigis, näiteks Hollandis, Belgias, Hispaanias, Makedoonias ja Leedus, on kohtutäituritele antud analoogiline võimalus oma sissetulekut inkassoteenuse osutamise kaudu suurendada. Samuti viidati asjaolule, et kui üldiselt on ka avalikus teenistuses olevatel isikutel lubatud ettevõtlusega tegelda, siis senine kohtutäituri seadus seab ettevõtlusega tegelemisele olulise piirangu.
Ülar Maapalu sõnas, et kogu krediiditurg sai sellest vastuolulisest eelnõust teada alles augusti lõpus, ning leidis, et kuna eelnõul puudub majanduslik analüüs, siis pole võimalik hinnata ka otsuse kasulikkust. Samuti pole nad tema sõnul rahul sellega, et kohtutäiturid sisenevad inkassoteenuse turule. Nad leiavad veel, et kui täiturid tegelevad samal ajal nii kohtuotsuste järgimise kui ka ettevõtlusega, siis on sisuliselt tegemist huvide konfliktiga.
Vandeadvokaat Aivar Pilv andis teada, et tal paluti koostada arutluse all oleva eelnõu kohta analüüs. Seda ta ka tegi. See analüüs on täies mahus kättesaadav Riigikogu kodulehel. Kokkuvõtteks võib Aivar Pilve seisukoha kohta öelda, et tema arvates on eelnõu esitatud kujul ebasobiv ega vasta hea õigusloome tavale, samuti on selle mõjude analüüs ja hindamine puudulik. Arvamuses lisatakse, et

eelnõu seadusena rakendamisega kaasnevad turumoonutused ning luuakse põhjendamatuid konkurentsieeliseid inkassoteenust osutavate ettevõtjate arvel ja nende huve kahjustades. Samuti peetakse seal põhjendatuks ja vajalikuks, et inkassoteenuse osutajaid kaasataks eelnõu väljatöötamise arutellu ja kuulataks ära.
Nagu ma mainisin, teine oluline punkt seaduseelnõuga seonduvalt on notariaadiseaduse muudatused. Tarvo Puri selgitas, et notarite üleriigilise jaotumise reeglistiku kohaselt on igas linnas kohapealseid elanikke teenindav notar. Kui notarile antakse võimalus avada harubüroo väljaspool tema tööpiirkonda, siis ei suuda Notarite Koda enam tagada, et igas väikelinnas oleks notar. Samuti puudub suuremates linnades vajadus uute harubüroode järele. Ta tegi ettepaneku notareid puudutav osa eelnõust välja jätta, kuna see rikub olemasolevat tugevat ja toimivat süsteemi. Puri selgitas veel, et Notarite Kojal on loodud süsteem, mis võimaldab väikelinnade notareid vajaduse korral doteerida. Samuti tegeleb Notarite Koda notarite koolitamisega.
Triin Tein, Võru notar ehk just nimelt ühe väikelinna notar, andis teada, et praegu on näiteks Võrus olukord, kus nemad ootavad büroos klienti, mitte klient ei oota notari järel. Tehingute arv pidevalt kahaneb. Selle põhjusena tõi ta välja asjaolu, et ühest küljest elanike arv maapiirkondades väheneb ning teisest küljest käivad maainimesed tihtilugu tööl lähedal asuvates suuremates linnades ja seal, kus nad tööl käivad, nad üldjuhul ajavad ka oma asju pangas ja registrites, samuti teevad seal notaritehinguid. Nad ei tulegi elukohajärgse notari juurde neid tehinguid tegema, sest neil on mugavam teha seda seal, kus nad tööl käivad. See oli vastulause Notarite Koja seisukohale, kes ei pooldanud notarite selliste võimaluste laiendamist.
Gunnar Vaikmaa sõnul ei arva ministeerium, et pakutud muudatus tooks kaasa massilise liikumise väiksematest kohtadest suurematesse. Ministeerium leiab, et notaritel võiks olla võimalus avada harukontoreid, kuid see tähendab, et neil on kohustus hoida töös nii põhikontor kui ka harukontor. Notari tööpiirkonnas, kuhu ta on notariks nimetatud, ei tohi tingimused sugugi halveneda.
Komisjoni esimees Heljo Pikhof tegi ettepaneku, et kõik, kes peavad vajalikuks eelnõu muuta, esitaksid õiguskomisjonile 4. novembriks oma ettepanekud koos selgitustega. 14. novembril jätkas õiguskomisjon oma arutelu. Heljo Pikhof andis komisjonile teada, et pärast õiguskomisjoni eelmist istungit on oma ettepanekud õiguskomisjonile esitanud Notarite Koda, Eesti Krediidihaldusfirmade Liit ning Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda.
Komisjonis algas diskussioon selle üle, kas üldse on mõtet eelnõuga edasi minna. Komisjoni liige Kristjan Kõljalg tegigi ettepaneku eelnõu esimesel lugemisel tagasi lükata. Toomas Vitsut tõi välja, et esitatud kujul tekitab eelnõu huvirühmade vahel suurt vastasseisu ning on selge, et sellega on tarvis veel sisulist tööd teha, aga ta tõi esile ka asjaolu, et selleks, et komisjon saaks ise protsessi kontrolli all hoida, tuleks eelnõu esimene lugemine lõpetada ja jätkata eelnõu menetlemist komisjonis.
Komisjoni liige Raivo Aeg – praegu siis ettekandja – märkis ka, et kuna huvigrupid on eelnõu suhtes vastandlikel seisukohtadel ning on ilmne, et nad kompromissile ei jõua, siis peab riik langetama oma otsuse. Sellest tulenevalt ei ole eelnõu esimesel lugemisel tagasilükkamine ratsionaalne. Ta oli seisukohal, et komisjon peaks selle suhteliselt tehnilise ja maailmavaatelisi seisukohti mitte sisaldava eelnõuga tööd jätkama. Ta lisas, et kui kunagi otsustati täitemenetluse korraldamine ja koordineerimine anda erakätesse, siis nüüd on riigil kohustus tagada, et see teatud mõttes riiklikult suunatud täitemehhanism säilitaks oma elujõu. Alternatiiv on, et riik peab hakkama kogu seda tegevust tervikuna uuesti koordineerima.
Komisjoni liige Rait Maruste leidis, et kui kord on otsustatud muuta see tegevus eraõiguslikuks ettevõtmiseks, siis riigi ülesanne on luua mehhanism, et see võimalikult hästi toimiks. Ta oli seisukohal, et kuna täitemenetluse süsteem praegu reaalselt toimib, siis on võimalik võtta aega selleks, et leida parem lahendus. Maruste ei toetanud mõtet, et komisjon peaks valitsuse eelnõu ise ümber tegema.
Komisjoni liige Valdo Randpere leidis, et see on väga puudulik eelnõu, ega toetanud selle esimese lugemise lõpetamist. Samas tõi komisjoni nõunik Linnar Liivamägi uuesti esile fakti, et see seadusmuudatus tähendab ühtepidi ka seda, et Justiitsministeerium täidab kojale antud lubadust tegelda probleemi lahendamisega, enne kui muudatused 1. jaanuaril 2017 jõustuvad.
Kuna komisjonis seisukohad lahknesid, siis pandi hääletusele küsimus, kas eelnõu esimene lugemine tuleks lõpetada või mitte. Hääled jagunesid järgmiselt. Ettepanekut esimene lugemine tagasi lükata pooldas 3 komisjoni liiget (Valdo Randpere, Kristjan Kõljalg ja Rait Maruste), 7 liiget olid vastu (Raivo Aeg, Uno Kaskpeit, Külliki Kübarsepp, Andrei Novikov, Heljo Pikhof, Mark Soosaar ja Toomas Vitsut), erapooletuid ei olnud. Sellest tulenevalt teeb komisjon Riigikogu täiskogule ettepaneku eelnõu esimene

lugemine lõpetada. Veel otsustati teha ettepanek saata eelnõu Riigikogu täiskogu päevakorda 23. novembriks (konsensuslikult) ja määrata ettekandjaks Raivo Aeg (samuti konsensuslikult) ning teha ettepanek esimene lugemine lõpetada. Samuti tehti ettepanek määrata muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 7. detsember 2016 kell 16, selle poolt oli 7 inimest ja vastu 2. Praeguses faasis on komisjoni töö lõppenud, nii et ootame eelnõu edaspidist sisulist menetlemist komisjonis. Aitäh!

16:59 Esimees Eiki Nestor
Küsimused komisjoni ettekandjale. Andres Herkel, palun!

16:59 Andres Herkel
Aitäh, austatud esimees! Austatud ettekandja! Ma tänan kõigepealt selle tavapärasest põhjalikuma ülevaate eest komisjoni tööst, aga mul tekkis seda kuulates küsimus, kuidas komisjon selle üsna vastuolulise asjaga nüüd edasi läheb. Minu meelest on siia kokku kuhjatud üsna erinevad probleemid: kohtutäitureid puudutav ja notarite tööpiirkondi puudutav. Ma vaatan seda märkuste ja ettepanekute tabelit. Notarite Koda ning Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda on teinud ettepanekuid ja nende esindajad olid kohal ka komisjonis, ma sain nii aru. Aga ettepanekuid on teinud ka õiguskantsler ja ma vaatasin, et enamikku neist ei ole arvestatud. Te ka ei maininud seda, et õiguskantsler oleks kohal olnud. Kas teda on kavas kaasata selle eelnõu edasisse menetlemisse ja millised on komisjoni edasised plaanid? See eelnõu tundub mulle praegu üpris vastuoluline.

17:00 Raivo Aeg
Aitäh, hea küsija! Tõepoolest, õiguskantslerit ega tema esindajat kohal ei viibinud ja sellepärast ma komisjonis toimunud arutelust rääkides seda ei käsitlenudki. Aga ma tõin väga selgelt välja, et see eelnõu tekitas komisjoni liikmetel väga vastakaid seisukohti. Otsus oli väga selge: sellega tuleb edasi minna ja kaasata kõiki osapooli sisulises mõttes, kuulates ära ettepanekud. Komisjon loodab koostöös Justiitsministeeriumiga jõuda ratsionaalsele lahendusele, sest probleem on olemas. Kui kohtutäiturid planeeritud muudatuse tagajärjel kaotavad suure osa oma käibest ja kasumist, siis vabaturutingimustest rääkides on selge, et mingisugune turuosaline peab sealt turult lahkuma. Aga kohtutäituritele on ka riik andnud funktsioone, mille täitmise on ta neile kohustuseks teinud. See on väga oluline eeskätt just kohtuotsuste jõustamise, täideviimise eesmärgil. Kui riik suutmatusest selle süsteemi tööd korraldada tekitab olukorra, kus teenuse kättesaamine muutub võimatuks või selle kvaliteet oluliselt halveneb, siis tekib riigil kohustus sekkuda ja luua tingimusi, et olukord paraneks. Riik võib teatud osas reguleerida turu toimemehhanismi või muuta selle selgelt riiklikuks kohustuseks ja hakata seda tegevust doteerima. Veel kord ütlen, et kindlasti püsib see eelnõu menetluses veel küllaltki pikka aega, selle üle peetakse väga tuliseid ja sisukaid vaidlusi, et ükskord kompromisslahendus leida. Aga ausalt öelda, esimene mulje komisjoni istungilt, kus oli kohal väga palju asjaosalisi, ei veennud küll, et see kompromiss oleks tulemas väga lihtsal teel või väga kiiresti. Sellest saab pikk ja vaevaline protsess.

17:03 Esimees Eiki Nestor
Jüri Adams, palun!

17:03 Jüri Adams
Aitäh, härra ettekandja! Notariamet kujutas endast Eesti taastatud iseseisvuse ajal esimest sõltumatute riigiametnike institutsiooni loomise katset. See õnnestus täielikult. Kohtutäiturite institutsioon praegusel juhul kindlasti kopeerib seda esialgset positiivset kogemust. Nendel asjadel on peale põhimõttelise külje veel ka majanduslik külg, oluline on see, kas amet toob piisavalt sisse. Puhtmenetluslikult on minu küsimus selles, kas neid kahte teemat – vajadus muuta notariaadiseadust, sest rahvastik paikneb ümber, ja kohtutäiturite maailma ümberkujundamine – ei peaks käsitlema eraldi seadustes. Kas komisjon ei võiks jagada seaduseelnõu kaheks või isegi kolmeks eelnõuks, mida kõiki saaks siis normaalselt menetleda? Vabandust, et üle aja läksin!

17:04 Raivo Aeg

Jah, ma arvan, et teie ettepanek on täiesti objektiivne ja asjalik. Peaks kaaluma, kas Justiitsministeerium – see on ju valitsusest tulnud eelnõu, see ei ole komisjoni enda algatatud eelnõu – oleks nõus ratsionaalsuse printsiibist lähtuvalt lahutama selle eelnõu kaheks eraldi eelnõuks. Olen olnud selle eelnõu arutamise juures ja tean, et need on kaks täiesti eraldiseisvat probleemi. Oli selgelt näha, et ühes seltskonnas olid kohtutäiturite esindusorganisatsioonide liikmed ja teises olid notarid, kusjuures üks pool igavles, kui teine rääkis. Ei ole mõtet niisama raisata lugupeetud isikute aega, kes komisjoni istungitel käivad, ja võiks tõesti käsitleda neid teemasid eraldi eelnõudes, aga eeskätt sõltub see ikkagi Justiitsministeeriumist. Valitsuse kaudu peaks tulema uus lähenemine sellele menetlemisele.

17:05 Esimees Eiki Nestor
Jüri Adams, palun!

17:05 Jüri Adams
Ma esitan ka teise küsimuse. Nimelt on mul tekkinud mitmete inimeste minule vahendatud kogemuste põhjal mulje, et teatud kohtutäiturid ja teatud inkassofirmad on omavahel läbi põimunud ning asunud koostööle niisugustel tingimustel, mis väljast vaadates paistavad peaaegu kuritegelikena. Kas oleks võimalik, et te korraldate selles valdkonnas mingi süvendatud uurimise, sest kõikide kohta ei saa see väide ilmselt jälle õige olla?

17:06 Raivo Aeg
Jaa, see on huvitav probleemipüstitus, kas õiguskomisjonil on pädevus hakata tuvastama kuritegelikke sidemeid. Ma arvan, et see on pigem menetlusasutuste pädevus, ja ma loodan, et nad tegelevad selliste asjadega, kui neid esineb.

17:06 Esimees Eiki Nestor
Aitäh, Raivo Aeg! Avan läbirääkimised. Kõnesoove ei ole. Õiguskomisjon on häälteenamusega otsustanud, et eelnõu 280 esimene lugemine tuleks lõpetada. Esimene lugemine on lõpetatud. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks määran 7. detsembri kell 16.

---

15. 17:07 Eesti Vabariigi valitsuse, Läti Vabariigi valitsuse ja Leedu Vabariigi valitsuse vahelise protokolli Balti Kaitsekolledži ja tema isikkoosseisu staatuse kohta muutmise protokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu (330 SE) esimene lugemine

17:07 Esimees Eiki Nestor
Algab Vabariigi Valitsuse algatatud Eesti Vabariigi valitsuse, Läti Vabariigi valitsuse ja Leedu Vabariigi valitsuse vahelise protokolli Balti Kaitsekolledži ja tema isikkoosseisu staatuse kohta muutmise protokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu 330 esimene lugemine. Kaitseminister Margus Tsahkna eelnõu algataja esindajana, palun!

17:07 Kaitseminister Margus Tsahkna
Lugupeetud esimees! Hea Riigikogu! Eesti Vabariigi valitsuse, Läti Vabariigi valitsuse ja Leedu Vabariigi valitsuse vahelise protokolli Balti Kaitsekolledži ja tema isikkoosseisu staatuse kohta muutmise protokolli ratifitseerimise seaduse eelnõu sisuks on muuta Riigikogu ratifitseeritud Balti Kaitsekolledžit ja tema isikkoosseisu käsitlevat protokolli. Muudatuse mõte on see, et hüvitada Balti Kaitsekolledžisse tööle lähetatud välispersonali Eestist ostetud teatud kaupadelt tasutud käibemaks esimese aasta jooksul. Need kaubad on nimetatud protokolli lisas. Nendeks on mootorsõidukid piiratud ulatuses, sisekujunduselemendid (nt mööbel), elektrilised kodumasinad, kontori- ja audiovisuaalne inventar (nt arvutid ja printerid) ning sportimisvahendid ja -varustus. Selle protokolli eesmärk on leevendada välispersonali kulutusi, mis tekivad neil inimestel sisseelamisperioodil. Sellega muudetakse kolledži välispersonali töötingimused samalaadseks, kui on teistes personali pärast konkureerivates NATO ja Euroopa Liidu liikmesriikides. Hüvitise eesmärgipärase kasutamise tagavad konkreetsed piirangud. Hüvitise kasutamisel on vaja arvestada kolme piirangut: kasutada saavad seda vaid inimesed, keda

teised riigid on kolledžisse tööle lähetanud, ning seda saab kasutada ühe aasta jooksul alates kolledžis teenistusse asumisest ja ainult protokollis nimetatud kaupade ostu puhul.
Miks me seda teeme? Käibemaksusoodustuse puudumist on teiste NATO ja Euroopa Liidu riikide lähetatud töötajad mitmetel kohtumistel kolledžis regulaarselt probleemina välja toonud. Seda on tajutud kui ebavõrdset kohtlemist, kuna nende koduriikides NATO asutustes teenivate Eesti kaitseväelaste kohta need käibemaksusoodustused kehtivad. Käibemaksu hüvitamisega parandatakse oluliselt kolledži mainet ja soodustatakse sinna teiste Euroopa Liidu ja NATO riikide sõjaväelaste teenistusse lähetamist. Need õppejõud tõstavad omakorda kolledžis antava sõjalise hariduse taset ning toetavad kolledži arenemist rahvusvaheliselt tunnustatud kõrge tasemega haridusasutuseks. Kolledžis õpetavad välisõppejõud on ühtlasi osa liitlaste kohalolekust Eestis.
Seega kaasneb muutmise protokolli jõustumisega positiivne mõju Eesti julgeolekule, samuti Läti ja Leedu julgeolekule, kuna protokoll tegi Lätis teise lugemise läbi 17. novembril ja Leedu parlamendis menetletakse seda detsembris, kui jõutakse, või jaanuari alguses. Nii et kõigis kolmes riigis on plaanis need muudatused ära teha.
Selle muudatusega kaasnevad ka kulud, mis nähakse ette Kaitseministeeriumi eelarves. Esimesel aastal on kulud prognoosi põhjal 38 302 eurot ning edaspidi aastas keskmiselt 12 000 eurot. Need summad on arvestatud kolledži inimkoosseisu põhjal. Maksutagastuse halduskoormuse kulu märkimisväärselt ei suurene, kuna maksutagastuse süsteemid on juba olemas ja töötavad. Selline on selle eelnõu sisu. Ma palun Riigikogul seda eelnõu toetada! Aitäh!

17:11 Esimees Eiki Nestor
Küsimused eelnõu algatajale. Peeter Ernits, palun!

17:11 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! Tore jutt muidugi, aga küsimus on mul selline konkreetne. Kui ohvitser, kes siia tuleb, ostab auto, jalgratta, mikseri, triikraua, grilli või sangpommi, siis käibemaks makstakse tal kinni, aga kui ta ostab spordiriideid, vanni või suitsuanduri, siis ta käibemaksu tagasi ei saa. Mis loogika see on, milles see vahe on?

17:12 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh, hea küsija! Protokolli lisas on konkreetselt kirjas, mida hüvitatakse. Selle loetelu ma ka ette lugesin: mootorsõidukid piiratud ulatuses, sisekujunduselemendid (peetakse silmas eelkõige mööblit) jne. Aga tegelikult on see küsimus laiem. Need on n-ö Eestisse elama asumise kulud ehk siin sisseelamise kulud, mille puhul ollakse valmis käibemaksu teatud ulatuses hüvitama. Selline süsteem on kasutusel ju ka diplomaatide seas. Meie huvi on soodustada kvalifitseeritud professionaalide tulemist Eestisse, aga me oleme teiste riikidega võrreldes praegu lihtsalt ebavõrdses olukorras. Nii et küll hoitakse silm peal ka sellel, et ei tehtaks põhjendamatuid kulutusi.

17:13 Esimees Eiki Nestor
Peeter Ernits, palun!

17:13 Peeter Ernits
Aitäh, juhataja! Hea minister! Ma ei saanud ikkagi vastust sellele, et kui hantlite ja sangpommi ostmise korral käibemaksuosa hüvitatakse, aga spordiriiete ostmise korral mitte, siis kus see loogika on.

17:13 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh, hea küsija! Mina seda loogikat püsti ei ole pannud, selles mõttes, et täpne nimekiri on kokku lepitud Balti riikide spetsialistide vahel. Seda ei ole siin kirjeldatud konkreetse protokollina. Nii et terve mõistus on tagatud.

17:13 Esimees Eiki Nestor
Rohkem eelnõu algatajale küsimusi ei ole. Aitäh! Riigikaitsekomisjoni ettekandja on riigikaitsekomisjoni aseesimees Mart Helme. Palun!

17:14 Mart Helme

Lugupeetud esimees! Head kolleegid! Ma pean mingil määral kordama seda, mida ütles härra minister, aga kordamine on tarkuse ema, nagu me teame. Miks see kordamine vajalik on? Sellepärast, et need teemad, muu hulgas needsamad küsimused, mida härra Ernits siin esitas, olid mingis ulatuses ka komisjonis arutelul.

Alustada tuleks sellest, et 16. novembril toimuski see arutelu komisjonis. Kohal olid ka Kaitseministeeriumi kantsler Vseviov ja mõned teised ametnikud. Lähtepunkt on see, et 1999. aasta 14. juunil kirjutati Riias alla protokoll Balti Kaitsekolledži ja tema isikkoosseisu staatuse kohta. Riigikogu ratifitseeris selle protokolli 1999. aasta 13. oktoobril. Selle protokolli kohaselt – see on oluline, selleks et aru saada, miks me üldse selle muudatusega praegu tegeleme – nähti ette kolledžile kui ametiasutusele kaupade ostmisel käibemaksusoodustused. Kui kolledž kui ametiasutus ostis midagi, siis nendelt ostudelt oli võimalik käibemaksu tagasi taotleda. 1999. aasta protokoll ei näinud aga käibemaksusoodustusi ette kolledžisse lähetatud personalile. Nüüd ongi siis arutluse all kolledžisse lähetatud välispersonali tarvis – ma rõhutan sõna "välispersonali" – Eestis isiklikuks tarbeks ostetud ja protokolli lisas loetletud kestuskaupadelt tasutud käibemaksu tagastamine esimese teenistusaasta jooksul. See "esimese teenistusaasta" on samuti oluline, sest see tähendab, et käibemaksu ei ole võimalik tagasi taotleda mitte kogu siin veedetud aja jooksul, teoreetiliselt võib-olla kogu pensionini jäänud aja jooksul, vaid see on võimalik ainult esimese aasta jooksul. Mõte on loomulikult selles, et soodustus on mõeldud inimestele elu Eestis sisseseadmiseks. Muudatus ei puuduta Balti Kaitsekolledžisse Eesti tööturult palgatud inimesi, vaid ainult välisriikidest kolledžisse lähetatuid. Kolledži sõjalise hariduse tase sõltub välisriikidest kolledžisse lähetatud õppejõududest. Käibemaksu hüvitamine aitab kahtlemata kaasa paremate spetsialistide värbamisele ja samuti parandab see kolledži mainet välisteenistuskohana.

Raha, nagu ütles ka härra minister, nähakse ette Kaitseministeeriumi eelarvest ja Eestile mingeid lisakulusid ei lisandu. Küll aga vähenevad riigi maksutulud, kuid see vähenemine on marginaalne, kuna esimesel aastal laieneks see soodustus orienteerivalt 22 inimesele ja edaspidi keskmiselt 7 inimesele aastas. Seega ei räägi me tõepoolest mingitest massidest ega tohututelt summadelt arvestatavast käibemaksust.

Komisjon otsustas oma 16. novembri istungil teha Riigikogule ettepaneku eelnõu esimene lugemine lõpetada (konsensuslikult). Samuti konsensuslikult otsustas komisjon teha ettepaneku määrata muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 7. detsember kell 17.05. Aitäh!

17:18 Esimees Eiki Nestor

Küsimused komisjoni ettekandjale jäävad ära, sest ükski Riigikogu liige neid esitada ei soovi. Aitäh, Mart Helme! Avan läbirääkimised. Kõnesoove ei ole. Eelnõu 330 esimene lugemine on lõpetatud. Määran muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 7. detsembri kell 17.05.

---

16. 17:18 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel rahutagamismissioonil Kosovos" eelnõu (333 OE) esimene lugemine

17:19 Esimees Eiki Nestor

Järgmisena algab Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel rahutagamismissioonil Kosovos" eelnõu 333 esimene lugemine. Algataja ettekandja kaitseminister Margus Tsahkna, palun!

17:19 Kaitseminister Margus Tsahkna

Lugupeetud esimees! Head riigikogulased! Järgmised päevakorrapunktid käsitlevad meie missioonidele mandaadi andmist. Ma iga punkti juures eraldi ei peatu, räägin lihtsalt sellisest üldpildist. Mingeid suuri muutusi ei tule. 2017. aastaks taotleme Riigikogult kokku üheksat mandaati kuni 371 tegevväelase kasutamiseks rahvusvahelistel sõjalistel operatsioonidel ja valmidusüksuses. Me taotleme kehtivate mandaatide pikendamist. Uusi operatsioone 2016. aastaga võrreldes lisandunud ei ole.

Konkreetselt on praegu teie ees eelnõu "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamise Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel rahutagamismissioonil Kosovos". Me soovime 2017. aastal jätkata

panustamist missioonil Kosovo Force kuni kolme tegevväelasega, nagu me tegime ka 2016. aastal. Eesti tegevväelased teenivad Kosovo Force'i peakorteris Prištinas staabiohvitseridena. Eesti välis- ja julgeolekupoliitika seisukohalt on tegemist vajaliku operatsiooniga. Kosovo stabiilsus mõjutab oluliselt nii Lääne-Balkani kui ka kogu Euroopa julgeolekut. Palun Riigikogul seda eelnõu toetada! Aitäh!

17:21 Esimees Eiki Nestor
Küsimus eelnõu algatajale. Peeter Ernits, palun!

17:21 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! 31 riiki on saatnud sinna ligi 5000 sõjaväelast, iga riigi kohta teeb see umbes 150. Kust on see Eesti "kolm" tekkinud, kas see on võetud rahvaarvu järgi? Milline on see pilt näiteks meie naabritel Soomel või Lätil?

17:21 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh! Meie missioon seal on olnud kogu aeg kolmeliikmeline. Need inimesed töötavad staabis. See on meie panus ja meil ei ole vajadust praegu seda suurendada.

17:21 Esimees Eiki Nestor
Rohkem ministrile küsimusi ei ole. Aitäh! Riigikaitsekomisjoni ettekandja on komisjoni liige Ain Lutsepp. Palun!

17:22 Ain Lutsepp
Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Selle Riigikogu otsuse eelnõu kohaselt jätkab Eesti 2017. aastal kuni kolme kaitseväelasega panustamist Kosovos NATO juhitaval rahvusvahelisel rahutagamismissioonil KFOR (Kosovo Force), mille aluseks on ÜRO Julgeolekunõukogu 1999. aasta 10. juuni resolutsioon nr 1244. Seega täidab Eesti oma NATO liikmesusest tulenevaid liitlaskohustusi. Eesti tegevväelaste teenistuskoht on alates 2010. aastast olnud KFOR-i peakorter Prištinas. Kosovo stabiilsus mõjutab oluliselt nii Lääne-Balkani kui ka kogu Euroopa julgeolekut. Rahvusvahelistel jõududel, mille koosseisus ka Eesti osaleb, on eesmärk toetada Kosovo valitsust julgeoleku ja stabiilsuse tagamisel riigis.
Riigikaitsekomisjon käis 15. novembril Kaitseväe peastaabis, kus peastaabi ülem kolonel Martin Herem ja teised tegevväelased andsid ülevaate Kaitseväe üksustest missioonipiirkondades ning Kaitseväe valmisolekust Kosovo missiooni jätkata. 16. novembri kaitsekomisjoni istungil tutvustasid Kaitseministeeriumi kantsler Jonatan Vseviov ja teised Kaitseministeeriumi esindajad Kosovo missiooni ja teiste Kaitseväe osalusega missioonide eelnõusid.
Riigikaitsekomisjon otsustas oma 16. novembri istungil teha Riigikogu juhatusele ettepaneku lülitada arutluse all olev eelnõu esimeseks lugemiseks Riigikogu 23. novembri istungi päevakorda (konsensuslikult). Komisjoni ettekandjaks määrati Ain Lutsepp. Peale selle otsustas riigikaitsekomisjon teha Riigikogule ettepaneku otsuse eelnõu esimene lugemine lõpetada (konsensuslikult). Muudatusettepanekute esitamise tähtaeg on 5. detsember kell 10. Tänan tähelepanu eest!

17:24 Esimees Eiki Nestor
Küsimused komisjoni ettekandjale. Peeter Ernits, palun!

17:24 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea ettekandja! Võib-olla oskad sina mulle öelda seda, mida kaitseminister ei osanud öelda. Kust on tulnud suhtarvuna see "kolm", mis on püsinud aastaid, kui iga riigi kohta nendest 31-st peaks see arv olema keskmiselt 150? Milline on soomlaste, lätlaste või mõne teise meiesuguse väikese riigi panus?

17:24 Ain Lutsepp

Aitäh küsijale! Mul ei ole andmeid teiste riikide kohta, aga Eesti osales seal algul kümne tegevväelasega, 2004. aastal oli seal 122 tegevväelast. Kuna olukord, kuidas öelda, normaliseerus, vähenes Eesti kaitseväelaste hulk seal kolmeni. Nad töötavad Prištinas NATO jõudude koosseisus staabiohvitseridena ja staabiteenistujatena. Täpsemat vastust mul ei ole.

17:25 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, Ain Lutsepp! Avan läbirääkimised. Kõnesoove ei ole. Eelnõu 333 esimene lugemine on lõpetatud. Määran muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsembri kell 10.

---

17. 17:25 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni või selle liikmesriigi, Euroopa Liidu või Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni juhitaval muul rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil sellesse esmakordsel panustamisel" eelnõu (335 OE) esimene lugemine

17:26 Esimees Eiki Nestor

Järgmisena on meie päevakorras Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni või selle liikmesriigi, Euroopa Liidu või Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni juhitaval muul rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil sellesse esmakordsel panustamisel" eelnõu 335 esimene lugemine. Algataja ettekandja kaitseminister Margus Tsahkna, palun!

17:26 Kaitseminister Margus Tsahkna

Hea esimees! Lugupeetud Riigikogu! Riigikogu otsusega "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni või selle liikmesriigi, Euroopa Liidu või Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni juhitaval muul rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil sellesse esmakordsel panustamisel" taotleme mandaati, mis annab võimaluse kasutada riigikaitseseaduse § 34 lõike 4 alusel kuni 50 Kaitseväe tegevväelast esmakordsel panustamisel rahvusvahelisse operatsiooni, kui erakorralised asjaolud, näiteks uue kriisi puhkemine või kriisi eskaleerumine, nõuavad väga kiiret reageerimist. Riigikaitseseaduse kohaselt peab esmakordsel panustamisel olema tegemist NATO, NATO liikmesriigi, Euroopa Liidu või ÜRO juhitava operatsiooniga. Riigikogu otsusega anda selline mandaat saame tagada paindliku panustamise Eestile julgeolekupoliitiliselt olulisse rahvusvahelisse sõjalisse operatsiooni, kui selleks kiiresti vajadus tekib. Kaitseväe kasutamise mandaadi alusel otsustab Vabariigi Valitsus, arvestades Riigikogu riigikaitsekomisjoni seisukohta. Järgmisel korral otsustaks kõnealuses operatsioonis osalemise Riigikogu juba üldkorras, nii nagu ka muude mandaatide puhul. Palun seda eelnõu toetada!

17:28 Esimees Eiki Nestor

Küsimused eelnõu algatajale. Martin Helme, palun!

17:28 Martin Helme

Aitäh, härra spiiker! Lugupeetud minister! Täpselt samasisulise eelnõuga olime siin Riigikogus aasta tagasi. Selle üle oli meil palju vaidlusi nii riigikaitsekomisjonis kui ka siinsamas saalis. Põhjendused olid siis küllap samasugused, nagu nad ka täna hakkavad olema. Mis need operatsioonid on, mida võib korraldada kas ÜRO, NATO, Euroopa Liit või peaaegu ükskõik kes? Liitlane on niivõrd lai mõiste. Kas meil on silmapiiril mingi selline operatsioon? Mis see põhjus on, miks me ei saaks siis, kui on ilmnenud, et meil on vaja mingil konkreetsel operatsioonil osaleda, selle eelnõuga siia tulla?

17:29 Kaitseminister Margus Tsahkna

Aitäh, hea küsija! Vastus on, et ei ole silmapiiril. Kui selline operatsioon oleks juba teada, siis me läheneksime teistpidi. See mandaat on vajalik valmisoleku jaoks, seda on vaja selliseks juhuks, kui on

vaja tõesti kiiresti reageerida. Aga ma võin kinnitada, et soov ei ole saada võimalust minna mööda tavapärasest protseduurist, mis on ette nähtud, vaid pigem on see mõeldud tõesti erandjuhtudeks, kui on vaja väga kiiresti reageerida.

17:29 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Martin Helme, palun!

17:29 Martin Helme
Aitäh! Kui kiiresti on väga kiiresti? Kas ühe päevaga? Kas meil on võimekust saata välja selline kogus sõdureid, nagu selle missiooni mandaat ette näeb, ühe või kahe päevaga? Minu arusaamist mööda on Riigikogu võimeline selle asja vähem kui nädalaga ära menetlema, kui vaja peaks olema.

17:29 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh, hea küsija! Me peame lihtsalt olema valmis kriisiolukorrale reageerima. Kui me vaatame, keda võib olla vaja missioonile saata, siis näeme, et võib olla vaja väga kiiresti saata staabiohvitsere, kelle kohta need otsused tehakse väga kiirelt. Meil on vaja valmisolekut, meil on vaja mandaati, et me saaksime olla valmis. Ma soovin ja palun Riigikogult sellele toetust!

17:30 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Peeter Ernits, palun!

17:30 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! Jah, aasta tagasi oli palju rohkem küsimusi, aga vastuseid mina küll eriti palju ei saanud. Praegu on jälle küsimusi, aga vastus on, et äkki on vaja ja kiiresti on vaja ja kuni 220 tegevväelast. Kus need operatsioonid ikkagi silmapiiril on? Andmed Süüria kohta või mingisugused muud andmed peaksid ikka olemas olema, pole ju vaja niisama valmisolekut hoida.

17:30 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh, hea küsija! Me küsime mandaati kuni 50 tegevväelasele. Teine asi on see, et julgeolekuolukorda maailmas ei saa nimetada väga rahulikuks. Need kriisid võivad tulla ja me peame nendeks valmis olema. Me peame olema valmis selleks, et me panustame nende lahendamisse koos liitlastega.

17:31 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Siiski, härra minister, teile on veel küsimusi. Henn Põlluaas, palun!

17:31 Henn Põlluaas
Aitäh, lugupeetud eesistuja! Hea minister! Kui ohvitseridest rääkida, siis kas neid ei ole võimalik sellise kiireloomulise ülesande täitmisele lähetusega saata?

17:31 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh! Kui me saame panustada nii, et me ei pea seda mandaadi võimalust kasutama, siis me seda ka teeme. Kuid kui on tegemist operatsiooniga, kus on vaja mandaati kasutada, siis tuleb kasutada seda kuni 50 tegevväelase jaoks ette nähtud võimalust, konkreetselt § 34 lõike 4 tingimustel.

17:32 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Mart Helme, palun!

17:32 Mart Helme
Küsimus on selle piirmäära kohta. Millele tuginedes on fikseerunud just nimelt niisugune arv võimalikke missioonile saadetavaid?

17:32 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh, hea küsija! Ju siis on sellele eelnenud põhjalik analüüs. Te olete kindlasti seda ka riigikaitsekomisjonis arutanud.

17:32 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud minister! Teile rohkem küsimusi ei ole. Palun, riigikaitsekomisjoni liige Johannes Kert!

17:32 Johannes Kert
Lugupeetud juhataja! Lugupeetud kolleegid, daamid ja härrad! Riigikaitsekomisjon arutas eelnõu enne esimesele lugemisele saatmist oma 16. novembri istungil, kus Kaitseministeeriumi kantsler Jonatan Vseviov ja teised Kaitseministeeriumi ametnikud tutvustasid Kaitseväe osalusega missioonide eelnõusid ja ka konkreetselt arutluse all olevat eelnõu. 15. novembril oli toimunud riigikaitsekomisjoni väljasõiduistung Kaitsejõudude Peastaapi, kus saadi Kaitseväelt ülevaade kõnealuse eelnõu asjus. Arutluse all oleva eelnõu aluse annab riigikaitseseaduse § 34 lõige 4, mille kohaselt määrab Riigikogu oma otsusega igaks aastaks piirarvu, kui palju tegevväelasi võib osaleda Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni või selle liikmesriigi, Euroopa Liidu või Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni juhitaval ÜRO põhikirja VI või VII peatükis sätestatu alusel rahu ja julgeoleku säilitamise või taastamise eesmärgil korraldatud sõjalisel operatsioonil või rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtete ja normidega kooskõlas oleval muul rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil, millesse panustatakse esimest korda. Rõhuasetus on siin esmakordsel panustamisel. Kaitseväe edasine kasutamine samas operatsioonis otsustatakse nimetatud paragrahvi lõike 1 alusel üldkorras. Parlamentaarne kontroll ja valitsuse kaasatus tagatakse selliselt, et edaspidi annab Kaitseväele korralduse alustada osalemist või lõpetada osalemine muul rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil selle Riigikogu otsuse alusel Vabariigi Valitsus, võttes arvesse Riigikogu riigikaitsekomisjoni seisukohti. Korraldus tehakse viivitamata teatavaks Vabariigi Presidendile, Riigikogu juhatusele ja Riigikogu riigikaitsekomisjoni esimehele. Tuletan siinkohal meelde, et selline sõnastus sätestati riigikaitsekomisjoni ettepaneku alusel riigikaitseseaduse § 34 lõikes 6^1 siis, kui me esimest korda menetlesime samasisulist Riigikogu otsuse eelnõu, mis kehtib kuni 2016. aasta lõpuni. Riigikaitseseaduse § 34 varasema sõnastuse kohaselt esitas riigikaitsekomisjon kaitseministrile arvamuse ning Kaitseväe üksuse osalemise otsustas kaitseminister kooskõlastatult välisministriga.
Eelnõu annab mandaadi kuni 50 Eesti Kaitseväe tegevväelase kasutamiseks. Eesti panus ja üksuse suurus sõltub konkreetse operatsiooni vajadustest ning riigi võimalustest. Eesti panuseks võivad olla nii staabiohvitserid kui ka mõni üksus, näiteks demineerimismeeskond, jalaväerühm, eriüksus jne. Riigikaitsekomisjon otsustas oma 16. novembri istungil konsensuslikult teha Riigikogule ettepaneku otsuse eelnõu esimene lugemine lõpetada. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks pakume 5. detsember kell 10. Tänan!

17:36 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised. Martin Helme, palun!

17:37 Martin Helme
Lugupeetud asespiiker! Lugupeetud kolleegid! Nagu ma juba ka oma küsimuses märkisin, samateemaline eelnõu oli meil siin arutlusel aasta tagasi ja põhimõtteliselt needsamad küsimused-vastused käidi siis juba läbi, aga ma kordan veel kord üle, mis meid erakordselt segab. Konservatiivsel Rahvaerakonnal ei ole vastuväiteid tervele hulgale välismissioonidele, kus Eesti on osalenud, mille mandaat on selge, kus meil on välja kujunenud ülesanded ja kus me täidame oma liitlaskohustust. Mis meid häirib, on blankoveksel. Sisuliselt rikutakse selle otsusega põhimõtet, et sõja ja rahu kuulutamise küsimus on parlamendi pädevuses. Me anname valitsuse, sisuliselt Kaitseministeeriumi kätte otsustamise, millal ja millisesse sõtta me astume. See ei ole õige, sedasi ei saa teha.
Teiseks, üks aasta peale samasuguse mandaadi andmist tuli tõdeda, et tegelikult seda ei kasutatud. Nii nagu juba aasta eest öeldi ja nii nagu ka täna öeldi, ei ole silmapiiril mingit konkreetset missiooni, vaid seda tehakse igaks juhuks. Riigikogu annab igaks juhuks oma otsustusõiguse sõja ja rahu küsimuses valitsusele. See on ka vale. Ükski kriis ei teki niimoodi, et me avastame selle üleöö. Kui tekib mingi kriis, kus meil on vaja osaleda, siis ei ole mingisugust põhjust, miks Riigikogu ei oleks võimeline isegi mõne päeva jooksul seda mandaati andma, kui selleks on olemas kaalukad argumendid. Aga anda lihtsalt ette valitsusele ära otsustusõigus, kas me osaleme sõjas, on vastuolus meie parlamentaarse korra põhimõtetega ja minu meelest on see vastuolus ka terve mõistusega. Sellega me vähendame enda kui Riigikogu võimu. See on niigi väike, meie riik on niigi liiga kaldu täitevvõimu suunas. Nii et

Konservatiivne Rahvaerakond hääletab eelnõu vastu ja me teeme ettepaneku see esimesel lugemisel tagasi lükata. Aitäh!

17:39 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Madis Milling, palun, Reformierakonna fraktsiooni nimel!

17:39 Madis Milling
Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Omamoodi kentsakas tunne on vastsele opositsioonikaaslasele oponeerida, aga ma siiski veidi teen seda. Jaa, ma tõepoolest nõustun, hea Martin, sinuga selles mõttes, et see on n-ö igaks juhuks ette antud blankoveksel. Teisalt, kui sa soetad endale enesekaitseks relva või gaasiballooni, siis sa ei tee seda ju sellepärast, et sa tahaksid seda ilmtingimata kasutada. Sa ei mõtle niimoodi, et siis, kui varas sind ründab, on sul aega poodi minna ja enesekaitseks relv osta. Tõepoolest, seda mandaati aasta jooksul ei kasutatud ja andku jumal, et me seda iial ei peakski kasutama. See selle asja mõte ongi. Kui me seda blankovekslit iial ei peaks kasutama, on ju kõik väga hästi. Jah, see on ette antud just nimelt selle põhjusega, et meil oleks võimalik väga-väga kiiresti reageerida. Tuletan meelde, et mõni aeg tagasi jäi ära meie osalemine missioonil Liibüas, sest see missioon sai enne otsa, kui Eestis jõuti asi ära otsustada. Aitäh!

17:41 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Rohkem fraktsioonidel kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 335 esimene lugemine lõpetada, aga Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon on teinud ettepaneku Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni või selle liikmesriigi, Euroopa Liidu või Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni juhitaval muul rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil sellesse esmakordsel panustamisel" eelnõu 335 esimesel lugemisel tagasi lükata. Me läheme selle ettepaneku hääletamise juurde. Jah, Urve Tiidus, palun!

17:42 Urve Tiidus
Lugupeetud juhataja! Ma ei tea, kas ma jäin hiljaks, ma korra siin vajutasin. Ma soovin enne hääletamist kaks minutit vaheaega võtta.

17:42 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Jah, ma ei pannud teid tähele. Kaks minutit vaheaega.
V a h e a e g

17:45 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Tähelepanu, head kolleegid! Reformierakonna fraktsiooni võetud vaheaeg on lõppenud ja me läheme istungiga edasi.
Panen hääletusele Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni ettepaneku Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni või selle liikmesriigi, Euroopa Liidu või Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni juhitaval muul rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil sellesse esmakordsel panustamisel" eelnõu 335 esimesel lugemisel tagasi lükata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Ettepaneku poolt hääletas 8 Riigikogu liiget ja vastu 41, erapooletuks ei jäänud keegi. Ettepanek ei leidnud toetust.
Seega on eelnõu 335 esimene lugemine lõpetatud. Määran eelnõu 335 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsembri kell 10.

---

18. 17:47 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil Inherent Resolve" eelnõu (338 OE) esimene lugemine

17:47 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Head kolleegid! Järgneb 16. päevakorrapunkt, Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil Inherent Resolve" eelnõu 338 esimene lugemine. Ettekandja on kaitseminister Margus Tsahkna. Palun!

17:47 Kaitseminister Margus Tsahkna
Hea juhataja! Hea Riigikogu! Otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil Inherent Resolve" eelnõuga 338 taotleme mandaati 2017. aastal sellel missioonil osalemiseks kuni kümne tegevväelasega, nagu ka käesoleval aastal. Panustamine operatsiooni on vajalik, kuna ISIL-i tegevus ohustab globaalset julgeolekut, meie liitlasi ja partnereid NATO-s ja Euroopa Liidus ning ka meid, nagu on kahetsusväärselt näidanud sündmused Pariisis, Brüsselis ja Nizzas. Eesti osalus operatsioonis sai alguse 2016. aasta augustis, mil Anbari provintsis alustas teenistust kuueliikmeline väljaõppemeeskond Taani kontingendi koosseisus. Selle meeskonna ülesanne on Iraagi julgeolekujõudude sõjaline väljaõpe. Peale selle teenib alates septembrist üks vanemohvitser Bagdadis USA juhitavas mitmerahvuselises meeskonnas, mis nõustab Iraagi ministeeriume ja julgeolekujõudusid. Ma palun Riigikogult selle missiooni jätkamiseks mandaati ja palun seda eelnõu toetada! Aitäh!

17:49 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Lugupeetud minister, teile on küsimus. Aivar Kokk, palun!

17:49 Aivar Kokk
Hea juhataja! Hea värske kaitseminister! Oskad sa öelda, kui palju Eesti poisse seal kokku on?

17:49 Kaitseminister Margus Tsahkna
Ongi kuni kümme. Praegu on seal neid kuus ja üks vanemohvitser on Bagdadis. Aga mandaati me soovime kuni kümnele, see on piisav panustamine.

17:49 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Rohkem küsimusi teile ei ole. Nüüd palun ettekandeks kõnepulti riigikaitsekomisjoni liikme Johannes Kerdi!

17:49 Johannes Kert
Austatud juhataja! Lugupeetud kolleegid, austatud daamid ja härrad! Eelnõu alusel otsustatakse kuni kümne Eesti kaitseväelase osalemise jätkamine USA juhitaval Daeshi-vastasel rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil Inherent Resolve. USA juhitav operatsioon Inherent Resolve käivitus 2014. aasta 15. juunil. Eesti osaleb sellel missioonil kehtiva Riigikogu otsuse alusel alates 2016. aasta augustist, kui Anbari provintsis alustas teenistust kuueliikmeline väljaõppemeeskond Taani kontingendi koosseisus. Peale selle teenib alates septembrist 2016 üks Eesti vanemohvitser Bagdadis USA juhitavas mitmerahvuselises sõjalis-strateegilises meeskonnas, mis nõustab Iraagi ministeeriume ja julgeolekujõudusid. Küll aga ei osale Eesti kaitseväelased tegevustes, mis toimuvad operatsiooni Inherent Resolve raames Süüria territooriumil.
Operatsiooni üks olulisi ülesandeid on koolitada Iraagi julgeolekujõude. Eesti panustab kuni kuue jalaväeinstruktoriga Iraagis, kus nad koostöös Taani, USA, Läti ja teiste riikide kaitseväelastega koolitavad Iraagi julgeolekujõudude üksusi. Operatsiooni juhtivad ja toetavad elemendid ning staabid paiknevad ka Bahreinis, Küprosel, Egiptuses, Iisraelis, Jordaanias, Kuveidis, Liibanonis, Kataris, Türgis ja Saudi-Araabias.
Arvestades Daeshi-vastase võitluse prioriteetsust, on Eesti valmis vajaduse ja võimaluse korral panustama operatsiooni rohkem, näiteks staabiohvitseridega. Täiendavalt panustatavate tegevväelaste hulk jääks eelnõus sätestatud piirarvu sisse. Seega osaleb Eesti Riigikogu mandaadi raames eelkõige jalaväeinstruktorite ja staabiohvitseridega.
Peamiselt Süürias ja Iraagis tegutsev terroriorganisatsioon Daesh kujutab endast tõsist ohtu üleilmsele julgeolekule, sh reaalset ohtu Euroopa sisejulgeolekule. Daeshi tegevus Süürias ja Iraagis mõjutab

otseselt rahvusvahelist kaitset vajavate inimeste arvu piirkonnas ja seeläbi ka Euroopa pagulaskriisi. Daesh värbab ka Euroopast võitlejaid, kes pärast sõdimist ja väljaõpet Lähis-Idas võivad tagasi pöördudes omakorda ohustada julgeolekut kohapeal. Rünnakud Pariisis ja Brüsselis pandi toime Daeshi nimel ja nende läbiviimisel kasutati Euroopast pärit terroriste. Daeshi-vastase koalitsiooni raames Iraagis tegutsemiseks annab õigusliku aluse Iraagi nõusolek, mis koosneb kahest osast: Iraagi alalise esindaja ÜRO juures 25. juuni 2014. aasta kiri ÜRO peasekretärile ja Iraagi Välisministeeriumi 20. septembri 2014. aasta kiri julgeolekunõukogu presidendile, kus kutsutakse riike osalema Daeshi-vastases võitluses.
Kasutan võimalust ja täpsustan eelnõu esitaja ehk valitsuse seletuskirja, kus viimasel lehel mainitakse alt kolmandas lõigus riigikaitseseaduse § 30 lõiget 2. Õige on § 30 punkt 2.
Riigikaitsekomisjon käis 15. novembril Kaitseväe peastaabis, kus peastaabi ülem kolonel Herem ja teised kaitseväelased andsid ülevaate Kaitseväe üksustest missioonipiirkondades ning ettevalmistustest operatsioonil Inherent Resolve osalemise jätkamiseks. 16. novembril tutvustasid Kaitseministeeriumi kantsler Jonatan Vseviov ja Kaitseministeeriumi esindajad riigikaitsekomisjoni istungil arutluse all olevat Riigikogu otsuse eelnõu ja Kaitseväe osalusega teiste missioonide eelnõusid.
Riigikaitsekomisjon otsustas oma 16. novembri istungil teha Riigikogu juhatusele ettepaneku lülitada arutluse all olev eelnõu esimeseks lugemiseks Riigikogu 23. novembri istungi päevakorda (konsensuslikult). Peale selle otsustas riigikaitsekomisjon teha Riigikogule ettepaneku eelnõu esimene lugemine lõpetada ja määrata eelnõu muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsember kell 10 (konsensuslikult). Tänan!

17:55 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud ettekandja! Teile on küsimus. Peeter Ernits, palun!

17:55 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea ettekandja! Ma ei saa hästi aru, kuidas need kümmekond Eesti poissi Iraagis mõjutavad Euroopast pärit terroristide kasutamist Euroopa linnades, mida seletuskirjas on mainitud. Aga eelkõige huvitab mind sinu kui endise ülemjuhataja arvamus. Kas need kümmekond Eesti poissi Daeshi-vastases võitluses Iraagis on piisav või peaks neid olema rohkem või vähem?

17:55 Johannes Kert
Palju tänu teile küsimuse eest! Lähen nüüd natuke ajas tagasi. Me oleme otsustanud, et me keskendame oma missiooniüksused ühte piirkonda, ja teistesse piirkondadesse jätsime näpuotsaga. Nii nagu Kosovos on ainult mõned staabiohvitserid, ei ole me väga suurte jõududega minemas ka Iraaki. Ratsionaalsus on siin võib-olla selles, et tuleb võtta need kogemused, mida sealt võtta saab, hoida meie lipp rahvusvahelise koalitsiooni vardas ja sellega poliitiliselt toetada koalitsioonis osalevaid suuremaid liitlasriike. Me peaksime üsna tõsiselt mõtlema sellele, kuhu on meie sõdurite saatmine majanduslikult õigustatud. Kuue või seitsme inimese sõjaline efekt on loomulikult piiratud. Meie sõdurite viibimine Iraagis Daeshi-vastasel operatsioonil – seda ei peaks võtma sõna-sõnalt ja otsima selle mõju Euroopas toimuvale terrorismile. Iseenesest tekitasid Daeshi väljaastumised Iraagi ja Süüria territooriumil terrorismilaine ka Euroopas, samuti põgenikelaine.

17:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, hea ettekandja! Rohkem küsimusi teile ei ole. Kas fraktsioonidel on soovi pidada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 338 esimene lugemine lõpetada. Määran eelnõu 338 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks k.a 5. detsembri kell 10.

---

19. 17:58 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel NATO reageerimisjõudude koosseisus" eelnõu (332 OE) esimene lugemine

17:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane 17. päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel NATO reageerimisjõudude koosseisus" eelnõu 332 esimene lugemine. Ma palun ettekandeks kõnepulti kaitseminister Margus Tsahkna!

17:58 Kaitseminister Margus Tsahkna

Hea juhataja! Hea Riigikogu! Riigikogu otsuse eelnõuga 332 palume mandaati Kaitseväe kasutamiseks Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel NATO reageerimisjõudude (NRF) koosseisus. 2017. aastal soovib Eesti panustada NRF-i koosseisu kokku kuni 220 tegevväelasega: jalaväekompanii, staabi- ja toetuslaeva, miinitõrjelaeva, erivägede ning staabiohvitseridega, sh NATO miinitõrjegrupi ülemaga. Võrreldes eelmise aastaga küsime osalemiseks 10 võrra suuremat mandaati. Vajadus mandaati suurendada tuleneb jalaväekompanii toetuselemendi suurendamisest. NRF-i koosseisus osaleda on väga oluline, kuna me aitame seal tagada NATO kiirreageerimisvõimet. Nende jõudude kasutamise otsustab Põhja-Atlandi Nõukogu ühehäälselt, mis tähendab, et NRF-i saab kasutada ainult Eesti nõusolekul. Nii et siin on meil endal kaasaotsustamise pädevus. Palun Riigikogul seda eelnõu toetada! Suur tänu!

18:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Austatud minister, teile küsimusi ei ole. Ma palun ettekandeks kõnepulti riigikaitsekomisjoni liikme Ants Laaneotsa!

18:00 Ants Laaneots

Austatud Riigikogu aseesimees! Head kolleegid! Loodan, et te lugesite eelnõu ja seletuskirja tähelepanelikult läbi. Teil peaksid nüüd olema olemas ammendavad vastused, miks meil seda eelnõu vaja on. Riigikaitsekomisjon arutas eelnõu enne esimesele lugemisele esitamist oma 16. novembri istungil, kus eelnõu esitajat esindasid Kaitseministeeriumi kantsler Jonatan Vseviov ja teised Kaitseministeeriumi ametnikud. Eelnõuga on seotud ka riigikaitsekomisjoni 15. novembri väljasõiduistung Kaitseväe peastaapi, kus komisjoni liikmed said Kaitseväe peastaabi ülemalt kolonel Heremilt ja teistelt Kaitseväe ohvitseridelt detailse ülevaate Eesti Kaitseväe osalusega rahvusvaheliste missioonide piirkondades toimuvast ning ettevalmistustest otsuse eelnõus sätestatud NATO reageerimisjõududes ehk NRF-is osalemiseks.
Nüüd räägin lähemalt arutluse all oleva eelnõu vajalikkusest. Eesti osalemine NRF-is tuleneb Eesti NATO liikmesusest. NRF-i panustavad kõik NATO liikmesriigid, välja arvatud Island, kellel pole oma kaitseväge. NRF-i reageerimisjõud on olulisim vahend ka NATO kollektiivkaitseoperatsioonide kiirel käivitamisel, kui peaks vaja olema. Seega on NRF-is osalemine seotud ka Eesti julgeolekuga. NATO reageerimisüksusi võidakse kasutada NATO lepingu alusel korraldatavas kollektiivkaitseoperatsioonis ÜRO põhikirja VI ja VII peatükis sätestatu kohaselt.
2015. aasta 24. juunil toimunud NATO kaitseministrite kohtumisel otsustati suurendada NRF-i isikkoosseisu 40 000 meheni. NRF-i koosseis on omakorda mõnepäevases valmisolekus olev nn kiirreageerimise kohese reageerimise jõud, üks brigaadi lahingugrupp, mida võivad vajaduse järgi toetada nii õhu- kui ka merekomponendid. NRF-i kasutamise otsustab NATO nõukogu ühehäälselt, mis tähendab, et NRF-i kasutamine saab toimuda ainult Eesti nõusolekul. Eelnõu kohaselt panustame järgmisel aastal NRF-i kuni 220 tegevväelasega, mis tähendab jalaväekompaniid ja selle toetuselementi, staabi- ja toetuslaeva, miinitõrjelaeva, NATO miinitõrjegrupi ülemat, eriväeüksust ning staabiohvitsere. Riigikaitsekomisjon otsustas 16. novembri istungil teha Riigikogule ettepaneku arutluse all oleva eelnõu esimene lugemine lõpetada (konsensuslikult). Peale selle otsustas komisjon teha ettepaneku määrata muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsember kell 10 (konsensuslikult). Tänan!

18:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile on küsimusi. Peeter Ernits, palun!

18:04 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Minu küsimus on konkreetne. Kuskohas asuvad need 220 hambuni relvastatud eriüksuslast oma tehnikaga, kes võivad kohe välja lennata? On nad Paldiskis või kusagil mujal?

18:04 Ants Laaneots
Aitäh küsimuse eest! Kas te Scoutspataljonist olete kuulnud? Siis ei peaks küsimust olema ju.

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aivar Kokk, palun!

18:05 Aivar Kokk
Hea juhataja! Hea ettekandja! Mida sa ise kui selle valdkonna kindlasti üks tugevamaid tegijaid arvad, kas 220 sõjaväelast on piisav arv või võiks see arv olla suurem või väiksem?

18:05 Ants Laaneots
Nagu ma ütlesin, NRF on multinatsionaalne, sest ükski riik üksinda ei suuda praegu 40 000 meest välja panna. See tähendab, et me anname oma panuse, mis on üksusepõhine. Me sisuliselt panustame jalaväe taktikalise grupiga. See taktikaline grupp sisaldab mehhaniseeritud kompaniid, vajalikke toetusvahendeid ja logistikaelementi.

18:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud ettekandja! Rohkem küsimusi teile ei ole. Head kolleegid, kas on soovi läbirääkimisi pidada? Fraktsioonidel kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 332 esimene lugemine lõpetada. Määran eelnõu 332 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsembri kell 10.

---

20. 18:06 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel väljaõppe- ja nõustamismissioonil Afganistanis" eelnõu (334 OE) esimene lugemine

18:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Läheme edasi. Tänane 18. päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel väljaõppe- ja nõustamismissioonil Afganistanis" eelnõu 334 esimene lugemine. Palun ettekandeks kõnepulti kaitseminister Margus Tsahkna!

18:06 Kaitseminister Margus Tsahkna
Hea juhataja! Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel väljaõppe- ja nõustamismissioonil Afganistanis" raames soovime 2017. aastal jätkata panustamist NATO juhitavasse väljaõppe- ja nõustamismissiooni samas mahus kui 2016. aastal ja taotleme mandaati kuuele tegevväelasele. Eesti jätkab panustamist neljaliikmelise demineerimismeeskonnaga koostöös raamriigi Saksamaaga Põhja-Afganistanis. Seda teemat on palju arutatud. Olukord Afganistanis ei ole stabiilne ja on vajalik, et liitlased, Eesti teiste seas, sinna panustavad. Ma palun Riigikogult sellele otsusele toetust! Aitäh!

18:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud minister! Teile on küsimusi. Peeter Ernits, palun!

18:07 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! Nagu ma aru saan, kuigi otsus on väljaõppe- ja nõustamismissiooni kohta, on tegemist nelja demineerijaga Mazar-e Sharifi piirkonnas. Kas nad tegelevad ise demineerimisega või õpetavad kohalikke demineerijaid välja?

18:08 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh! Tegemist on neljaliikmelise demineerimismeeskonnaga. Ma jään hetkel võlgu selle detaili, mida seal täpselt tehakse, aga nad teevad tööd, mis on ette nähtud.

18:08 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Peeter Ernits, palun!

18:08 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea kaitseminister! Tänasel rahvusvaheliste suhete õhtul äkki iseloomustate veidi militaarset olukorda Afganistanis, kuhu me jälle kuus poissi saadame?

18:08 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh! Meie missioon on seal, me palume sellele pikendust. Ma arvan, et me ei hakka pikalt arutama selle üle, milline olukord Afganistanis on.

18:08 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud minister! Rohkem küsimusi teile ei ole. Palun ettekandeks kõnepulti riigikaitsekomisjoni liikme Ants Laaneotsa!

18:09 Ants Laaneots
Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Ausalt öeldes on sisuliselt tegemist Riigikogu möödunud aasta 9. detsembri otsuse pikendamisega. Arutluse all olev Riigikogu otsuse eelnõu võimaldab kuni kuuel Eesti Kaitseväe tegevväelasel – see on limiit – jätkata järgmisel aastal panustamist NATO väljaõppe- ja nõustamismissiooni Resolute Support Mission (RSM). Tegemist on väljaõppe-, nõustamis- ja toetamisülesannetega. Ma arvan, et ma nüüd vastasin ka küsijale ära. Demineerijate ülesanne on välja õpetada Afganistani riiklike julgeolekujõude (*Afghan National Security Forces*) ja teha oma asukohas NATO üksuse baasi sisenevate sõidukite turvakontrolli. Eesti panustab oma meeskonnaga raamriigi Saksamaa juhtimisel Põhja-Afganistani regioonis.
Eelnõuga on seotud ka riigikaitsekomisjoni 15. novembri väljasõiduistung Kaitseväe peastaapi – ma sellest juba rääkisin –, kus peastaabi ülem ja teised Kaitseväe ohvitserid andsid meile ülevaate Kaitseväe üksustest rahvusvaheliste missioonide piirkondades, kaasa arvatud Afganistanis. 16. novembri riigikaitsekomisjoni istungil tutvustasid Kaitseministeeriumi kantsler Jonatan Vseviov ja teised Kaitseministeeriumi ametnikud arutluse all oleva Afganistani missiooni eelnõu ja teisi Riigikogu otsuste eelnõusid, mis annavad järgmiseks aastaks mandaadi Kaitseväe üksuste osalemiseks rahvusvahelistel missioonidel. Eesti on RSM-il osalenud alates 2015. aastast. Missiooni jätkumine ja Afganistani julgeolekujõudude toetamine on ka edaspidi oluline. Sellel NATO missioonil osaledes täidab Eesti oma alliansi liikmesusest tulenevaid liitlaskohustusi.
Riigikaitsekomisjon otsustas 16. novembri istungil teha Riigikogu juhatusele ettepaneku saata arutluse all olev eelnõu esimeseks lugemiseks Riigikogu 23. novembri istungi päevakorda (konsensuslikult) ja komisjoni ettekandjaks määrati siinkõneleja. Peale selle otsustas riigikaitsekomisjon teha Riigikogule ettepaneku otsuse eelnõu esimene lugemine lõpetada (konsensuslikult). Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks võiks olla 5. detsember kell 10. Tänan!

18:12 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Austatud ettekandja, teile on küsimus. Aivar Kokk, palun!

18:12 Aivar Kokk
Hea juhataja! Hea ettekandja! Lihtsalt enda harimiseks küsin, kuidas tekib see arv, kui palju me oma sõdureid sinna saadame. Kas see on meie otsus või meile pakutakse, et oleks hea koos NATO-ga saata kuus inimest? Millest see sõltub?

18:12 Ants Laaneots
Kui ausalt öelda, siis NATO arvamus on, et mida rohkem, seda parem. Aga me oleme ise oma võimekuse ära hinnanud. Meil ei ole see üks missioon, vaid meil on missioone palju, nagu isegi näete. Me leppisime kokku, et kuni kuus kaitseväelast, ehkki reaalselt on seal kogu aeg olnud neli meie instruktorit.

18:12 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Kas fraktsioonidel on soovi pidada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 334 esimene lugemine lõpetada. Määran eelnõu 334 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsembri kell 10.

---

21. 18:13 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel ÜRO rahuvalvemissioonil Liibanonis" eelnõu (331 OE) esimene lugemine

18:13 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Läheme päevakorrapunktide menetlemisega edasi. 19. päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel ÜRO rahuvalvemissioonil Liibanonis" eelnõu 331 esimene lugemine. Palun ettekandeks kõnepulti kaitseminister Margus Tsahkna!

18:13 Kaitseminister Margus Tsahkna
Hea juhataja! Lugupeetud Riigikogu! Taotleme 2017. aastal mandaati, et jätkata panustamist ÜRO rahuvalvemissioonil UNIFIL kuni 50 tegevväelasega, täpselt samamoodi, nagu me panustasime 2016. aastal. Eesti kontingent koosneb mehhaniseeritud jalaväerühmast, logistikutest ja staabiohvitseridest. Rühma ülesanded on vaatlus, patrullimine ja kontrollpostide mehitamine. Eesti panustab missiooni Soome ja Iiri ühispataljoni koosseisus. Tegu on olulise missiooniga, kuna see suurendab Eesti nähtavust ÜRO-s ja toetab Eesti püüdlust saada aastail 2020 ja 2021 ÜRO Julgeolekunõukogu mittealalise liikme koht. Palun sellele missioonile Riigikogu toetust! Aitäh!

18:14 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud minister! Teile on küsimus. Peeter Ernits, palun!

18:14 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea kaitseminister! Liibanon läheb mulle isiklikult väga palju korda, kuna seal on juba aastaid elanud mu tütar. Mind huvitab – võib-olla te laiendate seda teemat –, kuidas selle üksuse hoidmine Liibanonis suurendab seal Eesti Vabariigi kodaniku, minu tütre julgeolekut. Äkki te seletate, kui stabiilne see julgeolek tänu meie missioonile reaalselt on?

18:15 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh, hea küsija! Ma olen ise Liibanonis käinud ja külastanud ka meie poisse. Võin öelda, et nad teevad väga olulist tööd. Tegemist ei ole mitte ainult märgilise kohalolekuga, vaid meie poisse ka hinnatakse seal väga kõrgelt. See nähtavus ja see professionaalsus, millega me panustame, on väga olulised. Kui rääkida Liibanoni olukorrast, siis võib öelda, et ÜRO kohalolek selles regioonis aitab kindlasti kaasa sellele, et seal ei oleks konflikte, ja seeläbi parandab ka teie tütre turvalisust.

18:16 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud minister! Teile rohkem küsimusi ei ole. Ma palun ettekandeks kõnepulti riigikaitsekomisjoni liikme Madis Millingu!

18:16 Madis Milling
Härra istungi juhataja! Head kolleegid! Enne kui ma lähen komisjoni otsuste juurde, saan kolleeg Ernitsa rahustuseks öelda, et detsembris sõidab riigikaitsekomisjon Liibanoni ja peale seda ma olen nõus esitama värsket infot sealse julgeolekuolukorra kohta.
Aga seda eelnõu arutas riigikaitsekomisjon enne esimesele lugemisele esitamist oma 16. novembri istungil. Sellel istungil osalesid eelnõu esitaja esindajatena Kaitseministeeriumi kantsler Jonatan Vseviov ja teised Kaitseministeeriumi ametnikud. Eelnõuga on seotud ka riigikaitsekomisjoni 15. novembri väljasõiduistung Kaitseväe peastaapi, kus komisjoni liikmed said peastaabi ülemalt kolonel Heremilt ja teistelt Kaitseväe esindajatelt vastaval tasemel ülevaate Eesti Kaitseväe osalusega rahvusvaheliste missioonide piirkondades toimuvast ning Eesti Kaitseväe üksuse ettevalmistamisest, osalemaks Liibanonis UNIFIL-i missioonil.

Eelnõu kohaselt jätkab Eesti Kaitseväe kuni 50 tegevväelasest koosnev üksus Soome-liri pataljoni koosseisus UNIFIL-i missioonil, mille juhtriik on Iirimaa. Eesti kontingendist moodustab enamiku mehhaniseeritud jalaväerühm koos logistikaelemendi ja staabiohvitseridega, kelle ülesannete hulka kuulub näiteks vaenutegevuse ärahoidmine, vaatlemine, patrullimine, kontrollpostide mehitamine ning samas piirkonnas toimuva ÜRO UNTSO vaatlusmissiooni julgeoleku tagamine. Tegemist on ÜRO nn sinikiivrite missiooniga. ÜRO liikmesriigina aitab Eesti kaasa rahu tagamisele kriisipiirkonnas. Meenutame, et Eesti Kaitsevägi osales sellel missioonil ka aastatel 1996 ja 1997, siis aga oluliselt suurema ehk kompaniisuuruse üksusega.
Nüüd ka menetluslikest otsustest. Riigikaitsekomisjon otsustas oma 16. novembri istungil teha Riigikogu juhatusele ettepaneku võtta arutluse all olev eelnõu esimeseks lugemiseks Riigikogu 23. novembri istungi päevakorda ja teha Riigikogule ettepaneku eelnõu esimene lugemine lõpetada (konsensuslikult). Komisjoni ettekandjaks määrati siinkõneleja. Tuginedes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 99 lõikele 1 otsustas riigikaitsekomisjon teha Riigikogu esimehele ettepaneku määrata eelnõu muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsember kell 10 (konsensuslikult). Aitäh!

18:19 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile on küsimusi. Peeter Ernits, palun!

18:19 Peeter Ernits
Lugupeetud juhataja! Hea ettekandja! Rõõm kuulda, et sa lähed detsembris Liibanoni, võib-olla siis suhtled ka minu tütrega. Ma arvan, et ta on üks väheseid Eesti kodanikke Liibanonis. Tõepoolest, mure selles ebastabiilses riigis on eriti lõunapoolse naabri tõttu väga suur. Me räägime praegu üldistest missioonidest, aga tegelikult on kõikides nendes riikides ka Eesti kodanikke, kellele see kõik läheb väga korda. Meie panus on neile ülioluline. Meile on see peaaegu ükskõik, lihtsalt solidaarsus NATO ja teiste maadega, aga paljudes nendes piirkondades ja missioonidega seoses on ka isiklikku tausta.

18:20 Madis Milling
Ma saan aru, et see oli kommentaar. Ma siis ka vastan kommentaariga. Kindlasti ei ole see meile ükskõik, vähemalt minule mitte. Jah, tõepoolest, kuskil väga kaugetes paikades toimuvad konfliktid jäävad meile siin elades võib-olla kaugeks, konfliktipiirkondades rahutagamismissioonil osalemine on Eesti julgeolekule aga otseselt väga tähtis. Saan tuua konkreetse näite. Suuresti tänu sellele, et meie kaitseväelased osalesid Prantsusmaa juhitud rahutagamisoperatsioonil Kesk-Aafrika Vabariigis, saabuvad NATO pataljoni lahingugrupi koosseisus varsti Eestisse Prantsuse tankid ja lahingumasinad.

18:21 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Andres Herkel, palun!

18:21 Andres Herkel
Aitäh, austatud juhataja! Austatud ettekandja! Kahtlemata on sellel missioonil osalemine oluline, aga seletuskirjas on selline lause: "See lähenemine on kooskõlas Eesti välis- ja julgeolekupoliitilise otsusega suurendada Eesti nähtavust ÜRO-s ja saavutada ÜRO Julgeolekunõukogu mittealalise liikme koht aastateks 2020–2021." Tekib küsimus, kas siis sellest eesmärgist tulenevalt on seda missiooni suurendatud. Minu arusaam on ikkagi see, et me täidame oma rahvusvahelist kohust, mitte ei tee kampaaniat. Kuivõrd see ÜRO Julgeolekunõukogusse pääsemine oli komisjonis eelnõu arutlusel kõne all?

18:22 Madis Milling
Komisjonis konkreetselt ÜRO Julgeolekunõukogusse pääsemine või mittepääsemine kõne all ei olnud, aga ma saan kommentaarina öelda niipalju, et igal sõjalisel operatsioonil on põhiülesanne ja kaasnevad ülesanded, samamoodi sellel missioonil. Töö ÜRO Julgeolekunõukogu alaliseks liikmeks saamise nimel ei ole mitte ainult meie missioonil viibivate kaitseväelaste ülesanne, vaid ka kõikide Eesti poliitikute ülesanne. See, et võib-olla aitab missioonil osalemine mõjutada mingeid otsustusprotsesse, on selle missiooni puhul kaasnev ülesanne. Kindlasti ei käi Eesti kaitseväelased kuskil mingisuguse promomistööga tegelemas.

18:22 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aivar Kokk, palun!

18:22 Aivar Kokk
Aitäh, hea juhataja! Lugupeetud ettekandja! Sa mainisid, et riigikaitsekomisjon läheb varsti Liibanoni. Aga kas komisjonis oli juttu ka sellest, milline olukord tegelikult praegu Liibanonis on? Kas see on väga hull või hakkab normaliseeruma või ongi nii, et me enne ei tea, kui teie oma komisjoniga olete seal ära käinud?

18:23 Madis Milling
Kui te olete Liibanoni ajalooga kursis, siis te kindlasti teate, et olukord on täna võrratult parem kui näiteks 1970-ndate lõpus või 1980-ndatel. Eesti kaitseväelased Liibanonis ei osale otseses lahingutegevuses, neil ei ole olnud otseseid lahingukontakte. ÜRO rahuvalvemissioonide ehk sinikiivrite missioonide eesmärk kriisipiirkondades on olla nähtav ja ennetada konflikte. Jah, seal on mingisuguseid rühmitusi, paljud neist ei ole mitte poliitilised, vaid kriminaalsed, aga piirkonnas, kus on ÜRO rahuvalvajad, on eelkõige just nimelt selle nähtavuse ja heidutuse põhimõttest lähtudes asi suhteliselt rahulik.

18:24 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Urve Tiidus, palun!

18:24 Urve Tiidus
Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Minu küsimus on väheke informatiivsemat laadi. Meie kaitseväelased osalevad väga paljudel missioonidel, mis toimuvad erineva kliima, kultuuri ja poliitilise olukorraga paikades üle maailma. Kuidas see mõjub kaitseväelaste professionaalsusele? Ma eeldan, et see mõjub hästi, aga kas te võite asjatundjana anda sellele ka mingi hinnangu?

18:24 Madis Milling
Aja kokkuhoiu mõttes võiksin vastata, et komisjon seda küsimust ei käsitlenud. Aga ma proovin kiire vastuse anda. Loomulikult, igasugune missioon on ainult kasuks, see toodab eelkõige kogemusi. Missioonil käinud sõdur on Eestisse tagasi tulles potentsiaalselt hea instruktor, kes saab hakata ajateenijaid välja koolitama. Jah, paraku on enamik missioone olnud soojas kliimavöötmes, arktilistes tingimustes meil missioone pole olnud, ka talviseid missioone pole üldse mitte olnud. Aga vastus on see, et iga missioonil käinud sõdur on mitu korda kogenum kui missioonil mittekäinud sõdur. Ma ei räägi lihtsustatult tulistamisoskusest, vaid sellistest asjadest nagu lahingustress, sellega hakkama saamine ja kõigest sellest. Sa võid olla nii treenitud kui tahes, aga alles lahingus saad sa tõeliselt teada, mis asi see päris lahing on.

18:25 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Igor Gräzin, palun!

18:25 Igor Gräzin
Tere! Ma tahtsin küsida seda, mida me Oudekkiga arutasime. Akadeemiliste inimeste ja professorite seas on kasutusel selline mõiste nagu psühholoogiline kulumine. Tähendab, on mingisugune etapp, kui silm ei sära ja üliõpilased käivad närvidele. See läheb üle, aga vahepeal on niisugune aeg. Nüüd ongi mul küsimus: kas meie kaitsetahe, kaitsevõime jne võib kuidagi psühholoogiliselt nürineda, selles mõttes, et see esmane ohutunne läheb nagu tuhmimaks või niimoodi?

18:26 Madis Milling
Aitäh, hea pinginaaber! Ma võin sulle täie veendumusega kinnitada, et sellist tülpimust või psühholoogilist nüristumist meil kohe kindlasti ei teki. Selle eest kannab hoolt meie hea idanaaber.

18:26 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Kas fraktsioonidel on soovi pidada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 331 esimene lugemine lõpetada. Määran muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsembri kell 10.

---

22. 18:27 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel konfliktijärgsel rahutagamismissioonil Liibanonis, Iisraelis, Egiptuses ja Süürias" eelnõu (336 OE) esimene lugemine

18:27 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Tänane 20. päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel konfliktijärgsel rahutagamismissioonil Liibanonis, Iisraelis, Egiptuses ja Süürias" eelnõu 336 esimene lugemine. Palun ettekandeks kõnepulti kaitseminister Margus Tsahkna!

18:27 Kaitseminister Margus Tsahkna
Lugupeetud juhataja! Hea Riigikogu! Soovime Riigikogu otsusega "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel konfliktijärgsel rahutagamismissioonil Liibanonis, Iisraelis, Egiptuses ja Süürias" mandaati 2017. aastal kuni kuue tegevväelasega missioonil jätkamiseks, nii nagu oli see ka 2016. aastal. Eesti panustab sellesse missiooni sõjaliste vaatlejate ja vaatlusgrupi ülemaga. Palun sellele Riigikogu toetust! Aitäh!

18:28 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud minister! Teile on küsimusi. Peeter Ernits, palun!

18:28 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea kaitseminister! Mind natuke häirib see, et me paneme siin konveierit ja sisulisi küsimusi ei taheta üldse arutada. Minu konkreetne küsimus praegu on see. Need vaatlejad, need kuus poissi, on 11-st NATO liikmesriigist. NATO-s on aga palju rohkem liikmesriike. Kes siis NATO liikmesriikidest sellel missioonil ei osale, ka meie naabritest?

18:28 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh! See on üks ÜRO sõjaline vaatlusmissioon, mis loodi juba 1948. aastal ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga. Tegu on relvastamata missiooniga, mille ülesanne on jälgida rahu- ja relvastuskokkulepetest kinnipidamist Lähis-Idas. Värske kaitseministrina ei oska ma teile peast öelda, millised riigid täpselt kus panustavad. Tegu on olulise missiooniga, see on vaatlusmissioon, mille ülesanne on jälgida just rahu- ja relvastuskokkulepetest kinnipidamist, see tähendab just seda vaatluspoolt ja informatsiooni kogumist.

18:29 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Peeter Ernits, palun!

18:29 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea kaitseminister! Jah, vastust ma ei saanud. Maha lugeda oskab igaüks, aga ma siiski eeldaksin suuremat kompetentsust, et oleks võimalik saada konkreetseid vastuseid. Tänane õhtu annab võimaluse rääkida ju Eesti konkreetsest sõjalisest panusest ja selle tagamaadest täiesti siiralt, ei ole vaja libiseda üle kogu sellest pikast nimekirjast.

18:30 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh, hea küsija! Tänane arutelu tähendab konkreetsetele missioonidele mandaadi taotlemist. Need teemad on riigikaitsekomisjonis väga põhjalikult läbi arutatud. Sellest saab järgmine ettekandja ülevaate anda.

18:30 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Igor Gräzin, palun!

18:30 Igor Gräzin
Ma saan Peetrist väga hästi aru. Nendest vastustest õhkub teatavat ükskõiksust ja formalismi. Tähendab, *for the argument's sake, by the way,* ütleme siis niimoodi: mis juhtub siis, kui me ütleme, et ei, seda mandaati see valitsus ei saa?

18:30 Kaitseminister Margus Tsahkna
Kui see oli küsimus, siis vastan, et me sel juhul selgelt vähendaksime oma panust liitlastega koos tegutsemisse. Ma arvan, et see kahjustaks laiemalt meie usaldusväärsust. Aga see otsus on Riigikogu pädevuses.

18:31 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud minister! Teile rohkem küsimusi ei ole. Nüüd palun ettekandeks kõnepulti riigikaitsekomisjoni liikme Madis Millingu!

18:31 Madis Milling
Härra aseesimees! Head kolleegid! Kõigepealt on vaja üks väike viga ära õiendada. Härra Ernitsa eelmisesse küsimusse lipsas sisse üks väike, kuid põhimõtteline ja väga oluline viga. Tegemist ei ole NATO missiooniga, vaid tegemist on ÜRO missiooniga.
Aga eelnõuga pikendatakse järgmise aasta lõpuni kuni kuue tegevväelase kasutamise tähtaega ÜRO juhitaval rahutagamismissioonil Liibanonis, Iisraelis, Egiptuses ja Süürias. Eelnõus nimetatud sõjalise vaatlusmissiooni aluseks on ÜRO Julgeolekunõukogu 1948. aasta resolutsioon nr 50. Eesti kaitseväelased osalevad sellel missioonil vaatlejate ja staabiohvitseridena juba aastast 1997. Tegemist on puhtakujulise ÜRO sinikiivrite vaatlusmissiooniga. Loomulikult aitab Eesti ÜRO liikmesriigina kaasa rahu ja stabiilsuse saavutamisele ja hoidmisele kriisipiirkondades.
Nüüd räägin menetluslikest otsustest. Riigikaitsekomisjon arutas eelnõu enne esimesele lugemisele esitamist oma 16. novembri istungil. Sellel istungil osalesid eelnõu esitaja esindajatena Kaitseministeeriumi kantsler Jonatan Vseviov ja teised Kaitseministeeriumi ametnikud.
Riigikaitsekomisjon otsustas 16. novembri istungil teha Riigikogu juhatusele ettepaneku võtta arutluse all olev eelnõu esimeseks lugemiseks Riigikogu 23. novembri istungi päevakorda ja teha Riigikogule ettepaneku eelnõu esimene lugemine lõpetada (konsensuslikult). Komisjoni ettekandjaks määrati siinkõneleja. Tuginedes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 99 lõikele 1 otsustas riigikaitsekomisjon teha Riigikogu esimehele ettepaneku määrata eelnõu muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsember kell 10 (konsensuslikult). Aitäh!

18:33 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud ettekandja! Aga Riigikogu liige Aivar Kokk soovib teile küsimuse esitada. Palun!

18:33 Aivar Kokk
Hea juhataja! Hea ettekandja! Küsin lihtsalt enda harimiseks. Me just lõpetasime otsuse eelnõu 331 esimese lugemise, kus räägiti rahuvalvemissioonist Liibanonis, ja nüüd me käsitleme järgmist eelnõu, kus räägitakse rahutagamismissioonist Liibanonis. Mis vahe on rahuvalve- ja rahutagamismissioonil? Mis see erinevus seal on?

18:34 Madis Milling
Tegemist on kahe täiesti erineva missiooniga. Kui me eelmise eelnõu puhul rääkisime rühmasuurusest üksusest koos toetuselemendiga, mis tegeleb patrullimise ja vaatlemisega ning tulevahetuste ärahoidmisega ja võib sattuda ka ise lahingutegevusse, siis käsiloleva eelnõu puhul me räägime ainult ÜRO vaatlusmissioonist. Nad on sõjalised vaatlejad, kes jälgivad, aga ei sekku konflikti ega tegele vaenupoolte lahutamisega. See on puhas vaatlusmissioon. See ongi see põhiline erinevus.

18:35 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Igor Gräzin, palun!

18:35 Igor Gräzin
Ega ma Nõukogude armees väga pikalt pole olnud, aga seal oli poisse, kes olid ka vaatlemas käinud. Kumb missioon see on? Nemad kirjeldasid asja nii, et nad istusid kaevikus, kiiver peas, pliiats paremas ja paber vasakus käes, ning märkisid üles, kus plahvatas. Kumb missioon see on?

18:35 Madis Milling
Hea pinginaaber! Kui sa istud kaevikus ja paned kirja, kus plahvatas, siis selle nimi on taktikaline lahinguluure. Aga kui sa oled näinud mõnda dokumentaalfilmi ÜRO rahuvalvajatest, siis oled kriisipiirkondades võinud märgata selliseid valgeks värvitud vaatlustorne või võškasid – kuna sa oled armees käinud, siis võin kasutada ka seda sõna –, kuhu on suurelt peale kirjutatud UN. Siis nad seal istuvad, sinised kiivrid peas ja sinised kuulivestid seljas, ning vaatavad binokliga ühte ja teise suunda. Kui nad märkavad kuskil mingit kahtlast tegevust, siis esitavad selle kohta raporteid jne. Ehk see on puhas vaatlusmissioon. Tulirelva on vaatlusmissioonil olevatel ohvitseridel ja allohvitseridel lubatud kasutada ainult vahetuks enesekaitseks.

18:36 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Raivo Põldaru, palun!

18:36 Raivo Põldaru
Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud ettekandja! Küsin väikese harimise mõttes. Jutt on konfliktijärgsest rahutagamisest, eelnõus on need sõnad sees. Süürias ju tegelikult ei ole mingit konfliktijärgset rahu, nii et ma arvan, et ega nad Süürias vaatlemas väga ei ole. Võib-olla on eelnõus lihtsalt antud loetelu kohtadest, kus nad võiksid olla. Aga ma usun, et ega nad vist Süürias ei ole, sest seal ei ole konflikt ju igal pool läbi.

18:36 Madis Milling
Jah, tõepoolest. Lihtsalt keeleline tõlgendus on selline, et konfliktijärgse jne. Liibanoni, Iisraeli, Egiptuse ja Süüria julgeolekuolukord on kirjeldamatult erinev. Väga kohmakaks läheks, kui iga riigi ette kirjutataks mingisugune lause või termin, mis kirjeldaks väga täpselt just nimelt selle riigi julgeolekuolukorda ja missiooni iseloomu. Jah, selline ühisnimetaja on välja mõeldud. Ikkagi ilmestab neid missioone nendes riikides, mis siin loetelus on, hoolimata nende erinevast julgeolekuolukorrast, üks sõna – vaatlusmissioon.

18:37 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Kas fraktsioonidel on soovi läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 336 esimene lugemine lõpetada. Määran eelnõu 336 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsembri kell 10.

---

23. 18:38 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine ja tegevväelaste arvu suurendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Euroopa Liidu sõjalisel missioonil EUNAVFOR Med/Sophia" eelnõu (337 OE) esimene lugemine

18:38 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Läheme edasi. Tänane 21. päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine ja tegevväelaste arvu suurendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Euroopa Liidu sõjalisel missioonil EUNAVFOR Med/Sophia" eelnõu 337 esimene lugemine. Palun ettekandeks kõnepulti kaitseminister Margus Tsahkna!

18:38 Kaitseminister Margus Tsahkna

Hea juhataja! Hea Riigikogu! Järjekordne otsuse eelnõu kannab pealkirja "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine ja tegevväelaste arvu suurendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Euroopa Liidu sõjalisel missioonil EUNAVFOR Med/Sophia". Selle missiooni ülesanne on piirata Liibüa rannikul tegutsevate inimsmugeldajate liikumisvabadust ja teha jõupingutusi selleks, et tuvastada, hõivata ja hävitada alused ja muu vara, mida kasutatakse isikute ebaseaduslikult üle piiri toimetamiseks või inimkaubanduseks. Selle operatsiooni kiitsid Euroopa Liidu välisministrid ja kaitseministrid heaks 18. mail 2015. Sellel missioonil osaledes anname panuse ka lõunapoolsete Euroopa Liidu riikide julgeoleku tagamisse. 2017. aastal soovime jätkata sellesse missiooni panustamist ja küsime varasema kahe tegevväelase asemel mandaati kuni kuue tegevväelase osaluseks.
Ebastabiilne olukord Vahemerel ja selle lõunakaldal on Liibüast kujundanud olulise Euroopa-suunalise illegaalse rände koridori. Tõsiasi on ka see, et Euroopa Liidu ja Türgi vaheline lepe on suurendanud survet just nimelt Liibüast tuleneva rände kasvuks. Selle konkreetse operatsiooni ülesanne on muutunud veelgi olulisemaks, et takistada ebaseaduslikku inimsmugeldamist. Minu poolt kõik. Soovin teilt otsust, et te toetate seda eelnõu. Aitäh!

18:40 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud minister! Teile on küsimusi. Peeter Ernits, palun!

18:41 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! Nüüd läheme eriti kuuma teema juurde. Eelmisel aastal oli teie eelkäija minister Hanso siin pukis. Ma küsisin temalt, kas piinlik ei ole ühele ohvitserile mandaati taotleda, kui põgeniketulv Liibüast tulema on hakanud, et äkki peaks mandaati suurendama kümme korda või ühe aluse ka lisaks andma. Nüüd ma näen, et mandaati on nelja inimese võrra suurendatud. Aga miks just nelja inimese võrra, kui samal ajal on Türgiga sõlmitud lepingu ja seal migrantide liikumise piiramise tõttu vajadus suurem? Kust see +4 praegu tuli, miks mitte +6 või +14?

18:41 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh! See ongi kokkuleppe ja analüüsi koht, aga oluline sõnum on see, et me suurendame oma kohalolu seal ja otsime aktiivselt võimalusi näiteks koostööks Hispaaniaga. See ongi ühine tegevus. Tõsi, see olukord seal on ju meid kõiki Euroopas erutanud. See puudutab just nimelt illegaalset sisserännet ja eelkõige inimsmugeldamist. Eks ole tehtud analüüs ja tõepoolest on tehtud ka ettepanek rohkem panustada.

18:42 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Andres Herkel, palun!

18:42 Andres Herkel
Aitäh, austatud juhataja! Austatud minister! Ma ei tea, kui palju te olete jõudnud end kurssi viia kõigi nende küsimustega, mis nende missioonidega seotud on. Aga minul on küll hea meel, et me suurendame oma osalust just sellel missioonil. Vahemere keskosa valvamine on väga oluline. Kui efektiivseks üldse saab seda missiooni pidada tema senise tegevuse põhjal otsustades? Kas meil on andmeid selle kohta, et teised panustavad Euroopa Liidu riigid ka oma osalust suurendavad? Milline on üldse olnud selle missiooni dünaamika?

18:43 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh! Tõsi on see, et ma olen saanud teilt mandaadi täita kaitseministri austusväärset ametit. Oluline on see, et me teeme need otsused ära ja saadame oma liitlastele selge sõnumi, et me jätkame missioonidel osalemist. Eksperdid, poliitikud ja diplomaadid on teinud ju väga tublit tööd. Tõepoolest, selle konkreetse missiooni puhul on võimalik, et me teeme koostööd Hispaaniaga ja just nimelt selleks, et seda olukorda rohkem kontrollida. Euroopa Liidu leping Türgiga – Türgist tuli eelmisel aastal kõige suurem illegaalse sisserände voog – on andnud tulemuse, et sisseränne sealt riigist on pisut pidurdunud. Aga surve on läinud mujale. Selle info põhjal, mida mina olen selle väga lühikese aja jooksul saanud, võin öelda, et meie inimeste tööd hinnatakse. Oluline on seal seda tegevust laiendada

ja inimsmugeldajate vastu võidelda reaalsete sammudega ehk neid aluseid tuvastades, hävitades ja hõivates. See töö on reaalne.

18:44 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Oudekki Loone, palun!

18:44 Oudekki Loone
Aitäh! Hea ettekandja! Ühendkuningriigi lordide koja selle aasta mais tehtud väga põhjalik raport selle missiooni kohta leidis, et kuigi missioon on olnud elude päästmisel edukas, on saavutused inimkaubandusega võitlemisel ja migratsioonivoogude ohjeldamisel olnud väga väikesed kui mitte olematud. Kas Eesti on mõelnud, et me võiksime oma väheseid ressursse migratsioonikriisiga võitlemisel kasutada mõnevõrra paremini?

18:45 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh! Ma ei oska jooksu pealt kommenteerida lordide koja raportit, aga ma tahan öelda, et need otsused on tehtud koostöös meie liitlastega ja analüüside põhjal. Meile on väga oluline see, et me sinna panustame. Kunagi oli meil seal üks tegevväelane ja nüüd me palume mandaati kuni kuuele tegevväelasele. Kui me seal mitte midagi ei teeks, siis arvatavasti oleks olukord hoopis teistsugune ja ma arvan, et ka siin saalis oleks teistsugune arutelu. Oluline on sinna pidevalt panustada.

18:46 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Henn Põlluaas, palun!

18:46 Henn Põlluaas
Aitäh, hea eesistuja! Lugupeetud minister! Minu küsimus küsiti juba ära, aga ma jätkan samal teemal nagu eelküsija. See sõjaline missioon loodi selleks, et kõigepealt monitoorida ja siis tõkestada inimsmugeldamist, aga praegune olukord on teistsugune. EUNAVFOR Med on muutunud inimsmugeldajate transpordi ja logistika üheks vahendiks. Liibüa rannikuvetest tuuakse või, ütleme siis nii, hõivatakse kummipaate migrantidega, keda kümnete tuhandete kaupa transporditakse Euroopasse. Kas sina kui uus kaitseminister kavatsed avaldada või on sul valmisolek avaldada oma positsiooni abil survet, et see missioon täidaks ikkagi oma algset eesmärki ehk tõkestaks inimsmugeldamist ja neid migratsioonivooge?

18:47 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh! Sotsiaalkaitseministrina, kelle kohustusi ma täitsin natuke rohkem kui aasta, käisin ma ise nii nendel väikestel Kreeka saartel, mis on kohe Türgi vastas, kui ka Liibanonis, et näha seda olukorda oma silmaga. See on kindlasti väga oluline probleem, mida Euroopa peab jälgima ja ka lahendama. Lahendus ei ole kindlasti ühepoolne. Need meetmed ja operatsioonid lepitakse ju kokku ja Eesti panustab nendesse ühe liikmesriigina. Minu kui kaitseministri jaoks on see kindlasti üks teema, millega tegelda.

18:48 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Peeter Ernits, palun!

18:48 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea kaitseminister! Selle missiooni eesmärk on patrullimine ja luure ning Vahemerel Liibüa suunast tulevate aluste läbiotsimine ja ka hävitamine. ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon nr 2240 ütleb, et lipuriikidega võib nüüd teistmoodi käituda. Enne oli vaja lipuriigi eelnevat luba, alles siis sai hakata seda alust kas hõivama või hävitama, aga nüüd on öeldud, et piisab sellest, kui operatsiooniriik, näiteks Eesti, on üritanud heas usus saada lipuriigi nõusolekut. Seletage meile maakeeles, mida tähendab, et on üritanud heas usus saada lipuriigi nõusolekut, enne kui hakatakse seda piraadilaeva hõivama või hävitama.

18:49 Kaitseminister Margus Tsahkna

Aitäh, hea küsija! Mulle jäi küsimuse sisu natuke ebaselgeks ja ma ei lähe selle analüüsiga praegu kaasa. Kindlasti olen nõus seda analüüsi teile hiljem edastama.

18:49 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Oudekki Loone, palun!

18:49 Oudekki Loone
Aitäh! Eelmise vastuse kommentaariks lisan, et see ei ole sugugi mitte ainus missioon, kus Eesti Vahemerel tegutsemisse panustab. Ka näiteks Siseministeeriumis on meil inimesi, kes panustavad Vahemere julgeolekusse. Sellega seoses on mul konkreetne küsimus selle missiooni kohta. Kui selle eesmärk on tõepoolest vähendada inimkaubandust, siis peaks see missioon andma ka teavet inimkaubandusvõrgustike toimimise kohta. Kui efektiivne see missioon seni on olnud? Kui palju on neid võrgustikke, mille toimimisviisi me nüüd teame ja mida saame pärast Sophia käikulaskmist tasalülitada?

18:50 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh! See teave on meile ju kättesaadav, nagu kõigile nendele, kes seal missioonil osalevad. Kindlasti on see väga oluline. Ma tahan lihtsalt rõhutada, et Eesti osaleb seal staabiohvitseriga, Eestil ei ole seal oma laeva. Me osaleme seal koostöös teistega ja see on väga oluline.

18:50 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Igor Gräzin, palun!

18:50 Igor Gräzin
Ma hea meelega aitan Peetrit natuke edasi. Lihtsalt võttes on niimoodi, et on üks laev, kus on triibuline lipp, ja on teine laev, kus on ruuduline lipp. Nüüd on niimoodi, et meie oleme triibulise lipuga laeva peal ja läheme ruudulise lipuga laeva pealt mehi maha võtma. See käib nii – sa väga hästi ju tead, et on olemas rahvusvaheline mereõiguse konventsioon jne –, et viie minuti pärast tekib sõjaline konflikt. Kas me seda lippude momenti ja rahvusvahelise mereõiguse konventsiooni oleme siin arvesse võtnud? See on mõnes mõttes natukene *risky situation*.

18:51 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh, doktor Gräzin! Kindlasti ei suuda ma kuidagimoodi olla võrdse partnerina vastaseks sulle kui rahvusvahelise õiguse ülimalt suurele spetsialistile. Nii et mängime need triibulised ja ruudulised lipud läbi, aga olukord on selline, et tegu ei ole lihtsa asjaga. Nagu sa ütlesid, see on *risky business*, loomulikult.

18:51 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud minister! Teile rohkem küsimusi ei ole. Ma palun ettekandeks kõnepulti riigikaitsekomisjoni liikme Oudekki Loone!

18:52 Oudekki Loone
Head kuulajad, austatud kolleegid! See eelnõu, nagu te just kuulsite, võimaldab Eestil jätkata panustamist EUNAVFOR Med sõjalisse missiooni Sophia, mille eesmärk on tõkestada inimkaubitsejate tegevust Vahemere keskosas (Itaalia ja Malta territoriaalmere ning Liibüa vahel). Praeguseks on 200 operatsiooni käigus teadaolevalt kinni võetud 96 inimkaubitsejat, neutraliseeritud 337 alust ja päästetud üle 29 300 elu.
Riigikaitsekomisjon käis 15. novembri väljasõiduistungil Kaitseväe peastaabis, kus komisjon sai peastaabi ülemalt kolonel Martin Heremilt ja teistelt tegevväelastelt vastaval tasemel ülevaate Eesti Kaitseväe osalusega rahvusvaheliste missioonide piirkondades toimuvast ning Kaitseväe valmisolekust jätkata arutluse all olevat Euroopa Liidu sõjalist missiooni.
Riigikaitsekomisjon arutas eelnõu koos Kaitseministeeriumi kantsleri Jonatan Vseviovi ja teiste ministeeriumi ametnikega oma 16. novembri istungil ning otsustas teha Riigikogu juhatusele ettepaneku võtta eelnõu esimeseks lugemiseks Riigikogu 23. novembri istungi päevakorda

(konsensuslikult). Eelnõu ettekandjaks määrati siinkõneleja. Ühtlasi otsustas riigikaitsekomisjon teha Riigikogule ettepaneku eelnõu esimene lugemine lõpetada (konsensuslikult). Peale selle otsustas riigikaitsekomisjon (taas konsensuslikult) teha ettepaneku määrata eelnõu kohta muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsember kell 10. Aitäh!

18:54 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile on küsimusi. Andres Herkel, palun!

18:54 Andres Herkel
Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja! Ma vaatan, et selle eelnõu seletuskiri osutab targalt sellele, et peale sõjalise operatsiooni teeb Euroopa Liit illegaalse immigratsiooni tõkestamiseks koostööd Aafrika Liidu ja regionaalsete organisatsioonidega. Kas te oskate natuke täpsemalt öelda, milles seisneb koostöö just Aafrika Liiduga, kui efektiivse koostööpartneriga on tegemist ja milliseid käegakatsutavaid tulemusi see koostöö on andnud?

18:54 Oudekki Loone
Aitäh! Riigikaitsekomisjon seda küsimust oma istungil ei arutanud. Ma lisan siia lihtsalt oma arusaama. Koostöö Aafrika Liiduga toimub peamiselt Aafrika mandril. Koostöö toimub selles vallas, kuidas läbi transiitriikide liikuvaid immigratsioonivooge ohjeldada ja millisel määral on võimalik inimesi transiitriikide piiridelt tagasi saata. Kõige tugevamalt tehakse koostööd EUCAP-i missiooniga Nigeris. Seda riiki läbivad praegu väga suured immigratsioonivood. Sellega on teatud määral seotud ka meie järgmine päevakorrapunkt ehk Mali missioonid. Aafrika Liit on päris efektiivne partner, mis puudutab koostööd selles küsimuses, kuidas on võimalik inimesi transiitriikide piiridelt tagasi saata. Vestlustest nendel missioonidel osalevate inimestega on jäänud mulje, et ta on parem partner kui riigid üksikuna võttes. Aga loomulikult on see probleemne asi. Nagu me kõik teame, migratsioonivoogude ohjeldamine ei ole nii efektiivne, nagu Euroopa Liit tahaks.

18:56 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aivar Kokk, palun!

18:56 Aivar Kokk
Hea juhataja! Hea ettekandja! Kuna see eelnõu on missiooni pikendamise kohta, kas siis komisjonis oli ka pikemalt juttu, kuidas siiamaani inimkaubandust on püütud tõkestada? Millised meetmed on olnud positiivsed, millised mitte ja mida saaks pikendatud missiooni puhul paremini teha? Kas oli ka analüüsi? Näiteks on Austraalias see süsteem väga hästi püsti pandud, seal ei ole ühegi sellist muret, nagu praegu meil siin Euroopas. Kas oli arutelu ka nendel teemadel?

18:57 Oudekki Loone
Aitäh! 16. novembri istungil me neid küsimusi ei arutanud, aga see on väga hea ettepanek. Me edaspidi kindlasti selle teemaga veel tegeleme.

18:57 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aivar Kokk, palun!

18:57 Aivar Kokk
Mul on ettepanek. Kui te ütlesite, et kõik otsused tehti komisjonis konsensuslikult, siis ma sain aru, et komisjonis arutati ikkagi enamik neist teemadest läbi. Aga enne küsisid sa ministri käest mitu küsimust. Kui ettekandjale on mingid asjad segaseks jäänud, siis tuleks komisjonis enne teist lugemist kindlasti uurida ja küsida, et meil oleks ka endal kõigil selgus olemas. Inimkaubandus ja see, kuidas sellele piiri panna ning seda rohkem takistada, mõjutab ikkagi kõiki inimesi, kogu Euroopat. Võib-olla peaksime meie sinna rohkem oma sõdureid saatma. Kindlasti oleks meie riigile odavam sinna sõdureid saata kui siin pagulasi vastu võtta, neid ümber koolitada ja kõike sellist teha.

18:58 Oudekki Loone

Aitäh, hea küsija! Kindlasti on ka see üks põhjus, miks me arvame, et seda eelnõu peaks edasi arutama. Siis me saame need tõsised küsimused kahe lugemise vahel selgeks mõelda ja uurida. Kindlasti tuleb tähele panna, et inimkaubitsejate tegevuse piiramise üks väga olulisi võimalusi ei ole niivõrd sõdurite sinna piirkonda saatmine, kuivõrd majandusruumi korrastamine. See missioon üksi saab väga vähe ära teha, kuigi midagi ta kindlasti teha saab. Aga olulised on tõesti need küsimused, kui efektiivne see tegevus on ja kas see ei ole tekitanud pigem probleeme. Näiteks on needsamad 337 hävitatud alust tekitanud olukorra, kus inimkaubitsejad on hakanud puualuste asemel kasutama kummialuseid, mis seavad inimesi rohkem ohtu. Kindlasti tulevad need küsimused komisjonis uuesti kõne alla. Suur aitäh nende soovituste eest!

18:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Kas fraktsioonidel on soovi läbirääkimisi pidada? Kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 337 esimene lugemine lõpetada. Määran eelnõu 337 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsembri kell 10.

---

24. 18:59 Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Euroopa Liidu väljaõppemissioonil ja ÜRO rahutagamismissioonil Malis" eelnõu (339 OE) esimene lugemine

19:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Head kolleegid, läheme edasi. Tänane 22. päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Euroopa Liidu väljaõppemissioonil ja ÜRO rahutagamismissioonil Malis" eelnõu 339 esimene lugemine. Ettekandeks palun kõnepulti kaitseminister Margus Tsahkna!

19:00 Kaitseminister Margus Tsahkna
Hea juhataja! Hea Riigikogu! See on tänane viimane otsuse eelnõu, nr 339, ja sellega me palume mandaati Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamiseks Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel Euroopa Liidu väljaõppemissioonil ja ÜRO rahutagamismissioonil Malis. 2017. aastal soovime jätkata panustamist kuni kümne tegevväelasega Euroopa Liidu väljaõppemissioonil EUTM Mali ja kuni kümne tegevväelasega ÜRO rahutagamismissioonil MINUSMA, täpselt nii nagu ka 2016. aastal. 2017. aastal soovime panustada Euroopa Liidu väljaõppemissioonil väljaõppeinstruktoriga, kelle ülesanne on anda Mali üksustele sõjalist väljaõpet, ja staabiohvitseridega. MINUSMA missiooni panustab Eesti järgmisel aastal kahe staabiohvitseriga ning vaatlus- ja nõustamismeeskonnaga. Palun selleks teie otsust! Aitäh!

19:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh, austatud minister! Aga teile on küsimusi. Peeter Ernits, palun!

19:01 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea kaitseminister! Rosinaks tordi peale, pika välismissioonide eelnõude rea peale on nüüd see kuum Aafrika. Kui enne me menetlesime siin NATO ja ÜRO missioone, siis nüüd on Euroopa Liidu missioon, kõige tähtsam, ja seekord on see Aafrikas. Mida te arvate mõttest, mis on idanenud mitmel pool, nimelt Euroopa Liidu armee loomisest?

19:02 Kaitseminister Margus Tsahkna
Aitäh, hea küsija! Tegeleme praegu selle konkreetse eelnõu menetlemisega.

19:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Mart Helme, palun!

19:02 Mart Helme

Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud minister! Varsti on kaks aastat möödunud sellest ajast, kui mina olen riigikaitsekomisjonis muu info hulgas saanud ülevaateid ka missioonist Malis. Ma pean ütlema, et selle aja jooksul ei ole situatsioon seal õieti muutunud. Küsimus on nüüd selles, kas on mõtet meie instruktoreid seal kauem pidada, kuna tundub, et mingit mõju olukorrale nende viibimisel seal ei ole, või tuleb nende kohalolu suurendada, et olukord muutuks ja me suudaksime rohkem valitsusvägede sõdureid välja õpetada. Missugune on teie arvamus?

19:03 Kaitseminister Margus Tsahkna

Aitäh! Minu arvamus on, et väga oluline on meie osalemine seal, see, et me oleme reaalselt kohal ning panustame nendesse missioonidesse ja just nimelt nii Euroopa Liidu missiooni kui ka ÜRO rahutagamismissiooni. On ka teisi piirkondi, kus tundub, et sellest väikesest panusest, mida Eesti saab võimaldada, ei ole otsest kasu. Aga kasu on igal juhul see, et me näitame oma panust ja kui vaja, siis tullakse ka meile appi. Muidugi, olukord Malis on väga keeruline ja see ei ole lahenenud. See tähendabki, et missioonid peavad jätkuma ja olema ka tulemuslikumad.

19:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Peeter Ernits, palun!

19:04 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea kaitseminister! Läheme nüüd konkreetseks. Kus need kaheksa vaatlusmissioonil osalevat Eesti ohvitseri hakkavad Malis paiknema?

19:04 Kaitseminister Margus Tsahkna

Aitäh! Tuletan meelde, et me taotleme kuni kümne tegevväelase osalemist Euroopa Liidu väljaõppemissioonil ja kuni kümne tegevväelase osalemist ÜRO rahutagamismissioonil, nii et kokku on jutt 20 tegevväelasest, mitte seitsmest või kaheksast.

19:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud minister! Teile rohkem küsimusi ei ole. Ma palun ettekandeks kõnepulti riigikaitsekomisjoni liikme Oudekki Loone!

19:05 Oudekki Loone

Lugupeetud istungi juhataja! Head kolleegid! Nagu te kuulsite, pikendatakse eelnõu esimese punkti kohaselt Eesti Kaitseväe kuni kümne tegevväelase kasutamise tähtaega Euroopa Liidu väljaõppemissioonil (*European Union Training Mission in Mali*). Eesti panustab sinna Kaitseväe instruktoritega, kelle ülesanne on anda Mali üksustele sõjaväelist väljaõpet. Samuti panustatakse staabiohvitseridega, kes osalevad Mali üksuste väljaõppe planeerimis- ja nõustamisprotsessis. Euroopa Liidu liikmesriigina on Eestile oluline panustada Euroopa Liidu ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika elluviimisse. Mali missioon on üks Euroopa Liidu olulisemaid missioone. Praegu osaleb seal 23 Euroopa Liidu liikmesriiki umbes 200 instruktoriga, juhtivad riigid on Prantsusmaa, Tšehhi ja Hispaania.
Eelnõu punkti 2 kohaselt pikendatakse Eesti Kaitseväe kuni kümne tegevväelase osalemist Malis ÜRO rahutagamismissioonil MINUSMA (*United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali*). MINUSMA-sse panustab Eesti järgmisel aastal kahe staabiohvitseriga ning vaatlus- ja nõustamismeeskonnaga, kes teenivad MINUSMA koosseisus olevas Hollandi juhitavas mitme riigi sihtüksuses. ÜRO liikmesriigina aitab Eesti kaasa rahu kindlustamisele kriisipiirkonnas.
Riigikaitsekomisjon arutas seda teemat teatud määral ka 15. novembri väljasõiduistungil Kaitseväe peastaapi, kus komisjon sai Kaitseväe peastaabi ülemalt kolonel Martin Heremilt ja teistelt tegevväelastelt vastaval tasemel ülevaate Eesti Kaitseväe osalusega rahvusvaheliste missioonide piirkondades toimuvast, sh olukorrast Malis.
Seda eelnõu arutas riigikaitsekomisjon Kaitseministeeriumi kantsleri Jonatan Vseviovi ja teiste ministeeriumi ametnikega oma 16. novembri istungil ja otsustas teha Riigikogu juhatusele ettepaneku võtta eelnõu esimeseks lugemiseks Riigikogu 23. novembri istungi päevakorda (konsensuslikult). Eelnõu ettekandjaks määrati siinkõneleja. Ühtlasi otsustas riigikaitsekomisjon konsensuslikult teha Riigikogule

ettepaneku eelnõu esimene lugemine lõpetada. Peale selle otsustas riigikaitsekomisjon teha ettepaneku määrata eelnõu muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsember kell 10 (konsensuslikult). Aitäh!

19:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Lugupeetud ettekandja, teile on küsimusi. Igor Gräzin, palun!

19:08 Igor Gräzin
Hea Oudekki! Tegelikult lootsin ma kaitseministrilt sihukest vastust: "Kolleegid, ma olen ametis olnud viis tundi, ärge peedistage mind! Ma teen kõik asjad endale selgeks ja minust saab väga hea kaitseminister." Ja me oleksime kõik andeks andnud. Me saime kuulda aga tehnilist, formaalset, mitte liiga südamlikku kantseliiti, tähendab, mitte vastuseid. Minu meelest oli see kergelt häbematu. Aga sina oled hea ja tore ja ma sinu käest küsin inimlikult. Jutud käivad, et need Mali sõdurid, keda me seal treenime, kipuvad üldiselt laiali jooksma. Kas see on õige?

19:08 Oudekki Loone
Aitäh! Seda ei ole riigikaitsekomisjon arutanud. Aga enne, kui me selle eelnõuga uuesti saali tuleme, me uurime ka selle kohta täpsemalt. Ma isiklikult oskan öelda seda, et neid probleeme on kõigil meie treeningmissioonidel, ka kõigil teistel Euroopa Liidu treeningmissioonidel. Seal on väga vähe häid lahendusi. Peamiselt on lahenduseks see, et raha peaks rohkem olema. Aga Eesti saab siin ise väga vähe panustada. Euroopa Liidus me võime arutada, kas need missioonid vajaksid suuremat rahastamist ja kas see on lõpuks efektiivne. Aga konkreetselt Mali kohta me leiame enne järgmist lugemist kindlasti rohkem informatsiooni.

19:09 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aivar Kokk, palun!

19:09 Aivar Kokk
Hea juhataja! Hea ettekandja! Me teame, et Mali asub Lääne-Aafrikas ja tema ümber on seitse riiki, kellega tal on maismaapiir, pluss Sahara kõrb. Oskad sa natuke selgitada meile kui võhikutele, milles seal probleem on? Kas see on riigisisene probleem või on probleem mõne riigiga seitsmest, kes tema ümber on? Miks peavad meie sõdurid seal kohalikke sõdureid õpetama?

19:10 Oudekki Loone
Selle missiooni eesmärk on tõepoolest õpetada kohaliku konflikti lahendamiseks eelkõige kohalikke sõdureid ja taastada Mali relvajõudude sõjaline võime võitluseks terrorismiga. Mali kõige suurem probleem on terroristlikud rühmitused.

19:10 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Urve Tiidus, palun!

19:10 Urve Tiidus
Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma tean, et see ei ole riigikaitsekomisjonis selle teema arutelul kõne all olnud, aga ma siiski küsin. Kas selliste missioonide arv maailmas tulevikus kasvab ja meil tuleb neid siin veel pikem rivi või on mingit lootust, et see arv kuidagi stabiliseerub ja väheneb ning maailm muutub rahulikumaks? Kui te tahate vastata, siis vastake, kui ei taha vastata, siis öelge, et seda ei olnud päevakorras.

19:11 Oudekki Loone
Aitäh! Seda kindlasti ei olnud päevakorras, aga me peaaegu igal riigikaitsekomisjoni istungil jõuame mingisuguse punkti arutlusel sellele järeldusele, et meie kõigi eesmärk on see, et relvad maailmas aina rohkem vaikiksid. Eelkõige me hoolime Euroopast, mis on meie kodu, aga me hoolime ka teistest maailmajagudest. Euroopa Liit on tegelikult kõige suurem rahutagaja kogu maailmas. Olles ise mitmel Euroopa Liidu missioonil käinud, saan öelda, et neil on mingi seda laadi efekt, et Euroopa Liidu lipp kooli

juures või väikeses mägikülas tähistab väga paljuski inimeste soovi, et räägime siis läbi. Ma olen nõus eelnevalt siin saalis kõlanud arvamusega, et neid missioone tuleb vaadata ükshaaval. On missioone, mis on vähem efektiivsed, ja on missioone, mis on rohkem efektiivsed. On missioone, mis teevad head, aga mitte seda head, mille jaoks nad on loodud. Paljud missioonid päästavad inimesi, mõned neist aga suurendavad korruptsiooni, kahjuks on ka see õige. Kuid kui ma vaatan üldist Euroopa Liidu mõju, siis näen, et sellel on tugevalt see tulem, et inimesed hakkavad mõtlema, kuidas saavutada olukord, kus võimu ei antaks üle ainult relvadega.
Minu enda kõige parem kogemus on olnud Libeerias, kus ma olin Euroopa Liidu vaatleja. Sealsetes väikestes mägikülades me viskasime nalja, et kui Euroopa Liit oleks öelnud, et rahu tagamiseks peavad kõik seisma igal hommikul kümme minutit pea peal, siis seal oleks seistud ka. See usk, mida me suudame luua, võib tuua kaasa tulemi, kui me ise seda tõsiselt tahame ja selle läbi mõtleme, et kümne aasta pärast on meil vähem missioone. Ma soovitan kõigil just selles valguses iga missiooni hinnata ja küsida, kas peale kõigi probleemide on ka lootust, et tekib natuke rohkem rahu. Kui on lootust, et tekib, siis ma arvan, et seda missiooni võiks toetada.

19:13 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aivar Kokk, palun!

19:13 Aivar Kokk
Hea juhataja! Hea ettekandja! Enne jäi üks küsimus õhku, mitte küll sinul. Aga me teame, et Malis on umbes 14,5 miljonit elanikku. Meie sõdurid koolitavad, nagu ma aru sain, kohalikke sõdureid. Kas nad on seal pealinnas Bamakos või kuskil kaugemal? Kas nad on mingis koolituskeskuses või kogu riigi territooriumil eri kohtades?

19:14 Oudekki Loone
Aitäh! Missiooni peakorter on tõesti Bamako lähistel. Meie staabiohvitserid asuvadki peamiselt peakorteris. Aga seda me tõepoolest ei arutanud, kui palju me saadame oma koolitajaid mööda Malid laiali. Selle me teeme kindlasti enne teist lugemist kindlaks ja siis vastame.

19:14 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Helmen Kütt, palun!

19:14 Helmen Kütt
Tänan, austatud eesistuja! Lugupeetud ettekandja! Kõigepealt tahan ma väga tunnustada sinu kompetentsust ja asjatundlikkust küsimustele vastamisel ning sinu head teema valdamist komisjoni ettekannet tehes! Ma ei ole kindel, kas seda küsimust või ka eelmisi küsimusi arutades on see kõne all olnud, aga ma siiski küsin, kas üldse on komisjon arutanud meie sõdurite terviseseisundit või nende haigestumist. Ma ei mõtle mitte ainult lahingutes saadud vigastusi, vaid just nimelt teistsuguse kliima ja erinevate olude mõju. Kas seda on riigikaitsekomisjonis arutatud? See küsimus tekkis mul peale seda, kui NATO andis ühele raviasutusele üle taastusravivahendi. Seal oli üks mees, kes ütles, et kui tema taastumise ajal oleks see vahend olemas olnud, siis poleks ta taastumine kestnud kaks aastat, vaid see oleks läinud palju kiiremini. Kas seda terviseseisundi teemat on komisjonis arutatud?

19:15 Oudekki Loone
Aitäh! Me oleme seda arutanud, kuigi selle eelnõu arutamisel me seda ei puudutanud. Üldiselt on riigikaitsekomisjon arutanud seda, kuidas Eestis taastusravi toimub. Me oleme käinud ka Magdaleena taastusravikliinikus, mis on väga heal tasemel. Seal on käinud ka paljud meie NATO-liitlased ja on olnud meie arengust vaimustatud. Ma arvan, et me peaksime kindlasti samas suunas jätkama. Aeg-ajalt oleme seda teemat välismissioone arutades puudutanud. Ma arvan, et see on üks teema, mille uurimist me jätkame. Sellega on seotud meie visiidid. Nagu siin enne mainiti, visiit Liibanoni toimub ka sellepärast, et parlamendiliikmed saaksid esmast teavet selle kohta, kuidas meie inimesed seal tegelikult hakkama saavad. Me tahame kuulda nende käest, kuidas nad hakkama saavad, ja me tahame näha, mis

tingimustes nad elavad ja mismoodi oma päeva veedavad. See on üks põhjus, miks me plaanime selliseid välisvisiite ja miks me – jälle avaldan isiklikku arvamust – peaksime ka nägema, mis olukorras on meie inimesed sellel Mali missioonil.

19:16 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Ain Lutsepp, palun!

19:17 Ain Lutsepp
Mul ei ole küsimus, vaid pigem repliik Oudekki Loonele. Peastaabis anti väga täpne ülevaade Eesti sõdurite tegevusest Malis ja sealsest taustast, ainult et teie ei viibinud siis kohal.

19:17 Aseesimees Helir-Valdor Seeder
Aitäh! Rohkem küsimusi, lugupeetud ettekandja, teile ei ole. Kas fraktsioonidel on soovi pidada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 339 esimene lugemine lõpetada. Määran eelnõu 339 muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 5. detsembri kell 10.
Head kolleegid, viimane teade teile: tänane istung on lõppenud.

Istungi lõpp kell 19.18.